2025

Sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE za rok budżetowy 2025

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel. +352 4398-1
Formularz kontaktowy: eca.europa.eu/pl/contact
Strona internetowa: eca.europa.eu
Media społecznościowe: @EUauditors

Więcej informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (http://europa.eu).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2026

Spis treści

Wprowadzenie 5

Rozdział 1 Ogólne informacje 7

Struktura sprawozdania 8

Wspólne przedsięwzięcia i podobne organy UE 9

Rodzaj, liczba i siedziba wspólnych przedsięwzięć 9

Finansowanie, budżet i personel wspólnych przedsięwzięć 11

Sieć agencji UE 17

Mandat Europejskiego Trybunału Obrachunkowego i procedura udzielania absolutorium 18

Rozdział 2 Przegląd wyników kontroli 20

Wstęp 21

Wiarygodność sprawozdań finansowych 22

Prawidłowość dochodów i płatności 23

Dochody 25

Płatności 26

Wykonanie budżetu 30

Wdrażanie programów 33

Przypadki podejrzenia nadużycia finansowego wykryte podczas kontroli Trybunału 39

Inne publikacje Trybunału dotyczące wspólnych przedsięwzięć 40

Zalecenia 41

Rozdział 3 Poświadczenia wiarygodności wydane w odniesieniu do wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE 43

3.1. Informacje leżące u podstaw poświadczeń wiarygodności 44

3.2. Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3 (SESAR 3) 47

3.3. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa (CA) 55

3.4. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia (IHI) 61

3.5. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru (Clean H2) 69

3.6. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów 77

3.7. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE) 86

3.8. Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe (EU-Rail) 95

3.9. Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC) 102

3.10. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (SNS) 113

3.11. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia (GH EDCTP3) 120

3.12. Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC) 128

Wspólne Przedsięwzięcie działające w ramach Euratomu 135

3.13. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E) 136

Załącznik I – Wykaz wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE, których dotyczy niniejsze sprawozdanie 146

Załącznik II – Podejście kontrolne i metodyka kontroli 147

Załącznik III – Inne publikacje Trybunału dotyczące wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów (sprawozdania specjalne, przeglądy i opinie) **154**

Załącznik IV – Monitorowanie działań podjętych w związku z zaleceniami z ubiegłych lat **156**

Skróty i akronimy **159**

Wprowadzenie

Wspólne przedsięwzięcia i podobne organy UE (określane zbiorczo jako „wspólne przedsięwzięcia") wnoszą istotny wkład w konkurencyjność Europy w wielu strategicznych dziedzinach. Te 12 wspólnych przedsięwzięć, których siedziby znajdują się w czterech państwach członkowskich, działa na rzecz skutecznej realizacji unijnych programów w zakresie badań naukowych, rozwoju technologicznego i demonstracji służących przekładaniu badań naukowych na praktykę.

Tegoroczne sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć ma **nowy format**, a także **zaktualizowano w nim podejście do poświadczenia wiarygodności**. Zamierzeniem Trybunału było w jak największym stopniu uzgodnić je z podejściem przyjętym w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu UE. Dzięki tej zmianie, a w szczególności dzięki przejściu na kierowanie zaleceń do jednostek kontrolowanych, Trybunał pragnie wnieść dodatkową wartość dodaną do rocznej procedury udzielania absolutorium. Zmiany w formacie tegorocznego sprawozdania wynikają również z faktu, że w ostatnich latach liczba wspólnych przedsięwzięć i ich budżety wzrosły, a mandaty zostały poszerzone. Wprowadzone zmiany są efektem przeprowadzonej przez Trybunał szczegółowej analizy, a także dyskusji z władzami budżetowymi i jednostkami kontrolowanymi.

Począwszy od roku budżetowego 2025 Trybunał wydaje **dwie opinie** obejmujące wszystkie wspólne przedsięwzięcia łącznie: jedną opinię na temat **legalności i prawidłowości dochodów**, a drugą na temat **legalności i prawidłowości płatności**. Obie te opinie o tak określonym zakresie są wydawane w stosunku do wspólnych przedsięwzięć UE po raz pierwszy i nie były formułowane w poprzednich latach. Biorąc pod uwagę zakres prac kontrolnych przeprowadzonych na potrzeby przedstawienia tych opinii, są one wydawane w oparciu o uzyskaną przez Trybunał wystarczającą pewność. Jeżeli chodzi o wydawane przez Trybunał poświadczenie wiarygodności dotyczące wykonania budżetu UE, stosuje on standardowy model poświadczenia wiarygodności, aby przedstawić wiarygodne pod względem statystycznym wyliczenia szacowanego poziomu błędu w płatnościach wspólnych przedsięwzięć.

Jednocześnie Trybunał wydaje w odniesieniu do każdego wspólnego przedsięwzięcia (za każdy rok budżetowy) trzy **szczegółowe opinie** na temat:

- **wiarygodności sprawozdań finansowych**;
- **legalności i prawidłowości dochodów**;
- **legalności i prawidłowości płatności**.

Trzecia z tych opinii, dotycząca legalności i prawidłowości płatności, opiera się obecnie na ograniczonej pewności ze względu na bardziej ograniczony zakres prac kontrolnych przeprowadzonych w odniesieniu do poszczególnych wspólnych przedsięwzięć.

Ponadto począwszy od roku budżetowego 2025 Trybunał zmodyfikował podejście do kwantyfikacji wpływu finansowego **błędów w zamówieniach publicznych**, uwzględniając w nim stopień niezgodności z obowiązującymi przepisami. Ta zmiana podejścia dotyczy wszystkich kontroli zgodności przeprowadzanych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, także kontroli w ramach prac na potrzeby sprawozdania rocznego z wykonania budżetu UE.

Ponadto, zgodnie z podejściem kontrolnym przyjętym w odniesieniu do budżetu ogólnego UE, Trybunał kieruje do poszczególnych wspólnych przedsięwzięć (lub ich grup) szczegółowe **zalecenia**, w których wskazuje, jak wyeliminować istotne niedociągnięcia stwierdzone w toku kontroli. Trybunał będzie monitorował działania podjęte w związku z tymi zaleceniami po upływie terminu ich realizacji.

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Rozdział 1

Ogólne informacje

Struktura sprawozdania

1.1. W sprawozdaniu zawarto wyniki przeprowadzonych przez Trybunał kontroli 12 wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów (zwanych dalej zbiorczo „wspólnymi przedsięwzięciami”) za rok budżetowy 2025. Strukturę sprawozdania przedstawiono poniżej.

- W rozdziale 1 opisane zostały wspólne przedsięwzięcia, a także mandat i rola Trybunału w kontekście ich kontroli.

- W rozdziale 2 przedstawione zostały coroczne kontrole wspólnych przedsięwzięć przeprowadzone przez Trybunał za rok budżetowy 2025. W rozdziale tym Trybunał zawarł dwie opinie dotyczące transakcji leżących u podstaw rozliczeń, które odnoszą się do wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie. Pierwsza z tych opinii dotyczy legalności i prawidłowości dochodów, a druga – legalności i prawidłowości płatności. W rozdziale 2 przedstawiono ponadto inne publikacje Trybunału dotyczące wspólnych przedsięwzięć.

- W rozdziale 3 zamieszczone zostało poświadczenie wiarygodności dla każdego z 12 wspólnych przedsięwzięć odnoszące się do wiarygodności ich rocznych sprawozdań finansowych oraz legalności i prawidłowości dochodów i płatności leżących u podstaw tych sprawozdań finansowych. W stosownych przypadkach Trybunał dodawał punkt „objaśnienie uzupełniające”, by opisać istotne kwestie przedstawione w rocznym sprawozdaniu finansowym danego wspólnego przedsięwzięcia, lub punkt „inne kwestie”, by poinformować o kwestiach innych niż te opisane w rocznym sprawozdaniu finansowym, a także sformułował swoje uwagi na dany temat. W przypadku szczególnie istotnych kwestii Trybunał wydał ponadto zalecenia. Po upływie terminu realizacji zaleceń, jednak w żadnym razie nie później niż trzy lata po ich wydaniu, Trybunał monitoruje, czy zalecenia zostały wdrożone.

- Do sprawozdania dołączono również odpowiedzi wspólnych przedsięwzięć dotyczące wyników kontroli Trybunału.

1.2. Trybunał dąży do przedstawiania swoich ustaleń w sposób zwięzły. Nie zawsze jest jednak w stanie uniknąć stosowania specjalistycznych terminów dotyczących UE, jej polityk i budżetu bądź rachunkowości i kontroli. Niektóre z tych specjalistycznych terminów zostały wyjaśnione w glosariuszu do sprawozdania rocznego Trybunału za 2025 r., który można znaleźć na jego stronie internetowej.

Wspólne przedsięwzięcia i podobne organy UE

Rodzaj, liczba i siedziba wspólnych przedsięwzięć

1.3. Wspólne przedsięwzięcia to podmioty mające odrębną osobowość prawną, które założono w celu działania na rzecz przekładania wiedzy naukowej na przełomowe innowacje rynkowe w oparciu o wspólną wizję strategiczną. Funkcjonują na zasadzie partnerstwa między UE (reprezentowaną przez Komisję) a podmiotami z sektora prywatnego, którymi są przedstawiciele danej branży i instytuty badawcze. Każdy podmiot publiczny lub prywatny, który pragnie wesprzeć realizację celów konkretnego wspólnego przedsięwzięcia, może wnioskować o przyznanie mu statusu członka stowarzyszonego lub wnoszącego wkład partnera, nie stając się przy tym pełnoprawnym członkiem. W szczególnych przypadkach status członka mają państwa uczestniczące (państwa członkowskie UE lub państwa spoza UE) bądź organizacje międzyrządowe.

1.4. Dla ułatwienia lektury Trybunał nie stosuje w niniejszym sprawozdaniu pełnych nazw wspólnych przedsięwzięć, tylko co do zasady posługuje się ich akronimami. Wykaz wszystkich wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów wraz z odpowiadającymi im akronimami można znaleźć w ***załączniku I***.

1.5. Ustanowiono trzy rodzaje wspólnych przedsięwzięć:

- 10 wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie badań naukowych i innowacji, które angażują się we współpracę między UE, podmiotami z poszczególnych branż, podmiotami badawczymi, państwami uczestniczącymi lub organizacjami międzynarodowymi. Ich celem jest prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych i wypracowanie innowacji oraz przyspieszenie wprowadzania na rynek innowacyjnych rozwiązań cyfrowych, ekologicznych i społecznych o strategicznym znaczeniu dla UE;

- Fusion for Energy (F4E), czyli unijną agencję uczestniczącą w pracach nad powstaniem międzynarodowego eksperymentalnego reaktora termojądrowego (ITER). Jej głównym zadaniem jest zarządzanie unijnym wkładem w realizację projektu ITER. F4E odpowiada za koordynację działań oraz udzielanie zamówień na roboty budowlane i usługi na potrzeby reaktora syntezy jądrowej i powiązanych instalacji;

- Europejskie Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technologicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC), które działa na rzecz zacieśniania współpracy między UE i jej państwami członkowskimi. Nie funkcjonuje ono na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego, lecz stanowi odrębny podmiot, łączący cechy wspólnego

przedsięwzięcia i agencji zdecentralizowanej, a jego jedynymi partnerami są państwa członkowskie.

1.6. W okresie obowiązywania ostatnich trzech wieloletnich ram finansowych (WRF) liczba wspólnych przedsięwzięć znacznie wzrosła, co pokazano na ***rys. 1.1***.

Rys. 1.1 – Kalendarium ustanawiania wspólnych przedsięwzięć

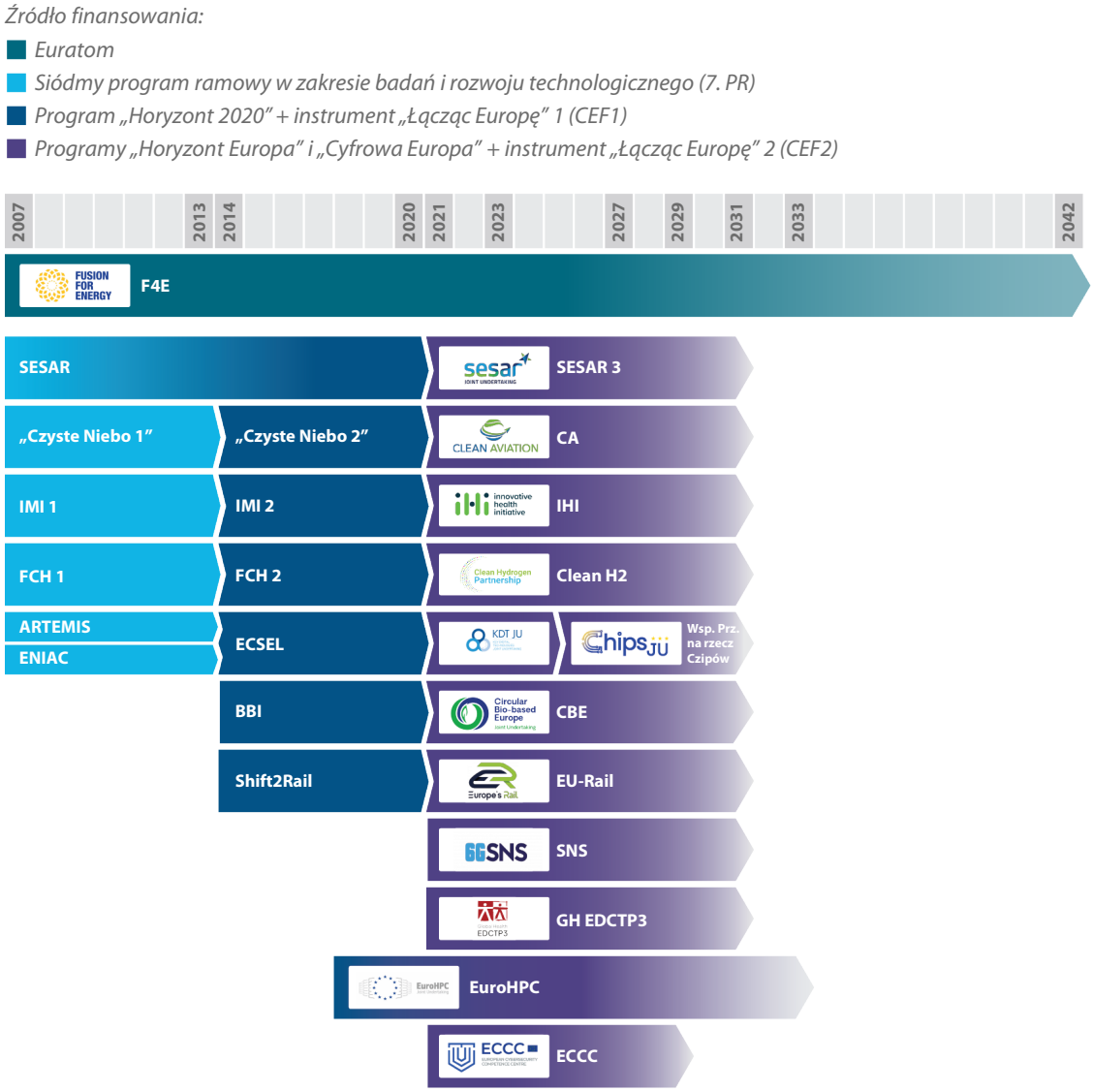

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie rozporządzeń ustanawiających wspólne przedsięwzięcia.

1.7. Siedziby wspólnych przedsięwzięć mieszczą się w czterech państwach członkowskich, co pokazano na ***rys. 1.2***.

Rys. 1.2 – Rozmieszczenie wspólnych przedsięwzięć w państwach członkowskich

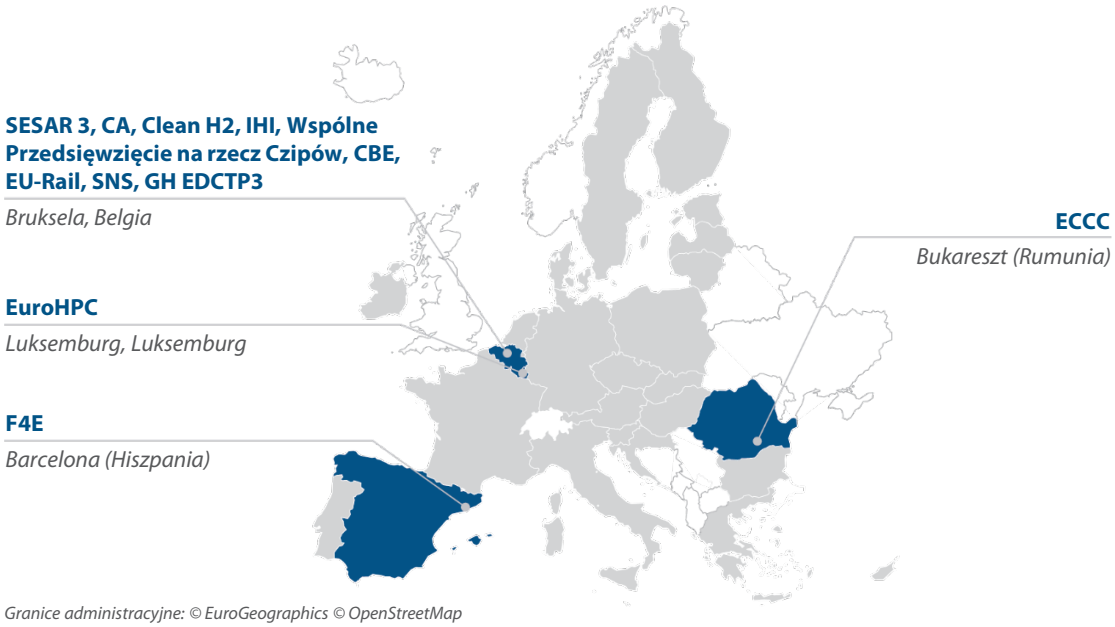

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie rozporządzeń ustanawiających wspólne przedsięwzięcia.

Finansowanie, budżet i personel wspólnych przedsięwzięć

1.8. Głównym źródłem finansowania działalności wspólnych przedsięwzięć jest budżet UE, z którego w WRF na lata 2021–2027 zapewniono na ten cel około 23,0 mld euro (53%) (***rys. 1.3***). Wspólne przedsięwzięcia wykonują budżet UE w trybie zarządzania pośredniego i w związku z tym są odpowiedzialne za zarządzanie prowadzoną przez siebie działalnością i osiągnięcie wyznaczonych wartości docelowych.

Rys. 1.3 – Budżety wspólnych przedsięwzięć w WRF na lata 2021–2027 w podziale na źródła finansowania

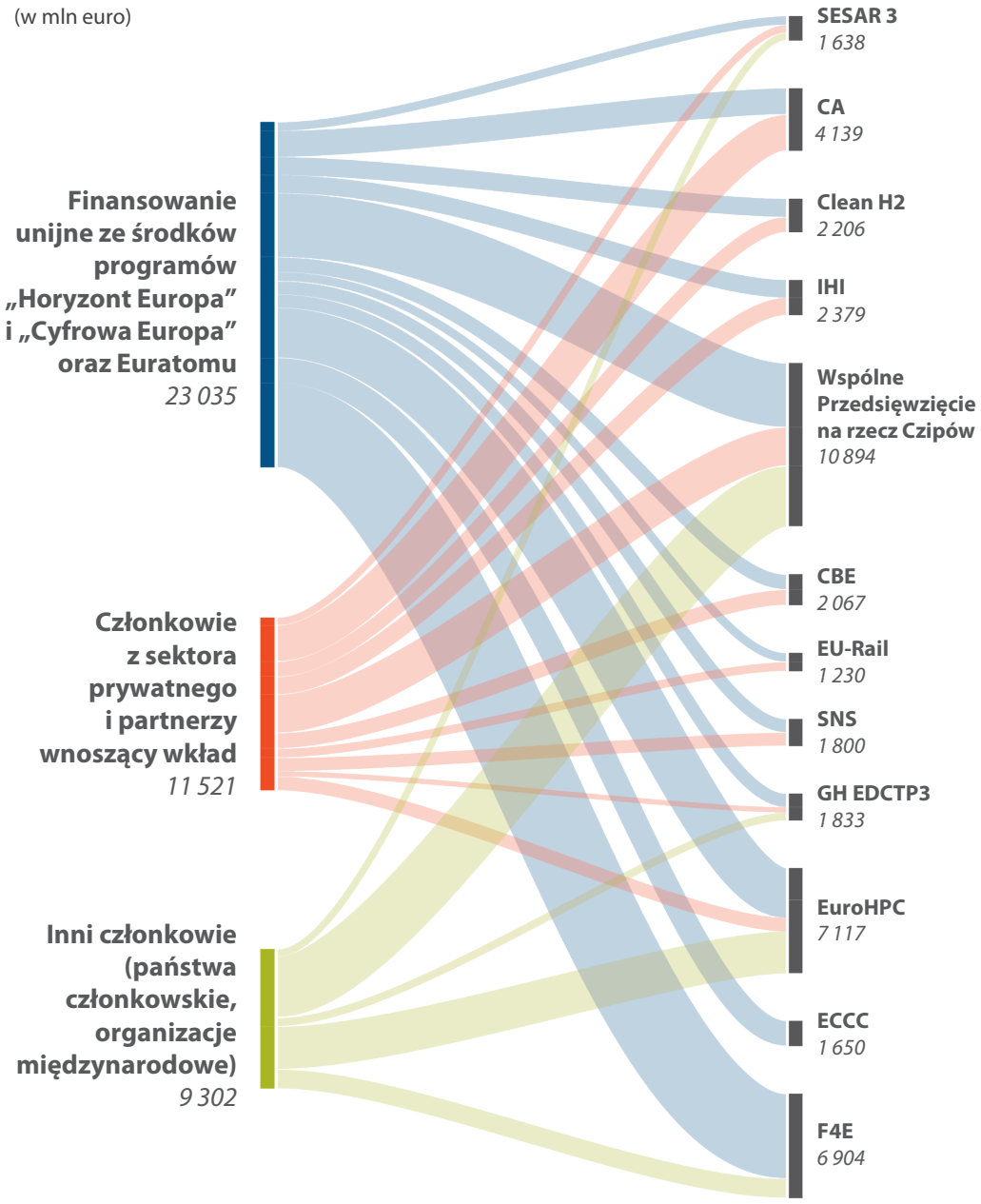

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

1.9. Działalność 10 wspólnych przedsięwzięć w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz Europejskiego Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technologicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC) jest finansowana wspólnie przez UE i pozostałych członków. UE wnosi wkłady pieniężne z unijnych programów w zakresie badań naukowych i innowacji, przeznaczając je na współfinansowanie programów realizowanych w tej dziedzinie przez dane wspólne przedsięwzięcie.

1.10. W kontekście WRF na lata 2021–2027 wspólnym przedsięwzięciom przysługuje finansowanie unijne w wysokości 11,9 mld euro w ramach programu „Horyzont Europa”, co stanowi około 13% całkowitego budżetu tego programu. Ponadto Wspólne Przedsięwzięcie EuroHPC, Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów i ECCC otrzymują łącznie 5,5 mld euro z programu „Cyfrowa Europa” (czyli około 68% całkowitego budżetu tego programu) na realizację dużych projektów w zakresie budowania zdolności, wdrażania i inwestycji związanych ze strategią europejskiego jednolitego rynku cyfrowego i z aktem w sprawie czipów.

1.11. Jeżeli chodzi z kolei o członków pochodzących z branży i krajowe organizacje badawcze oraz państwa uczestniczące lub organizacje międzynarodowe, oczekuje się, że wniosą oni wkłady finansowe lub rzeczowe na rzecz działalności wspólnych przedsięwzięć w wysokości około 19,6 mld euro. Minimalne wartości docelowe wkładów członków określono w rozporządzeniach ustanawiających wspólne przedsięwzięcia (***ramka 1.1***).

Ramka 1.1

Rodzaje wkładów rzeczowych w ramach programów „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”

Wkłady rzeczowe na działalność operacyjną wspólnych przedsięwzięć

Wkłady rzeczowe na działalność operacyjną stanowią koszty kwalifikowalne poniesione przez pozostałych członków wspólnego przedsięwzięcia (prywatne i krajowe organizacje badawcze, państwa uczestniczące lub organizacje międzynarodowe) podczas realizacji działań w ramach działalności wspólnego przedsięwzięcia, pomniejszone o wkłady finansowe pozyskane od państw członkowskich UE i wszelkie inne wkłady UE w te koszty. Zatwierdzone wkłady rzeczowe na działalność operacyjną są wykazywane w rocznym sprawozdaniu finansowym danego wspólnego przedsięwzięcia.

Wkłady rzeczowe na działalność dodatkową

Wkłady rzeczowe na działalność dodatkową stanowią koszty poniesione przez pozostałych członków wspólnego przedsięwzięcia podczas realizacji działań, które nie są objęte budżetem wspólnego przedsięwzięcia ani zaproszeniami do składania wniosków (nie publikuje się informacji o możliwości ich sfinansowania). Wkłady te są określane w rocznym planie działalności dodatkowej poszczególnych wspólnych przedsięwzięć, stanowiącym załącznik do programu prac i budżetu, i muszą przyczyniać się do osiągnięcia celów związanych z projektami lub programami. Pozostali członkowie wspólnych przedsięwzięć są zobowiązani przekazywać wkłady rzeczowe na działalność dodatkową jako uzupełnienie wkładów rzeczowych na działalność operacyjną, tak by łącznie ich wkłady odpowiadały wkładom pieniężnym UE. Zatwierdzone wkłady rzeczowe na działalność dodatkową są wykazywane jedynie w informacji dodatkowej do rocznego sprawozdania finansowego danego wspólnego przedsięwzięcia, a zatem nie są objęte zakresem kontroli Trybunału.

1.12. Ogólnie rzecz biorąc, w WRF na lata 2021–2027 dziesięciu wspólnym przedsięwzięciom w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz ECCC przydzielono zasoby finansowe w wysokości około 37 mld euro, czyli kwotę niemal dwukrotnie wyższą niż w poprzednich WRF (*rys. 1.4*).

Rys. 1.4 – Zestawienie łącznych wkładów UE i wkładów spoza UE na rzecz wspólnych przedsięwzięć

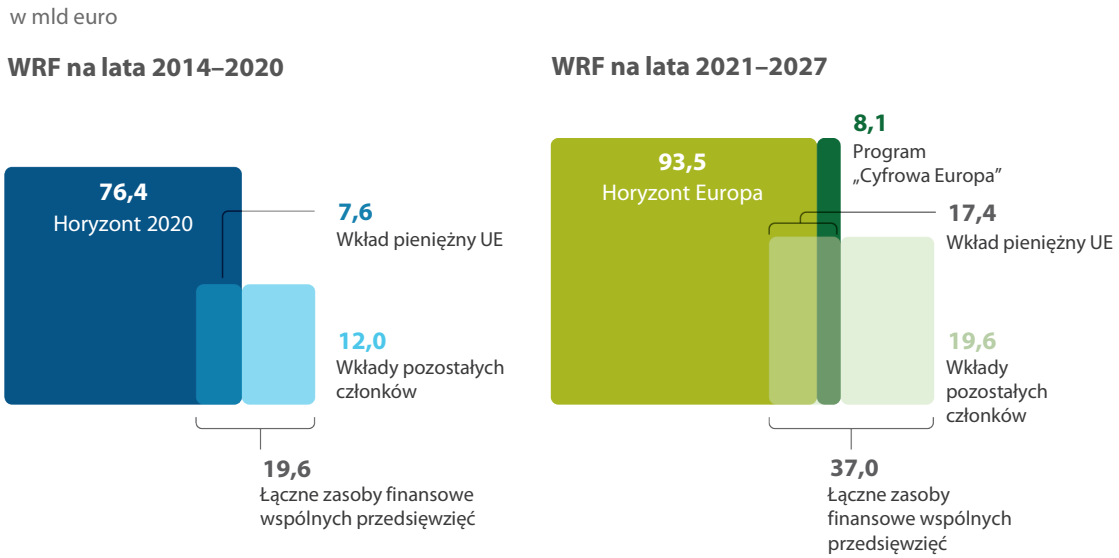

Uwaga: zmniejszone kwoty wkładów UE i innych członków obliczono na podstawie decyzji Komisji z 2025 r. o przekierowaniu środków wspólnych przedsięwzięć przeznaczonych na badania naukowe na rzecz gigafabryk sztucznej inteligencji.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

1.13. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E) jest finansowane głównie przez Euratom (około 82%), Francję – państwo, w którym powstaje reaktor ITER (około 17%) oraz z rocznych składek członkowskich i dobrowolnych składek członków F4E innych niż Euratom (około 1%).

1.14. Na ***rys. 1.5*** przedstawiono budżety na płatności wspólnych przedsięwzięć i liczbę pracowników w roku budżetowym 2025. W 2025 r. wspólne przedsięwzięcia wdrożyły łącznie środki budżetowe na płatności w wysokości 4 mld euro (w 2024 r. – 3,2 mld euro). We wspólnych przedsięwzięciach zatrudnione jest około 2% całego personelu UE. Na dzień 31 grudnia 2025 r. łączna liczba pracowników we wspólnych przedsięwzięciach wynosiła 833 (w 2024 r. – 790).

Rys. 1.5 – Budżet na płatności i liczba pracowników w poszczególnych wspólnych przedsięwzięciach w 2025 r.

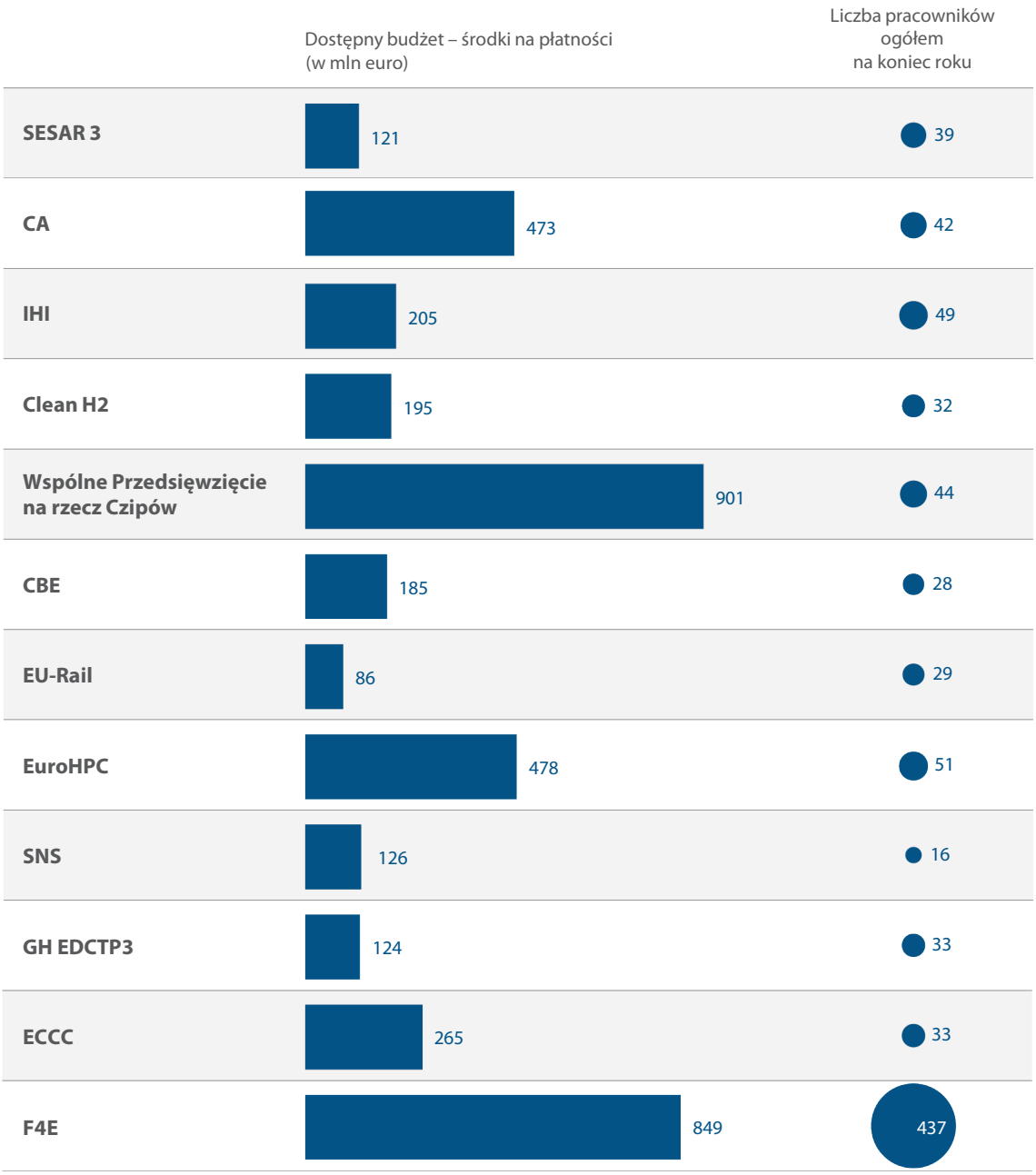

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

Sieć agencji UE

1.15. Sieć agencji UE (EUAN) została utworzona przez agencje i wspólne przedsięwzięcia jako platforma współpracy między nimi. Ma na celu zwiększanie widoczności ich działań oraz wskazywanie możliwości zarówno zwiększenia efektywności, jak i prowadzenia działań o wyraźnej unijnej wartości dodanej, a także ich promowanie. Sieć stanowi dla agencji i wspólnych przedsięwzięć forum dające okazję do gromadzenia i rozpowszechniania informacji, a także dzielenia się wiedzą ogólną i fachową, zgodnie z założeniami strategii na lata 2021–2027[1]. W obrębie sieci działa obecnie 10 podsieci tematycznych (zob. ***rys. 1.6***).

Rys. 1.6 – Wspólne biuro wsparcia i podsieci w ramach sieci agencji UE

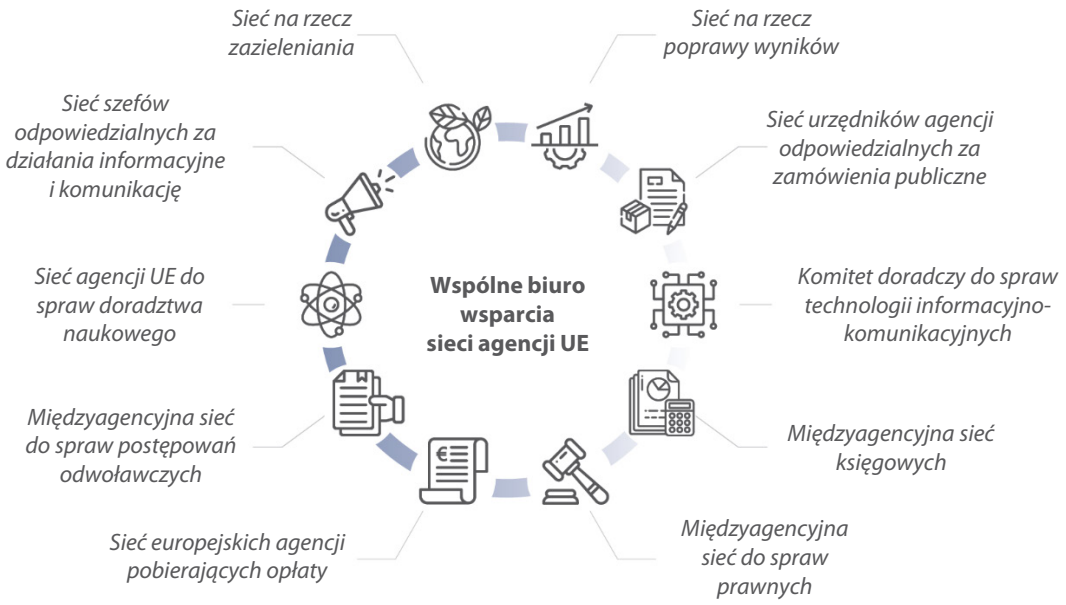

Źródło: sieć agencji UE.

1.16. Przewodnictwo w sieci sprawuje co roku inna agencja, na zasadzie rotacji. W 2025 r. przewodnictwo sprawowały najpierw do 28 lutego 2025 r. wspólnie Agencja UE ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL) i Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT), a następnie od 1 marca 2025 r. Agencja UE ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA). Ponadto w ramach sieci działa rada kierownicza, której przewodniczą przedstawiciele trzech różnych organów, w tym wspólnego przedsięwzięcia, zmieniający się co roku na zasadzie rotacji. Dwa razy w roku sieć organizuje posiedzenia plenarne, które koordynuje wspólne biuro wsparcia.

[1] Dokument pt. „2021–2027 Strategy for the EU Agencies Network", Bruksela, 9 listopada 2020 r.

Mandat Europejskiego Trybunału Obrachunkowego i procedura udzielania absolutorium

1.17. Europejski Trybunał Obrachunkowy jest zewnętrznym kontrolerem UE. Zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i rozporządzeniem finansowym UE[2] Trybunał sporządza specjalne sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć, w którym przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie poświadczenie wiarygodności w odniesieniu do wiarygodności rozliczeń oraz legalności i prawidłowości transakcji (dochodów i płatności) leżących u podstaw rozliczeń.

1.18. Za coroczne procedury budżetowe i procedurę udzielania absolutorium dla wszystkich wspólnych przedsięwzięć odpowiadają Parlament Europejski (PE) i Rada. Przebieg procedury udzielania absolutorium przedstawiono na ***rys. 1.7***.

[2] Art. 287 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 70 ust. 6 i art. 71 rozporządzenia finansowego UE.

Rys. 1.7 – Coroczna procedura udzielania absolutorium

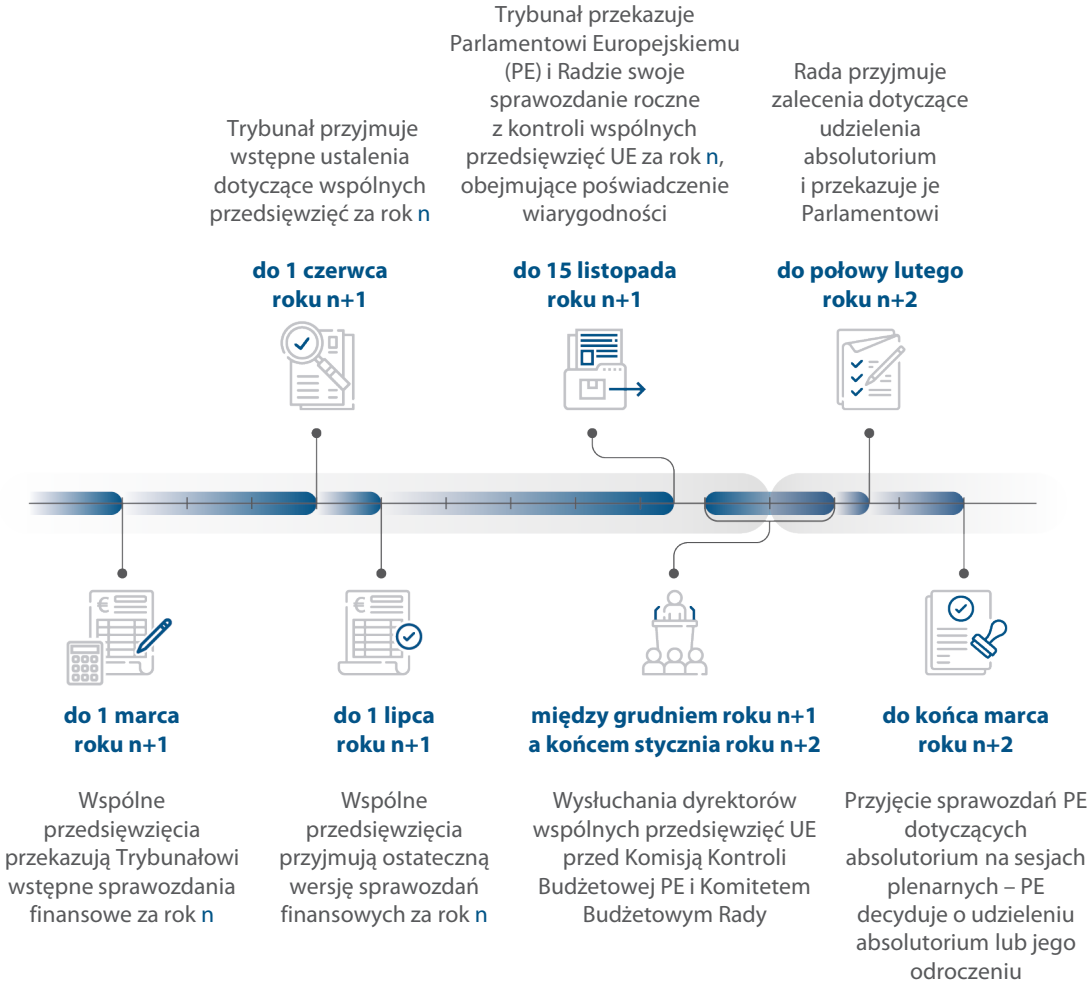

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie rozporządzenia finansowego UE.

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Rozdział 2

Przegląd wyników kontroli

Wstęp

2.1. W tym rozdziale przedstawiono ogólne informacje na temat przeprowadzonych przez Trybunał corocznych kontroli wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów (zwanych dalej zbiorczo „wspólnymi przedsięwzięciami") za rok budżetowy 2025. W przypadku kwestii o szczególnym znaczeniu Trybunał formułuje zalecenia, wyznacza termin ich realizacji, a następnie monitoruje wdrożenie. Więcej informacji na temat przyjętego przez Trybunał podejścia do kontroli oraz metodyki kontroli można znaleźć w ***załączniku II***.

2.2. Począwszy od roku budżetowego 2025 r. Trybunał formułuje odrębną opinię dotyczącą każdego wspólnego przedsięwzięcia, uzyskawszy w tym celu:

- *wystarczającą pewność* co do wiarygodności sprawozdań finansowych;
- *wystarczającą pewność* co do legalności i prawidłowości dochodów;
- *ograniczoną pewność* co do legalności i prawidłowości płatności.

Opinie te przedstawiono w rozdziale 3 sprawozdania.

2.3. W tym rozdziale Trybunał podsumowuje swoje opinie na temat wiarygodności sprawozdań finansowych poszczególnych wspólnych przedsięwzięć, a także przedstawia dwie opinie obejmujące wszystkie wspólne przedsięwzięcia łącznie, które formułuje począwszy od 2025 r. na podstawie uzyskanej *wystarczającej pewności*. Pierwsza z tych opinii dotyczy legalności i prawidłowości dochodów wspólnych przedsięwzięć, a druga – legalności i prawidłowości płatności.

Wiarygodność sprawozdań finansowych

Opinie bez zastrzeżeń co do wiarygodności sprawozdań finansowych wszystkich wspólnych przedsięwzięć

2.4. Trybunał wydał opinie bez zastrzeżeń w odniesieniu do sprawozdań finansowych wszystkich wspólnych przedsięwzięć. Trybunał stwierdził, że poszczególne zestawy sprawozdań finansowych przedstawiają rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową wspólnych przedsięwzięć na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z regulaminami finansowymi wspólnych przedsięwzięć i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Prawidłowość dochodów i płatności

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Legalność i prawidłowość dochodów i płatności wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie

2.5. Trybunał przeprowadził kontrolę zgodnie z wydanymi przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC) Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej (ISA) i kodeksem etyki oraz Międzynarodowymi Standardami Najwyższych Organów Kontroli (ISSAI) wydanymi przez INTOSAI. Obowiązki Trybunału wynikające z tych standardów opisano bardziej szczegółowo w części sprawozdania dotyczącej zadań Trybunału dotyczących kontroli. Trybunał spełnił również wymogi dotyczące niezależności i wywiązał się z obowiązków etycznych określonych w Kodeksie etyki zawodowych księgowych wydanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych. W jego przekonaniu uzyskane przezeń dowody kontroli stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wydania niniejszych opinii.

2.6. Trybunał zbadał legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw sprawozdań finansowych za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. opublikowanych przez poszczególne wspólne przedsięwzięcia i podobne organy („wspólne przedsięwzięcia”) zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości dochodów wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie

2.7. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości płatności wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie

2.8. W opinii Trybunału płatności leżące u podstaw rozliczeń wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Zadania kierownictwa i osób odpowiedzialnych za zarządzanie

2.9. Na podstawie art. 310–325 TFUE oraz regulaminów finansowych wspólnych przedsięwzięć kierownictwo każdego wspólnego przedsięwzięcia odpowiada za sporządzenie i prezentację sprawozdania finansowego zgodnie z powszechnie przyjętymi międzynarodowymi standardami rachunkowości sektora publicznego oraz za zapewnienie legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania. Do zadań kierownictwa należy także zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymywanie systemu kontroli wewnętrznej umożliwiającego sporządzenie i prezentację sprawozdania finansowego, które nie zawiera istotnych zniekształceń spowodowanych nadużyciem lub błędem. Kierownictwo ponosi również ostateczną odpowiedzialność za dopilnowanie, by ujęte w sprawozdaniu finansowym działania, transakcje finansowe i inne informacje były zgodne z odpowiednimi przepisami.

2.10. Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego kierownictwo odpowiada za ocenę zdolności wspólnego przedsięwzięcia do kontynuacji działalności. Odpowiada też za ujawnienie problematycznych kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za prowadzenie rachunkowości przy założeniu kontynuacji działalności, chyba że zamierza zlikwidować jednostkę lub zaprzestać działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaprzestania działalności.

2.11. Do zadań osób odpowiedzialnych za zarządzanie w poszczególnych wspólnych przedsięwzięciach należy także nadzór nad sprawozdawczością finansową wspólnego przedsięwzięcia.

Zadania Trybunału dotyczące kontroli transakcji leżących u podstaw rozliczeń

2.12. Trybunał przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz innym organom udzielającym absolutorium poświadczenia wiarygodności dotyczące legalności i prawidłowości dochodów i płatności wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie.

2.13. Jeśli chodzi o informacje finansowe przedstawione w odniesieniu do poszczególnych wspólnych przedsięwzięć, Trybunał uzyskuje wystarczające i odpowiednie dowody kontroli pozwalające sformułować z wystarczającą pewnością opinię na temat rozliczeń oraz transakcji po stronie dochodów i płatności leżących u podstaw rozliczeń

wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie. Podejście kontrolne i metodykę kontroli Trybunału opisano szczegółowo w ***załączniku II***.

2.14. Na Trybunale spoczywa wyłączna odpowiedzialność za wydane przez niego opinie kontrolne. Zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej (ISA) i Międzynarodowymi Standardami Najwyższych Organów Kontroli (ISSAI) Trybunał stosuje profesjonalny osąd i zachowuje zawodowy sceptycyzm przez cały okres trwania kontroli.

2.15. Trybunał informuje kierownictwo każdego wspólnego przedsięwzięcia o takich kwestiach jak planowany zakres i termin przeprowadzenia kontroli, jak również o wszelkich istotnych ustaleniach kontroli, w tym o wykrytych poważnych uchybieniach w systemach kontroli wewnętrznej.

2.16. W swoim sprawozdaniu Trybunał opisuje zagadnienia, które jego zdaniem mają największe znaczenie dla kontroli transakcji leżących u podstaw rozliczeń. Trybunał opisuje te kwestie, chyba że ich podanie do wiadomości publicznej jest prawnie zakazane lub, w niezmiernie rzadkich przypadkach, Trybunał stwierdzi, że dana kwestia nie powinna zostać poruszona w jego sprawozdaniu, ponieważ można racjonalnie założyć, że negatywne konsekwencje jej ujawnienia przeważą nad korzyściami dla interesu publicznego.

2.17. Wystarczająca pewność oznacza wysoki poziom pewności opinii wyrażonej przez kontrolera, ale nie absolutną pewność. Nie ma gwarancji, że kontrola transakcji leżących u podstaw rozliczeń zawsze wykaże wszystkie przypadki niezgodności. Przypadki te mogą być spowodowane nadużyciem lub błędem i są uważane za istotne, jeżeli można zasadnie oczekiwać, że rozpatrywane pojedynczo lub łącznie wpłyną one na decyzje ekonomiczne podejmowane przez odbiorców niniejszego sprawozdania.

Dochody

2.18. Trybunał uzyskał wystarczającą pewność, by sformułować opinię co do dochodów, badając kluczowe systemy zarządzania i kontroli poszczególnych wspólnych przedsięwzięć oraz uzupełniając te prace badaniem bezpośrednim. Zestawił on wysokość wkładów wniesionych przez Komisję z budżetu UE oraz wkładów wniesionych przez pozostałych członków z budżetem przyjętym przez dane wspólne przedsięwzięcie oraz ze zobowiązaniami określonymi w rozporządzeniach ustanawiających i umowach zawartych z członkami. Na podstawie przeprowadzonych prac Trybunał wydał opinię na temat legalności i prawidłowości dochodów wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie, a także odrębne opinie na temat legalności i prawidłowości dochodów poszczególnych wspólnych przedsięwzięć.

2.19. W 2025 r. wartość populacji objętej kontrolą Trybunału w przypadku dochodów wyniosła 3,2 mld euro. W żadnej ze skontrolowanych transakcji po stronie dochodów Trybunał nie wykrył błędów, które miałyby wpływ finansowy.

Płatności

2.20. Jeśli chodzi o płatności, Trybunał zbadał reprezentatywną próbę 95 transakcji dobraną z populacji objętej kontrolą, na którą składały się transakcje tytułem rozliczenia płatności zaliczkowych oraz płatności okresowe i końcowe dotyczące wszystkich wspólnych przedsięwzięć. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych Trybunał wydał opinię na temat legalności i prawidłowości płatności wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie w oparciu o uzyskaną wystarczającą pewność, a także sformułował opinie na temat legalności i prawidłowości płatności poszczególnych wspólnych przedsięwzięć w oparciu o ograniczoną pewność.

2.21. W 2025 r. wartość populacji objętej kontrolą Trybunału w przypadku płatności wyniosła 2,1 mld euro. Na ***rys. 2.1*** przedstawiono wydatki z budżetów wspólnych przedsięwzięć oraz populację objętą kontrolą przez Trybunał w odniesieniu do płatności w podziale na rodzaj transakcji: płatności zaliczkowe, płatności okresowe i końcowe oraz rozliczenie płatności zaliczkowych.

Rys. 2.1 – Płatności wspólnych przedsięwzięć i populacja objęta kontrolą za 2025 r.

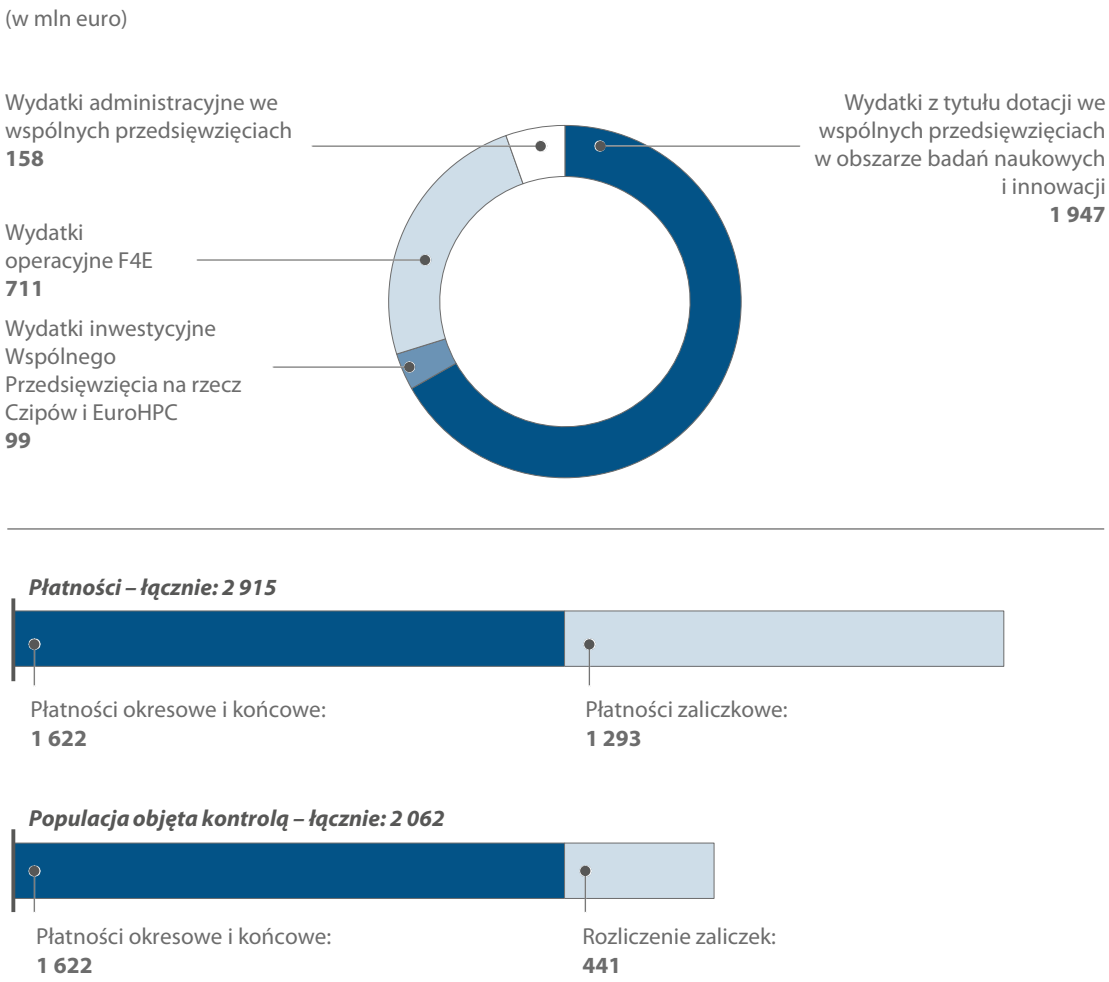

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

2.22. Na podstawie ustaleń kontroli Trybunał szacuje, że ogólny poziom błędu nie przekroczył progu istotności wynoszącego 2%.

2.23. Trybunał wykrył błędy związane z legalnością i prawidłowością transakcji po stronie płatności we wszystkich wspólnych przedsięwzięciach z wyjątkiem ECCC, Wspólnego Europejskiego Przedsięwzięcia Kolejowego (EU-Rail) oraz Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (SNS). Ogółem w 14 z 95 transakcji zbadanych przez Trybunał (15%) wystąpiły błędy (w 2024 r. było to 12 z 63 transakcji (19%)). Trybunał wydał opinię z zastrzeżeniem co do legalności i prawidłowości płatności GH EDCTP3, ponieważ wykrył błędy w czterech z pięciu zbadanych transakcji (pkt ***3.11.10***).

2.24. Na *rys. 2.2* przedstawiono przegląd tych błędów w podziale na obszar występowania (zamówienia publiczne albo dotacje) i rodzaje błędów (błędy kwantyfikowalne i niekwantyfikowalne).

Rys. 2.2 – Błędy wykryte w odniesieniu do poszczególnych wspólnych przedsięwzięć w podziale na obszary występowania i rodzaje błędów

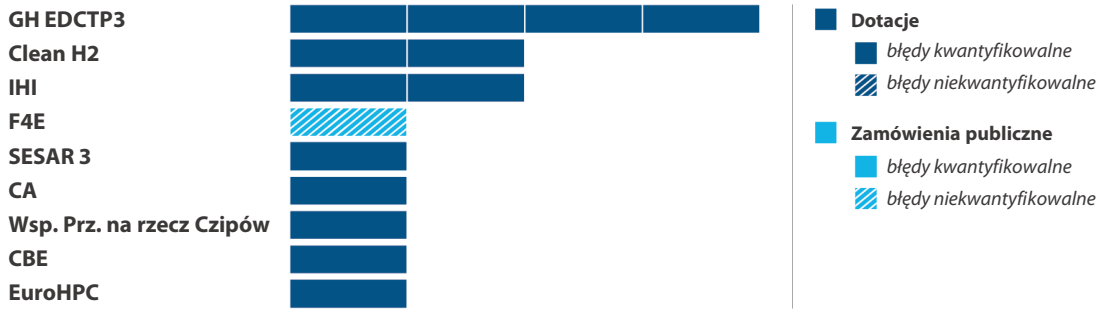

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie wyników kontroli za 2025 r.

2.25. Większość płatności dokonywanych przez wspólne przedsięwzięcia stanowią dotacje, które odpowiadają około 1,1 mld euro (52%) populacji objętej kontrolą. Wszystkie błędy z wyjątkiem jednego dotyczyły tej kategorii płatności. W tym roku Trybunał wykrył błędy kwantyfikowalne w 13 z 68 transakcji (19%) objętych próbą, zrealizowanych w ramach programów „Horyzont 2020", „Horyzont Europa" i „Cyfrowa Europa". Wszystkie te transakcje stanowiły zwrot faktycznie poniesionych kosztów, głównie kosztów osobowych poniesionych przez beneficjentów. Kontrola Trybunału nie wykazała istotnych różnic pod względem poziomu błędów między programem „Horyzont 2020" a programem „Horyzont Europa", pomimo wprowadzonych w tym drugim programie uproszczeń, które miały ułatwić beneficjentom prowadzenie sprawozdawczości na temat kosztów osobowych.

2.26. Ponadto Trybunał odnotował niedociągnięcia w czterech transakcjach z tytułu dotacji udzielonych przez EU-Rail w ramach programu „Horyzont Europa", mających formę płatności ryczałtowych. Przyczyny niedociągnięć były następujące:

- brak dowodów na przeprowadzenie solidnej oceny *ex ante* ujętych w budżecie kosztów osobowych;
- niewystarczająco konkretny wkład części beneficjentów w uzyskanie niektórych rezultatów, co utrudnia właściwą ocenę.

W sprawozdaniu rocznym za rok budżetowy 2025[3] Trybunał zawarł podobne ustalenia.

[3] Pkt 5.24 i 5.25 oraz ramka 5.3 w sprawozdaniu rocznym za 2025 r.

2.27. Większość płatności z tytułu inwestycji realizowanych w drodze zamówień publicznych jest dokonywana w ramach programu „Cyfrowa Europa” i instrumentu „Łącząc Europę”, a także w ramach nabywania elementów infrastruktury przez F4E. W roku objętym kontrolą płatności te stanowiły około 40% populacji objętej kontrolą (825 mln euro). Trybunał wykrył jeden błąd niekwantyfikowalny w 25 powiązanych transakcjach objętych próbą kontrolną. Wynikał on z uchybień w zarządzaniu F4E i wdrażaniu umowy ramowej.

2.28. Wydatki administracyjne wspólnych przedsięwzięć stanowią 8% populacji objętej kontrolą (158 mln euro). W dwóch powiązanych transakcjach w próbie dobranej przez Trybunał nie wystąpiły błędy.

Wykonanie budżetu

2.29. Na *rys. 2.3* przedstawiono informacje na temat wykonania w 2025 r. budżetów w zakresie płatności przez wspólne przedsięwzięcia. Ogólnie rzecz biorąc, wskaźnik wykonania wyniósł średnio 73%: najniższą wartość osiągnął w przypadku SNS – 18%, a najwyższą w przypadku Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia (IHI) i Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia – 99%. Poziom przeniesień niewykorzystanych środków na płatności sięgnął średnio 27%, od 1% w przypadku IHI po 82% w przypadku SNS.

Rys. 2.3 – Poziom wykonania budżetu wspólnych przedsięwzięć w zakresie płatności w 2025 r.

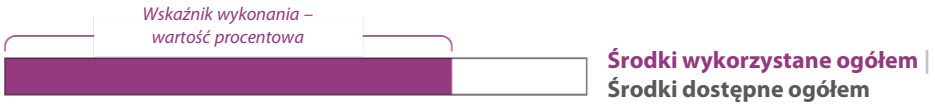

Środki wykorzystane ogółem | **Środki dostępne ogółem**

(w mln euro)

SESAR 3	37%	**45**	121
CA	71%	**338**	473
IHI	99%	**202**	205
Clean H2	93%	**182**	195
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów	42%	**381**	901
CBE	87%	**161**	185
EU-Rail	79%	**68**	86
EuroHPC	88%	**422**	478
SNS	18%	**23**	126
GH EDCTP3	99%	**122**	124
ECCC	69%	**182**	265
F4E	93%	**789**	849

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

2.30. Jeśli chodzi o SNS, niski wskaźnik wykonania budżetu w zakresie płatności wyniknął z opóźnień w wewnętrznym procesie decyzyjnym Komisji prowadzonym w związku z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa zawartymi w art. 22 ust. 5 rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa”. Jako że przed podjęciem odpowiedniej decyzji przez Komisję nie można było ogłosić zaproszeń do składania wniosków zaplanowanych na 2025 r., Wspólne

Przedsięwzięcie musiało przenieść zawarcie umów o udzielenie dotacji i dokonanie powiązanych płatności zaliczkowych na pierwszą połowę 2026 r.

2.31. W przypadku Wspólnego Przedsięwzięcia w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3 (SESAR 3) niski wskaźnik wykonania budżetu na płatności wynikał z wieloletniego cyklu finansowania w ramach programu „Horyzont Europa". Z kolei w przypadku Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów powodem były opóźnienia w zawieraniu umów o udzielenie dotacji w ramach programu „Horyzont Europa", które przewidziano w naborach wniosków na lata 2024 i 2025. Na niski poziom wykonania budżetu wpłynęła również złożoność wspólnego udzielania zamówienia na zakup elementów infrastruktury finansowanych w ramach programu „Cyfrowa Europa".

Wdrażanie programów

2.32. W wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2014–2020 docelowe wartości wkładów, które członkowie z każdej kategorii (UE, członkowie prywatni, państwa uczestniczące, organizacje międzynarodowe) mieli wnieść na poczet działań realizowanych przez dane wspólne przedsięwzięcie w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu „Horyzont 2020”, zostały ustalone w rozporządzeniach ustanawiających dane wspólne przedsięwzięcie. Wkłady UE pochodziły głównie ze środków programu „Horyzont 2020”, z wyjątkiem 100 mln euro przekazanych ze środków instrumentu „Łącząc Europę” na rzecz Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC).

2.33. Na *rys. 2.4* przedstawiono ogólną docelową wartość wkładów oraz ich faktyczną wartość na koniec 2025 r. w podziale na wspólne przedsięwzięcia. SESAR 3, CA i EU-Rail ukończyły działania w ramach programu „Horyzont 2020” w 2024 r.

Rys. 2.4 – Wkłady członków wspólnych przedsięwzięć na rzecz programu „Horyzont 2020” w porównaniu z docelową wartością wkładów

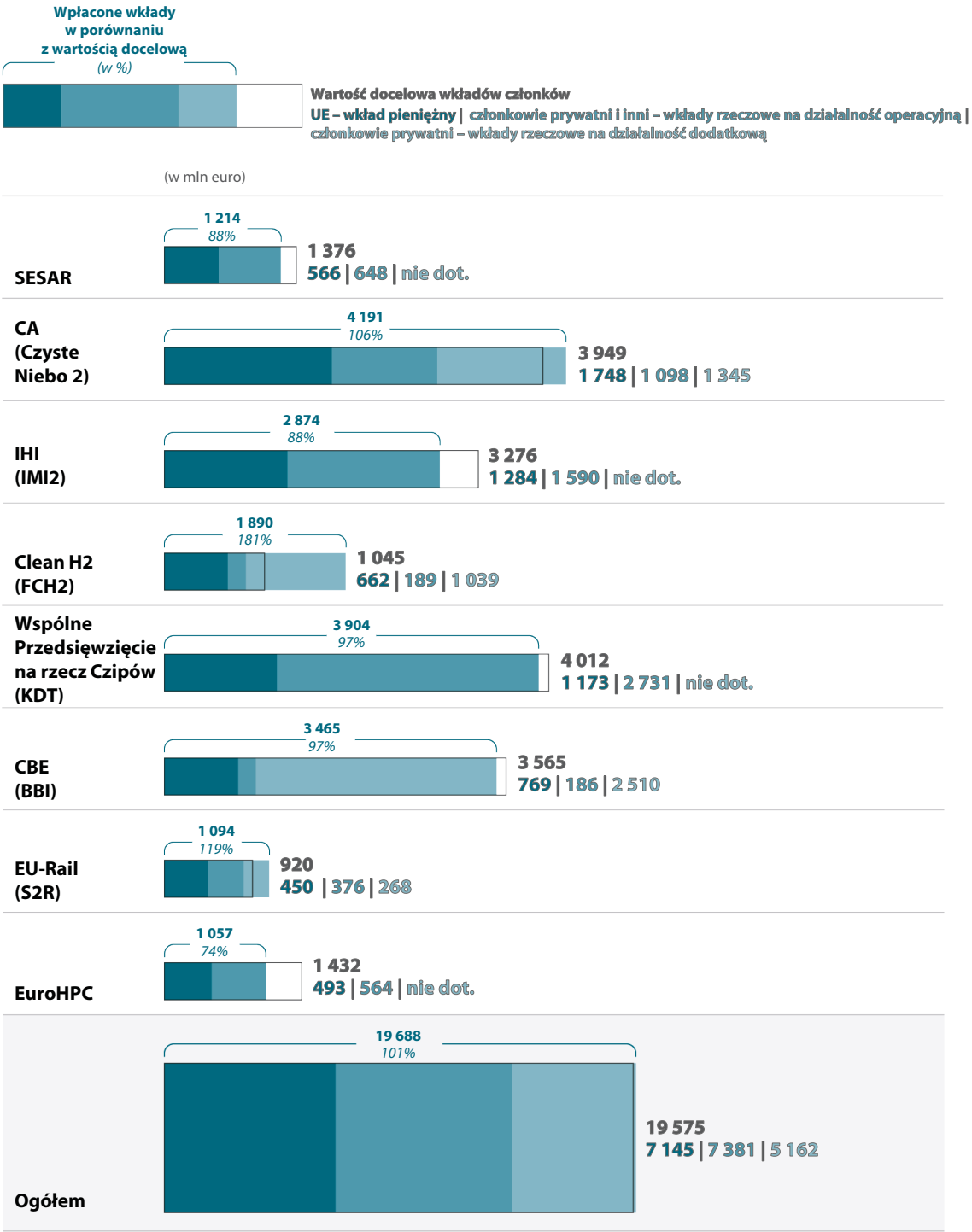

Uwaga: Podane w nawiasach akronimy odnoszą się do wspólnych przedsięwzięć w WRF na lata 2014–2020 poprzedzających obecne wspólne przedsięwzięcia. Informacja „nie dot.” oznacza, że ten rodzaj wkładu nie został przewidziany w przepisach regulujących działalność danego wspólnego przedsięwzięcia. Dane dotyczące EU-Rail (S2R) obejmują projekty nowatorskie.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

2.34. Do końca 2025 r. członkowie wspólnych przedsięwzięć wnieśli wkłady, które stanowiły średnio 101 % ich łącznej wartości docelowej określonej w rozporządzeniach ustanawiających wspólne przedsięwzięcia. W przypadku pięciu z ośmiu wspólnych przedsięwzięć nie osiągnięto wskazanej dla nich docelowej wartości wkładów. Trybunał zaobserwował, że w objętym kontrolą roku wartość wkładów na rzecz Wspólnego Przedsięwzięcia EuroHPC w ramach programu „Horyzont 2020" była znacząco niższa niż założono (74%). Jak zauważył Trybunał w poprzednich latach[4], niedobór ten jest spowodowany niskim poziomem wkładów członków prywatnych w stosunku do minimalnej wartości docelowej. Członkowie z sektora prywatnego mogą generować jedynie wkłady rzeczowe na rzecz dotacji na innowacje, które dotyczą około 30% wszystkich działań związanych z dotacjami tego Wspólnego Przedsięwzięcia.

2.35. W WRF na lata 2021–2027 docelowe wartości wkładów w ramach programów „Horyzont Europa" i „Cyfrowa Europa" zostały określone w rozporządzeniach ustanawiających wspólne przedsięwzięcia. W przypadku ECCC w rozporządzeniu ustanawiającym ustalono, że działania Centrum w ramach tych programów mają być finansowane ze środków Komisji, natomiast wspólne działania – z dobrowolnych wkładów wnoszonych zarówno przez Komisję, jak i przez państwa członkowskie.

2.36. Na ***rys. 2.5*** przedstawiono ogólną docelową wartość wkładów na rzecz realizacji programu „Horyzont Europa" oraz ich faktyczną wartość na koniec 2025 r. w podziale na wspólne przedsięwzięcia.

[4] Na przykład specjalne sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE za 2023 r., pkt 3.9.16, i sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE za 2024 r., pkt 3.9.15.

Rys. 2.5 – Wkłady członków wspólnych przedsięwzięć na rzecz programu „Horyzont Europa” w porównaniu z docelową wartością wkładów

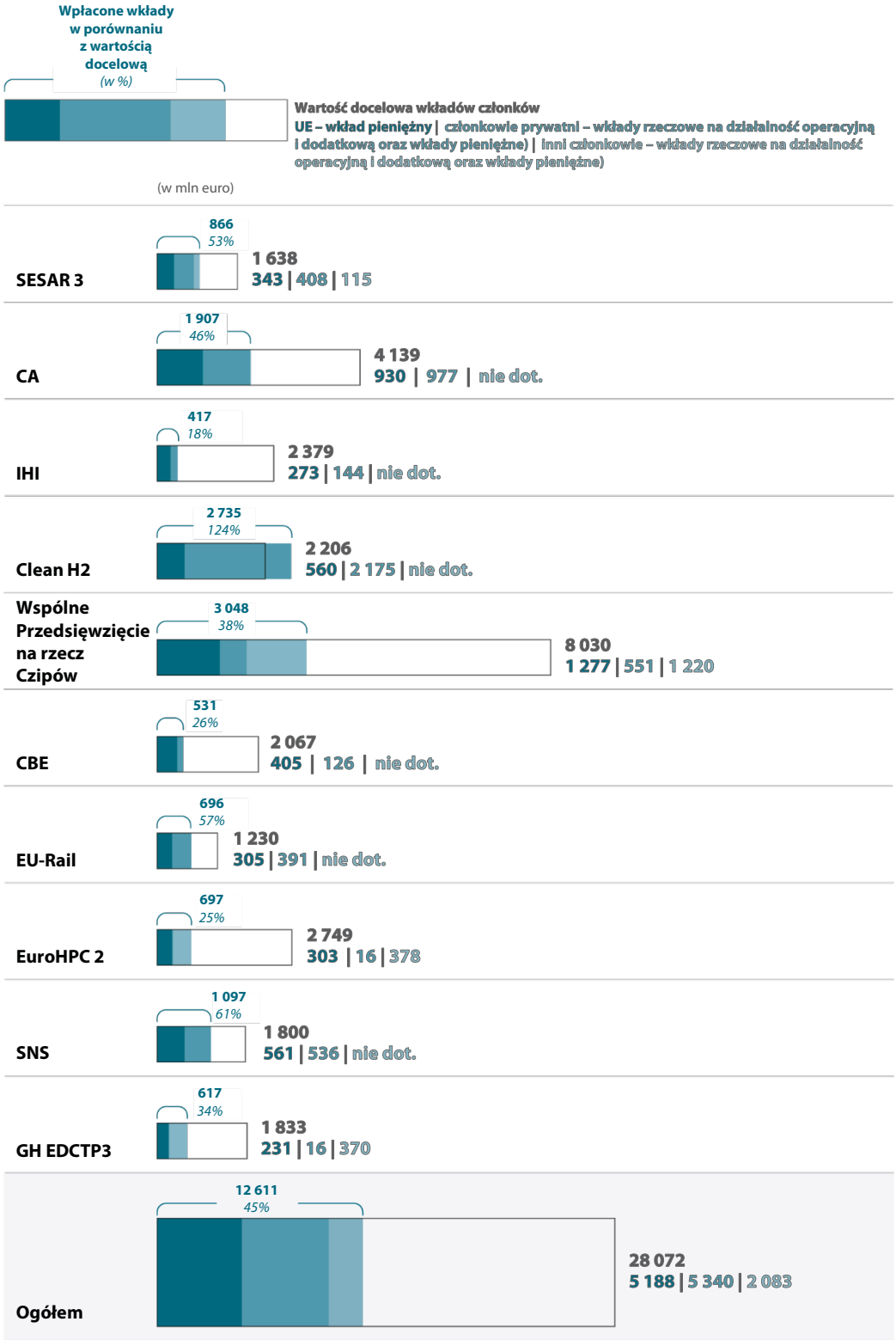

Uwaga: Informacja „nie dot.” oznacza, że ten rodzaj wkładu nie został przewidziany w przepisach regulujących działalność danego wspólnego przedsięwzięcia.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

2.37. Do końca 2025 r. wspólne przedsięwzięcia osiągnęły średnio poziom 45% docelowych wartości wkładów na rzecz programu „Horyzont Europa” ustalonych w rozporządzeniach ustanawiających wspólne przedsięwzięcia. Trybunał odnotował znaczne zaległości we wnoszeniu wkładów przewidzianych w odniesieniu do IHI, Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE) i EuroHPC. IHI i CBE wyjaśniły, że opóźnienie wynikało głównie z powolnego tempa wdrażania projektów na początkowym etapie. W przypadku EuroHPC członkowie z branży prywatnej mogą wnosić wkłady rzeczowe wyłącznie na rzecz dotacji na innowacje, tak jak było w ramach programu „Horyzont 2020”.

2.38. Na *rys. 2.6* przedstawiono wartości docelowe wkładów na rzecz programu „Cyfrowa Europa” i instrumentu „Łącząc Europę”, jakie ustalono dla Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów, EuroHPC i ECCC, a także faktyczne wartości wkładów wniesionych do końca 2025 r.

Rys. 2.6 – Wkłady członków wspólnych przedsięwzięć na rzecz programu „Cyfrowa Europa” i instrumentu „Łącząc Europę” w porównaniu z docelową wartością wkładów

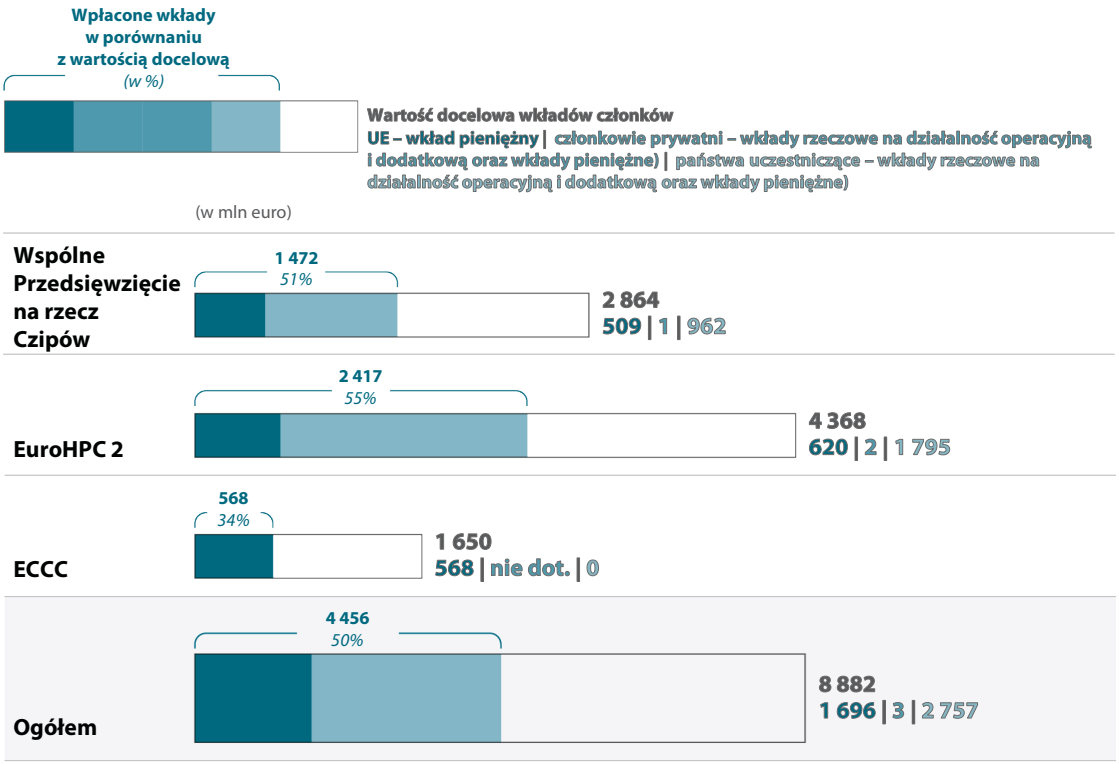

Uwaga: Informacja „nie dot.” oznacza, że ten rodzaj wkładu nie został przewidziany w przepisach regulujących działalność danego wspólnego przedsięwzięcia.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych wspólnych przedsięwzięć.

2.39. W przypadku wspólnych przedsięwzięć, o których mowa, osiągnięto średnio 50% łącznej docelowej wartości wkładów określonej w rozporządzeniach ustanawiających te

wspólne przedsięwzięcia w odniesieniu do programu „Cyfrowa Europa”. Jak odnotował Trybunał już w zeszłym roku[5], państwa członkowskie nie wniosły dotąd dobrowolnych wkładów z tytułu wspólnych działań ECCC.

2.40. Ponadto Trybunał odnotował, że zmiany wprowadzane w wymogach projektu technicznego międzynarodowej organizacji ITER wiążą się z ryzykiem powstania dodatkowych kosztów i wystąpienia opóźnień we wnoszeniu przez F4E wkładu na rzecz realizacji projektu ITER. Ryzyko to może jeszcze wzrosnąć w wyniku wprowadzenia do projektu ITER zmian technicznych wymaganych w oparciu o nowe założenia ITER.

[5] Specjalne sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE za rok budżetowy 2024, pkt 3.12.12.

Przypadki podejrzenia nadużycia finansowego wykryte podczas kontroli Trybunału

2.41. Trybunał Obrachunkowy jako zewnętrzny kontroler UE nie ma uprawnień do prowadzenia postępowań w przypadkach podejrzenia nadużycia na szkodę interesów finansowych UE[6]. Jest jednak zobligowany do tego, by takie przypadki zgłaszać właściwym organom na podstawie art. 287 ust. 2 TFUE. Musi zatem sygnalizować „wszelkie nieprawidłowości", które wykryje w toku kontroli legalności, prawidłowości oraz należytego zarządzania finansami dotyczących wszystkich dochodów i wydatków UE (jak opisano w części „Procedury kontroli w odniesieniu do nadużyć finansowych" w ***załączniku II – Podejście kontrolne i metodyka kontroli***).

2.42. W odniesieniu do roku budżetowego 2025 do czasu zakończenia kontroli Trybunał nie wykrył żadnego przypadku podejrzenia nadużycia finansowego ani innego rodzaju nielegalnej działalności, który naruszałby interesy finansowe UE, i w związku z tym nie powiadomił o takim przypadku Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF). Trybunał nie zgłosił również Prokuraturze Europejskiej (EPPO) żadnego przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa naruszającego interesy finansowe UE.

[6] Art. 3 dyrektywy (UE) 2017/1371.

Inne publikacje Trybunału dotyczące wspólnych przedsięwzięć

2.43. W 2025 r. i w pierwszej połowie 2026 r. Trybunał wydał trzy sprawozdania specjalne i opinie, w których odniósł się do prac co najmniej jednego wspólnego przedsięwzięcia (więcej szczegółowych informacji znajduje się w ***załączniku III***):

- **sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 12/2025** pt. „Unijna strategia w dziedzinie mikroczipów – poczyniono pewne postępy w jej wdrażaniu, ale akt w sprawie czipów najprawdopodobniej nie wystarczy, by udało się osiągnąć zbyt wysoko postawiony cel cyfrowej dekady”;

- **opinia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 01/2026** w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu Konkurencyjności („EFK”);

- **opinia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 02/2026** w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie.

Zalecenia

2.44. W *załączniku IV* Trybunał przedstawił ustalenia, które sformułował w wyniku monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r. Zalecenia te miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. Spośród 12 zaleceń, które nadal nie zostały zrealizowane na koniec 2024 r., wspólne przedsięwzięcia zrealizowały w pełni sześć zaleceń, w przeważającej mierze – trzy zalecenia i w niektórych aspektach – trzy zalecenia.

2.45. Na podstawie ustaleń kontroli za rok budżetowy 2025 Trybunał sformułował dwa zalecenia. Pierwsze z nich dotyczy ośmiu wspólnych przedsięwzięć, a drugie jest skierowane do jednego konkretnego wspólnego przedsięwzięcia (*tabela 2.1*). Szczegółowe informacje na temat tych zaleceń znajdują się w rozdziale 3.

Tabela 2.1 – Zalecenia wydane przez Trybunał w odniesieniu do 2025 r.

Tytuł zalecenia	Wspólne przedsięwzięcie, którego dotyczy zalecenie
Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programów „Horyzont Europa” lub „Cyfrowa Europa”	SESAR 3-2025-1 (pkt *3.2.15*) IHI-2025-1 (pkt *3.4.16*) CBE-2025-1 (pkt *3.7.16*) EU-Rail-2025-1 (pkt *3.8.18*) EuroHPC-2025-1 (pkt *3.9.18*) SNS-2025-1 (pkt *3.10.15*) GH EDCTP3-2025-1 (pkt *3.11.16*) ECCC-2025-1 (pkt *3.12.16*)
Zacieśnienie współpracy z ITER-IO w zakresie opracowywania projektu	F4E-2025-1 (pkt *3.13.18*)

Odpowiedzi wspólnych przedsięwzięć na uwagi przedstawione w rozdziałach 1 i 2

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/JUS-Replies-SAR-JUS-2025/JUS-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Rozdział 3

Poświadczenia wiarygodności wydane w odniesieniu do wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE

3.1. Informacje leżące u podstaw poświadczeń wiarygodności

Podstawa do wydania opinii

3.1.1. Trybunał przeprowadził kontrolę zgodnie z wydanymi przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC) Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej (ISA) i kodeksem etyki oraz Międzynarodowymi Standardami Najwyższych Organów Kontroli (ISSAI) wydanymi przez INTOSAI. Obowiązki Trybunału wynikające z tych standardów opisano bardziej szczegółowo w części sprawozdania dotyczącej zadań Trybunału dotyczących kontroli. Trybunał spełnił również wymogi dotyczące niezależności i wywiązał się z obowiązków etycznych określonych w Kodeksie etyki zawodowych księgowych wydanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych. W jego przekonaniu uzyskane przezeń dowody kontroli stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wydania niniejszych opinii.

Zadania kierownictwa i osób odpowiedzialnych za zarządzanie

3.1.2. Na podstawie art. 310–325 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz regulaminów finansowych wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów (określanych zbiorczo jako „wspólne przedsięwzięcia") kierownictwo każdego wspólnego przedsięwzięcia odpowiada za sporządzenie i prezentację sprawozdania finansowego zgodnie z powszechnie przyjętymi międzynarodowymi standardami rachunkowości sektora publicznego oraz za zapewnienie legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania. Do zadań kierownictwa należy także zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymywanie systemu kontroli wewnętrznej umożliwiającego sporządzenie i prezentację sprawozdania finansowego, które nie zawiera istotnych zniekształceń spowodowanych nadużyciem lub błędem. Kierownictwo ponosi również ostateczną odpowiedzialność za dopilnowanie, by ujęte w sprawozdaniu finansowym działania, transakcje finansowe i inne informacje były zgodne z odpowiednimi przepisami.

3.1.3. Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego kierownictwo odpowiada za ocenę zdolności wspólnego przedsięwzięcia do kontynuacji działalności. Odpowiada też za ujawnienie problematycznych kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za prowadzenie rachunkowości przy założeniu kontynuacji działalności, chyba że zamierza zlikwidować jednostkę lub zaprzestać działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaprzestania działalności.

3.1.4. Kierownictwo jest też odpowiedzialne za przedstawienie innych informacji, w tym publikowanie rocznych sprawozdań z działalności poszczególnych wspólnych przedsięwzięć. Opinia Trybunału na temat rocznego sprawozdania finansowego nie obejmuje tych innych informacji i Trybunał nie formułuje na ten temat żadnych wniosków w ramach wydawanego poświadczenia wiarygodności. W związku z kontrolą sprawozdania finansowego obowiązkiem Trybunału jest zapoznanie się z tymi innymi informacjami i rozważenie przy tym, czy informacje te są w istotny sposób niezgodne z rocznym sprawozdaniem finansowym lub czy wiedza uzyskana przez Trybunał w ramach kontroli lub w inny sposób wydaje się w istotny sposób zniekształcona. Jeśli na podstawie wyników przeprowadzonych prac Trybunał dojdzie do wniosku, że w innych informacjach występują istotne zniekształcenia, ma obowiązek zgłosić ten fakt.

3.1.5. Do zadań osób odpowiedzialnych za zarządzanie w poszczególnych wspólnych przedsięwzięciach należy także nadzór nad sprawozdawczością finansową danego wspólnego przedsięwzięcia.

Zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdań finansowych i transakcji leżących u ich podstaw

3.1.6. Trybunał przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz innym organom udzielającym absolutorium poświadczenia wiarygodności dotyczące wiarygodności sprawozdań finansowych wspólnych przedsięwzięć oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw.

3.1.7. Jeśli chodzi o informacje finansowe przedstawione w odniesieniu do poszczególnych wspólnych przedsięwzięć, Trybunał uzyskuje wystarczające i odpowiednie dowody kontroli pozwalające wyrazić z wystarczającą pewnością opinię na temat sprawozdania finansowego i dochodów oraz dowody pozwalające wyrazić z ograniczoną pewnością opinię na temat transakcji płatniczych leżących u podstaw rozliczeń.

3.1.8. Wystarczająca pewność oznacza wysoki poziom pewności opinii wyrażonej przez kontrolera, ale nie absolutną pewność. Procedury stosowane w celu sformułowania opinii z ograniczoną pewnością mają węższy zakres niż procedury, które są konieczne do uzyskania wystarczającej pewności, ale ten poziom pewności powinien – według profesjonalnego osądu Trybunału – zapewniać użyteczne informacje dla docelowych odbiorców niniejszego sprawozdania. Podejście kontrolne i metodykę kontroli Trybunału opisano szczegółowo w ***załączniku II***.

3.1.9. Na Trybunale spoczywa wyłączna odpowiedzialność za wydane przez niego opinie kontrolne. Zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej (ISA) i Międzynarodowymi Standardami Najwyższych Organów Kontroli (ISSAI) Trybunał stosuje profesjonalny osąd i zachowuje zawodowy sceptycyzm przez cały okres trwania kontroli.

3.1.10. Trybunał informuje kierownictwo wspólnych przedsięwzięć o takich kwestiach jak planowany zakres i termin przeprowadzenia kontroli, jak również o wszelkich istotnych ustaleniach kontroli, w tym o wykrytych poważnych uchybieniach w systemach kontroli wewnętrznej.

3.1.11. Opierając się na uzyskanych dowodach kontroli Trybunał ocenia, czy występuje istotny poziom niepewności w postaci zaistnienia zdarzeń lub okoliczności, które mogą podać w poważną wątpliwość zdolność wspólnego przedsięwzięcia do kontynuowania działalności. Jeśli Trybunał stwierdzi, że wystąpił istotny poziom niepewności, ma obowiązek zwrócić uwagę w swoim sprawozdaniu na odpowiednie informacje ujawnione w sprawozdaniu finansowym bądź – w przypadkach gdy takie ujawnione informacje są niewystarczające – wydać opinię zmodyfikowaną. Wnioski Trybunału opierają się na dowodach kontroli uzyskanych do momentu sporządzenia sprawozdania. Jednakże zdarzenia lub okoliczności zaistniałe później mogą spowodować, że jednostka zaprzestanie kontynuowania działalności.

3.1.12. W swoim sprawozdaniu Trybunał opisuje zagadnienia, które jego zdaniem mają największe znaczenie dla kontroli sprawozdania finansowego oraz transakcji leżących u jego podstaw. Trybunał opisuje te kwestie, chyba że ich podanie do wiadomości publicznej jest prawnie zakazane lub, w niezmiernie rzadkich przypadkach, Trybunał stwierdzi, że dana kwestia nie powinna zostać poruszona w jego sprawozdaniu, ponieważ można racjonalnie założyć, że negatywne konsekwencje jej ujawnienia przeważą nad korzyściami dla interesu publicznego.

3.1.13. Niezależnie od poziomu pewności, z jakim Trybunał formułuje swoją opinię, nie ma gwarancji, że kontrola sprawozdania finansowego zawsze wykaże wszystkie przypadki istotnych zniekształceń lub niezgodności. Przypadki te mogą być spowodowane nadużyciem lub błędem i są uważane za istotne, jeżeli można zasadnie oczekiwać, że rozpatrywane pojedynczo lub łącznie wpłyną one na decyzje ekonomiczne podejmowane przez odbiorców niniejszego sprawozdania.

3.2. Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3 (SESAR 3)

Wstęp

3.2.1. Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3 (SESAR 3) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres kończący się w dniu 31 grudnia 2031 r.[7] SESAR 3 jest obecną wersją Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR, ustanowionego w lutym 2007 r. w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) na okres ośmiu lat[8], którego czas trwania został w czerwcu 2014 r. wydłużony w ramach programu „Horyzont 2020"[9].

3.2.2. Wspólne Przedsięwzięcie SESAR 3 zostało ustanowione jako partnerstwo publiczno-prywatne mające na celu opracowanie zmodernizowanego systemu zarządzania ruchem lotniczym w Europie oraz przyspieszenie – poprzez badania naukowe i innowacje – utworzenia cyfrowej europejskiej przestrzeni powietrznej. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG MOVE), Europejska Organizacja ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej (Eurocontrol) oraz ponad 50 organizacji reprezentujących cały łańcuch wartości w sektorze lotnictwa, w tym porty lotnicze, wszelkiego rodzaju użytkownicy przestrzeni powietrznej, instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej, operatorzy bezzałogowych statków powietrznych i dostawcy usług oraz producenci i społeczność naukowa.

3.2.3. Na ***rys. 3.2.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu SESAR 3 (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na zobowiązania Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika z wysokiej wartości zaproszeń do składania wniosków na realizację projektów w ramach programu „Horyzont Europa" (około 254 mln euro) przewidzianych na ten rok. Na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie

---

[7] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

[8] Rozporządzenie Rady (WE) nr 219/2007 w sprawie utworzenia wspólnego przedsięwzięcia w celu opracowania europejskiego systemu zarządzania ruchem lotniczym nowej generacji (SESAR).

[9] Rozporządzenie Rady (UE) 721/2014 zmieniające rozporządzenie (WE) nr 219/2007.

wykorzystało 98% swojego budżetu na zobowiązania. Wskaźnik wykonania budżetu na płatności SESAR 3 był jednak niski (37%) ze względu na wieloletni cykl finansowania Wspólnego Przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa". W związku z tym około 76 mln euro (63%) niewykorzystanych środków na płatności zostało przeniesionych do budżetu na płatności na kolejny rok. Stan zatrudnienia w SESAR 3 pozostał zasadniczo stabilny.

Rys. 3.2.1 – Najważniejsze dane dotyczące SESAR 3

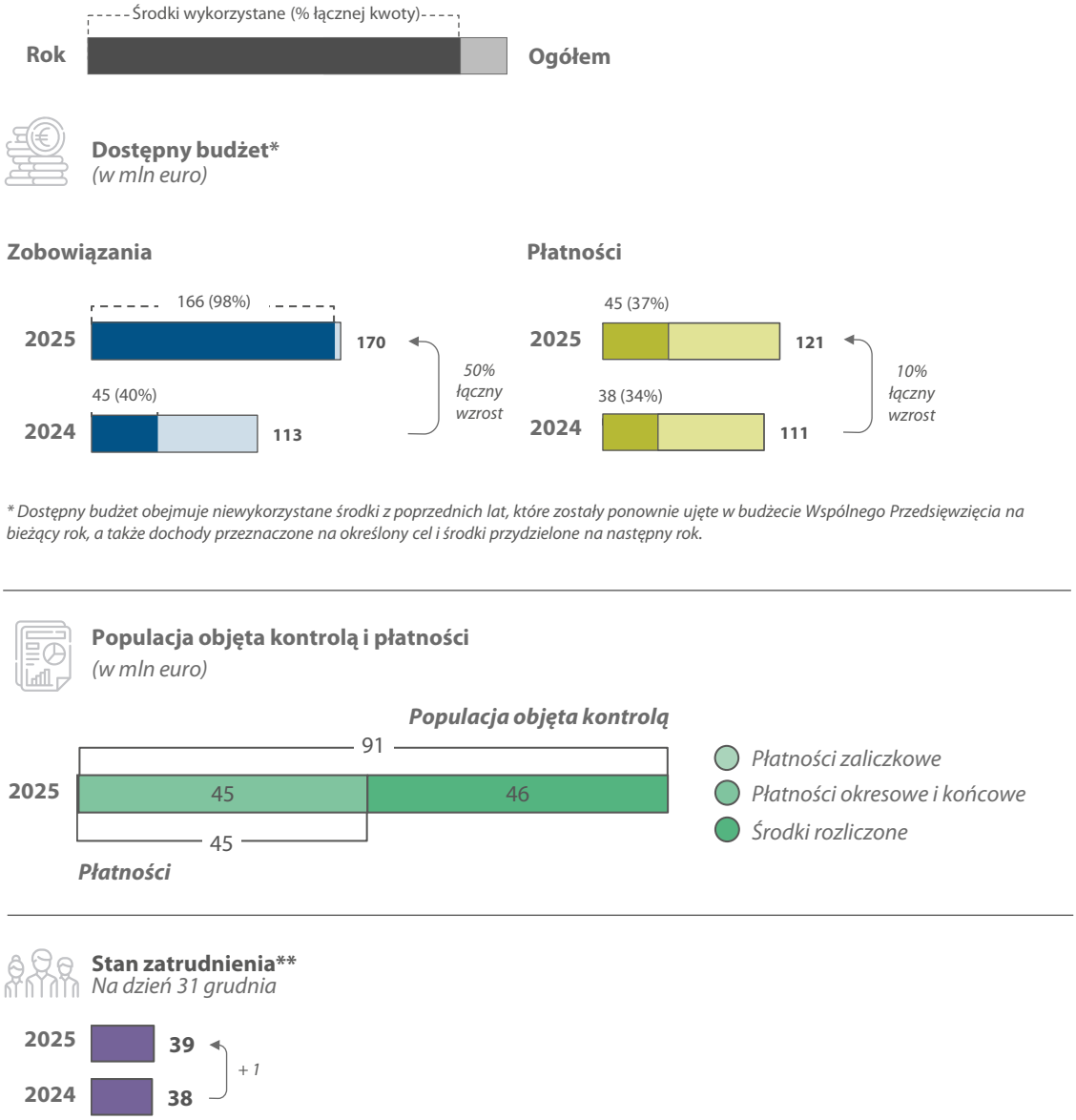

Źródło: roczne sprawozdania finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez SESAR 3.

Wdrażanie programów

3.2.4. Na *rys. 3.2.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków SESAR 3 na poczet programu „Horyzont Europa", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) SESAR 3 osiągnął 53% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.2.2 – Wkłady członków SESAR 3 na rzecz programu „Horyzont Europa"

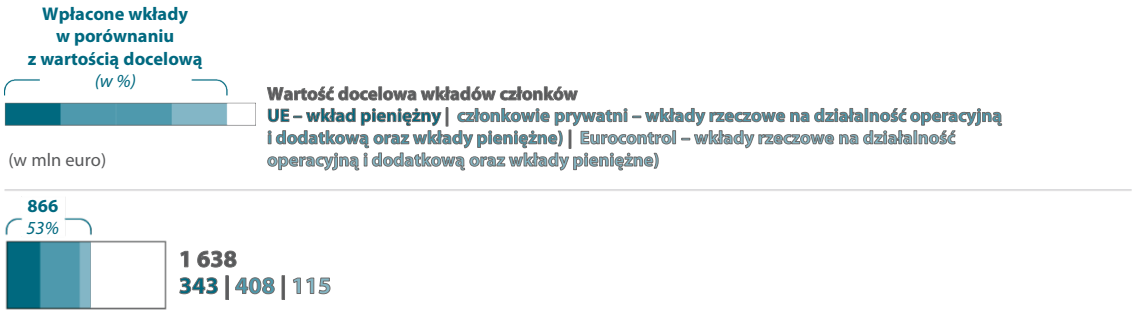

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe SESAR 3 za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.2.5. W sekcji *3.1* oraz *załączniku II* do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3 (SESAR 3) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.2.6. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe SESAR 3 obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu SESAR 3 za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.2.7. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe SESAR 3 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego SESAR 3 i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.2.8. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń SESAR 3 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.2.9. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń SESAR 3 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.2.10. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR 3. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.2.11. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.2.12. Trybunał skontrolował pięć transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont Europa", które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez SESAR 3 w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W jednej z tych transakcji Trybunał wykrył błędy, które miały wpływ finansowy. Były one wynikiem niekwalifikowalnych kosztów osobowych spowodowanych tym, że stawki dzienne obliczono na podstawie kosztów szacunkowych, a nie faktycznie poniesionych.

3.2.13. W przypadku transakcji w ramach programu „Horyzont Europa" (100% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.) SESAR 3 nie oszacował poziomu błędu[10].

Zalecenia

3.2.14. W ***tabeli 3.2.1*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. SESAR 3 w pełni wdrożył jedyne zalecenie, które pozostawało do realizacji.

3.2.15. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

[10] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR 3 za 2025 r., rozdział 4.1.1.3.

Zalecenie SESAR 3-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Horyzont Europa”

SESAR 3 powinien szacować i publikować w przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Horyzont Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Wspólnej Służby Audytu Komisji i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Tabela 3.2.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2022	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **SESAR 3** wdrożył podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.			W 2025 r. dyrektor SESAR 3 zatwierdził wspólne podejście wspólnych przedsięwzięć do realizacji strategii kontroli w ramach programu „Horyzont Europa”, w którym określono zharmonizowane podejście do wdrażania kontroli *ex ante* i *ex post* w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa”. Wspólne Przedsięwzięcie wdrożyło i stosowało główne procedury opisanego w nim podejścia do kontroli opartego na analizie ryzyka.

Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3 (SESAR 3)

Odpowiedzi SESAR 3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2025/SESAR_3-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.3. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa (CA)

Wstęp

3.3.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa (CA) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres do 31 grudnia 2031 r.[11] Wspólne Przedsięwzięcie CA zastąpiło Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz wspólnej inicjatywy technologicznej w zakresie aeronautyki (Czyste Niebo 1) ustanowione w grudniu 2007 r. w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) na okres dziesięciu lat[12], którego czas trwania został w maju 2014 r. wydłużony w ramach programu „Horyzont 2020"[13] (Czyste Niebo 2).

3.3.2. CA jest partnerstwem publiczno-prywatnym ukierunkowanym na badania naukowe i innowacje na rzecz transformacji lotnictwa poprzez prace, które przyczyniają się do tworzenia zrównoważonej i neutralnej dla klimatu przyszłości. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG RTD), oraz organizacje z sektora lotnictwa[14]. Ponadto do CA należą członkowie stowarzyszeni wyłonieni w drodze zaproszeń do wyrażenia zainteresowania.

3.3.3. Na *rys. 3.3.1* przedstawiono dane dotyczące budżetu CA (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na zobowiązania Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika z wysokiej wartości zaproszeń do składania wniosków na realizację projektów w ramach programu „Horyzont Europa" (około 378 mln euro), które przewidziano na ten rok. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 90% środków na zobowiązania i 71% środków na płatności. Liczba pracowników Wspólnego Przedsięwzięcia CA wzrosła o 8% i osiągnęła poziom określony w zatwierdzonym planie zatrudnienia.

---

[11] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

[12] Rozporządzenie Rady (WE) nr 71/2008 ustanawiające wspólne przedsiębiorstwo „Czyste niebo".

[13] Rozporządzenie Rady (UE) nr 558/2014 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia „Czyste Niebo 2".

[14] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

Rys. 3.3.1 – Najważniejsze dane dotyczące Wspólnego Przedsięwzięcia CA

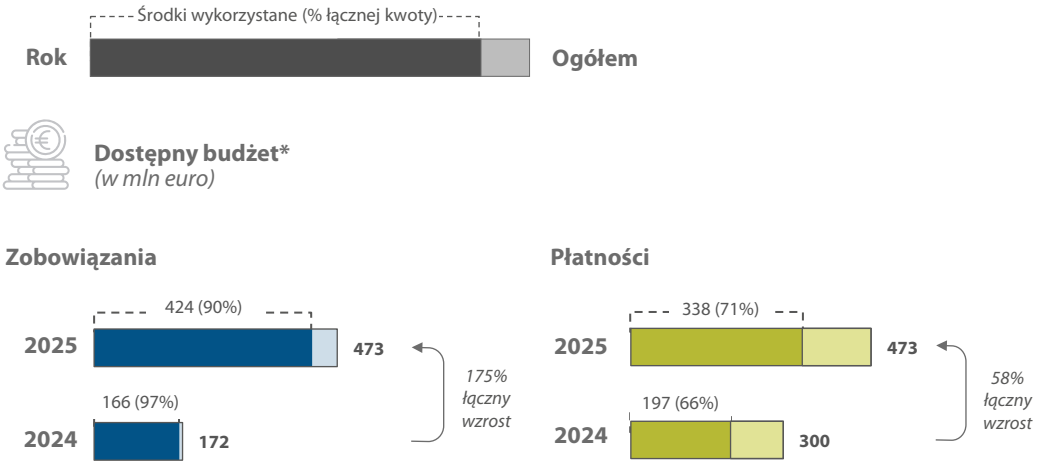

** Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.*

*** W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.*

Źródło: roczne sprawozdania finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez Wspólne Przedsięwzięcie CA.

Wdrażanie programów

3.3.4. Na *rys. 3.3.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków Wspólnego Przedsięwzięcia CA na poczet programu „Horyzont Europa", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według

stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) Wspólne Przedsięwzięcie CA osiągnęło 46% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.3.2 – Wkłady członków Wspólnego Przedsięwzięcia CA na rzecz programu „Horyzont Europa”

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia CA za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.3.5. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Ekologicznego Lotnictwa (CA) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.3.6. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia CA obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania finansowego;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.3.7. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia CA za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego CA i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.3.8. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń CA za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.3.9. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji *3.1* i *załączniku II* Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń CA za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.3.10. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń CA. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w *załączniku II*.

3.3.11. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.3.12. Trybunał skontrolował dziewięć transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont Europa”, które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez CA w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W jednej transakcji Trybunał wykrył błędy, które miały wpływ finansowy. Były one wynikiem niekwalifikowalnych kosztów osobowych spowodowanych zastosowaniem przez beneficjenta nieprawidłowej metody obliczania stawek dziennych.

3.3.13. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont Europa” (100% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), CA oszacowało poziom błędu na 0,9%, opierając się w tym celu na wytycznych Komisji dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego. Wspólne Przedsięwzięcie oparło swoje szacunki na danych Wspólnej Służby Audytu Komisji na temat najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku audytów *ex post*[15].

Zalecenia

3.3.14. W specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za lata 2022, 2023 i 2024 nie skierowano do CA żadnych zaleceń, które miały zostać wdrożone do 2025 r. i nie zostałyby dotychczas zrealizowane.

[15] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia CA za 2025 r., rozdział 4.1.1.

Odpowiedzi CA

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/CA-Replies-SAR-JUS-2025/CA-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.4. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia (IHI)

Wstęp

3.4.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia (IHI) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres kończący się w dniu 31 grudnia 2031 r.[16] Wspólne Przedsięwzięcie IHI zastąpiło Wspólne Przedsiębiorstwo na rzecz Realizacji Wspólnej Inicjatywy Technologicznej w zakresie Leków Innowacyjnych (IMI) ustanowione w grudniu 2007 r. w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego (7PR) na okres dziesięciu lat[17], którego czas trwania został w maju 2014 r. wydłużony w ramach programu „Horyzont 2020"[18] (IMI 2).

3.4.2. IHI jest partnerstwem publiczno-prywatnym skupiającym się na zrównoważonych, interdyscyplinarnych i ukierunkowanych na pacjenta badaniach i innowacjach w dziedzinie zdrowia. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG RTD), oraz europejskie stowarzyszenia branżowe.

3.4.3. Na ***rys. 3.4.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu IHI (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 98% środków na zobowiązania i 99% środków na płatności. Stan zatrudnienia w IHI pozostał zasadniczo stabilny.

---

[16] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

[17] Rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2008 ustanawiające Wspólne Przedsiębiorstwo na rzecz Realizacji Wspólnej Inicjatywy Technologicznej w zakresie Leków Innowacyjnych.

[18] Rozporządzenie Rady (UE) nr 557/2014 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Drugiej Inicjatywy w zakresie Leków Innowacyjnych.

Rys. 3.4.1 – Najważniejsze dane dotyczące IHI

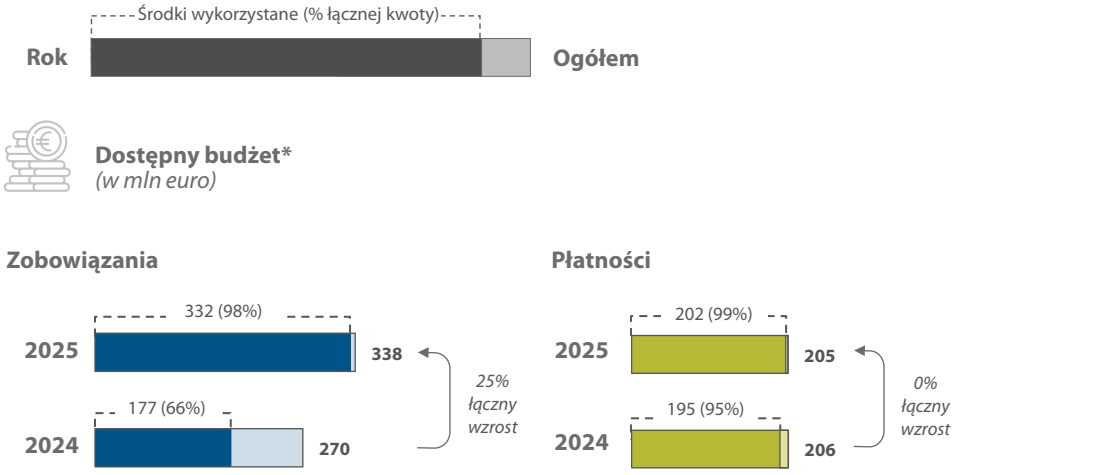

Źródło: roczne sprawozdania finansowe IHI za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez IHI.

Wdrażanie programów

3.4.4. Na *rys. 3.4.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków IHI na poczet programu „Horyzont 2020", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (12. roku realizacji programu) IHI osiągnęło około 88% docelowej wartości wkładów. Na wynik ten wpłynęły opóźnienia we wdrażaniu programu „Horyzont 2020" i wnoszeniu wkładów,

spowodowane głównie długim czasem trwania projektów wymaganym ze względu na specyficzny charakter obszaru badań naukowych prowadzonych przez IHI oraz dużą skalę działalności światowych konsorcjów, które realizują projekty.

Rys. 3.4.2 – Wkłady członków IHI na rzecz programu „Horyzont 2020”

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe IHI za rok budżetowy 2025.

3.4.5. Na *rys. 3.4.3* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków IHI na poczet programu „Horyzont Europa”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) IHI osiągnęło 18% docelowej wartości wkładów. Poziom ten wynikał z powolnego rozpoczęcia realizacji złożonych projektów w ramach programu „Horyzont Europa”.

Rys. 3.4.3 – Wkłady członków Wspólnego Przedsięwzięcia IHI na rzecz programu „Horyzont Europa”

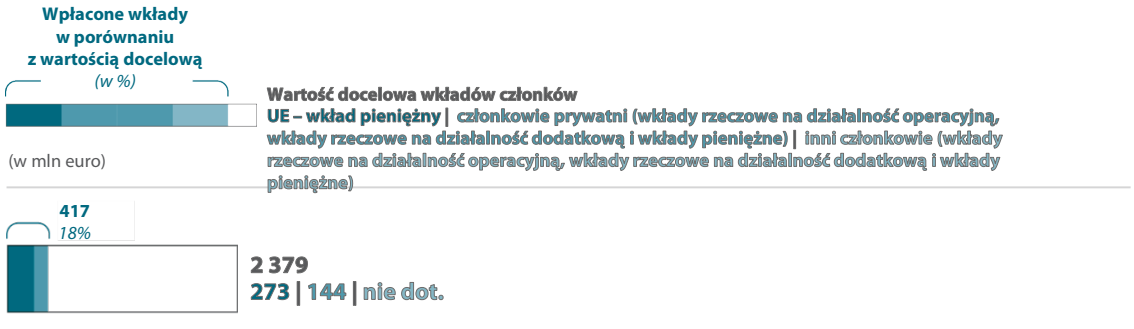

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe IHI za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.4.6. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia (IHI) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.4.7. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe IHI obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania finansowego;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.4.8. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe IHI za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego IHI i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.4.9. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń IHI za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.4.10. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń IHI za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.4.11. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń IHI. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.4.12. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.4.13. Trybunał skontrolował sześć transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont 2020” i jedną transakcję z tytułu wydatków administracyjnych. Zostały one dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez IHI w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W dwóch transakcjach dotyczących programu „Horyzont 2020” Trybunał wykrył błędy, które miały wpływ finansowy. W pierwszym przypadku błędy te wynikały z nieodpowiedniego zaklasyfikowania kosztów podwykonawstwa jako kosztów osobowych oraz nieprawidłowej sprawozdawczości finansowej. W drugim przypadku Trybunał zaobserwował, że koszty wyposażenia były niekwalifikowalne ze względu na to, że beneficjent ubiegał się o zwrot pełnej kwoty rocznej amortyzacji zamiast odsetka tej kwoty z tytułu faktycznego wykorzystania wyposażenia w projekcie objętym kontrolą.

3.4.14. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont 2020” (które stanowiły około 85% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), IHI podało, że reprezentatywny poziom błędu wyniósł 4,1%, a poziom błędu rezydualnego 0,8%. Wartości te obliczono w oparciu o rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu Komisji. IHI nie oszacowało poziomu błędu w transakcjach w ramach programu „Horyzont Europa” (około 15% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), ponieważ nie były jeszcze dostępne rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu[19].

Zalecenia

3.4.15. W specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za lata 2022, 2023 i 2024 nie skierowano do IHI żadnych zaleceń, które miały zostać wdrożone do 2025 r. i nie zostałyby dotychczas zrealizowane.

[19] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia IHI za 2025 r., rozdział 4.1.

3.4.16. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie IHI-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Horyzont Europa”

IHI powinno szacować i publikować w przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Horyzont Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Wspólnej Służby Audytu Komisji i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Odpowiedzi IHI

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/IHI-Replies-SAR-JUS-2025/IHI-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.5. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru (Clean H2)

Wstęp

3.5.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru (Clean H2) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres kończący się w dniu 31 grudnia 2031 r.[20] Wspólne Przedsięwzięcie Clean H2 zastąpiło Wspólne Przedsiębiorstwo na rzecz Technologii Ogniw Paliwowych i Technologii Wodorowych (FCH 1) ustanowione w maju 2008 r. w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego (7PR) na okres do 31 grudnia 2017 r.[21], którego czas trwania został w maju 2014 r. wydłużony w ramach programu „Horyzont 2020"[22] (FCH 2). W latach 2023–2025 Clean H2 otrzymało ponadto 200 mln euro z REPowerEU na zwiększenie liczby „dolin wodorowych" (zintegrowanych lokalnych ekosystemów od produkcji do ostatecznego wykorzystania) objętych programem „Horyzont Europa".

3.5.2. Clean H2 jest partnerstwem publiczno-prywatnym działającym w zakresie badań i innowacji w dziedzinie technologii ogniw paliwowych i technologii wodorowych. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG RTD), zrzeszenie branżowe Hydrogen Europe oraz zrzeszenie podmiotów badawczych Hydrogen Europe Research.

3.5.3. Na *rys. 3.5.1* przedstawiono dane dotyczące budżetu Clean H2 (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na płatności Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika ze skumulowanych potrzeb w zakresie płatności spowodowanych tym, że w następstwie zaproszeń do składania wniosków w latach 2022–2025 przydzielono środki na realizację projektów w ramach programu „Horyzont Europa". Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 99% środków na zobowiązania i 93% środków na płatności. Stan zatrudnienia w Clean H2 pozostał zasadniczo stabilny.

---

[20] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

[21] Rozporządzenie Rady (WE) nr 521/2008 ustanawiające wspólne przedsiębiorstwo na rzecz technologii ogniw paliwowych i technologii wodorowych.

[22] Rozporządzenie Rady (UE) nr 559/2014 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Technologii Ogniw Paliwowych i Technologii Wodorowych 2.

Rys. 3.5.1 – Najważniejsze dane dotyczące Clean H2

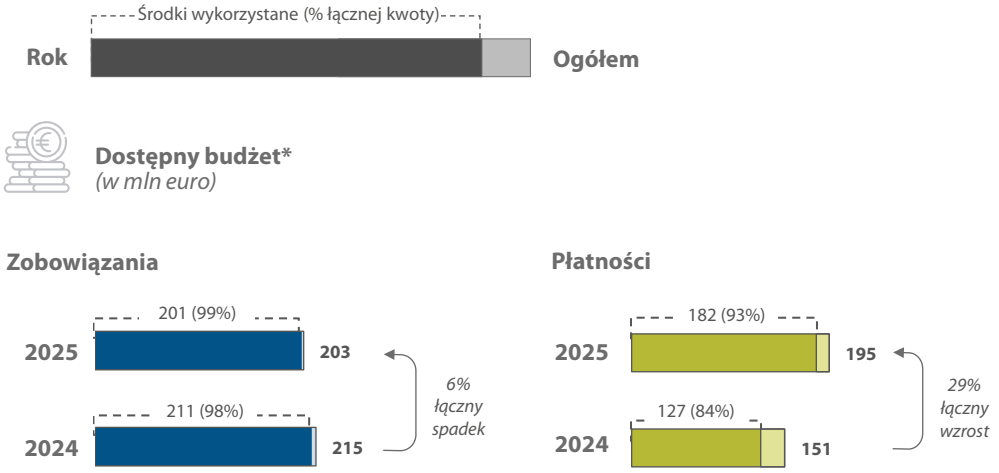

** Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.*

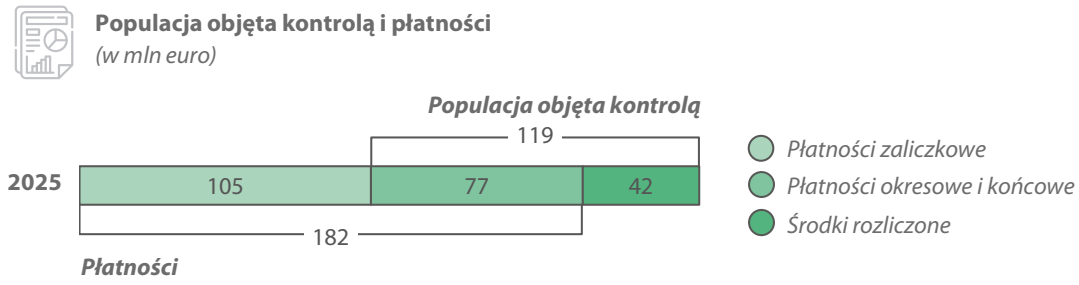

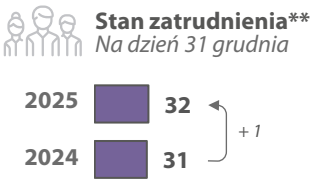

*** W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.*

Źródło: roczne sprawozdania finansowe Clean H2 za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez Clean H2.

Wdrażanie programów

3.5.4. Na *rys. 3.5.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków Clean H2 na poczet programu „Horyzont 2020", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (12. roku realizacji programu) Clean H2 osiągnęło 181% docelowej wartości wkładów. Wartość ta wynika ze znaczących wkładów rzeczowych wniesionych przez członków

prywatnych na rzecz działalności dodatkowej, które nie są bezpośrednio związane z projektami finansowanymi w ramach Clean H2, przyczyniają się jednak do osiągnięcia celów Wspólnego Przedsięwzięcia.

Rys. 3.5.2 – Wkłady członków Clean H2 na rzecz programu „Horyzont 2020”

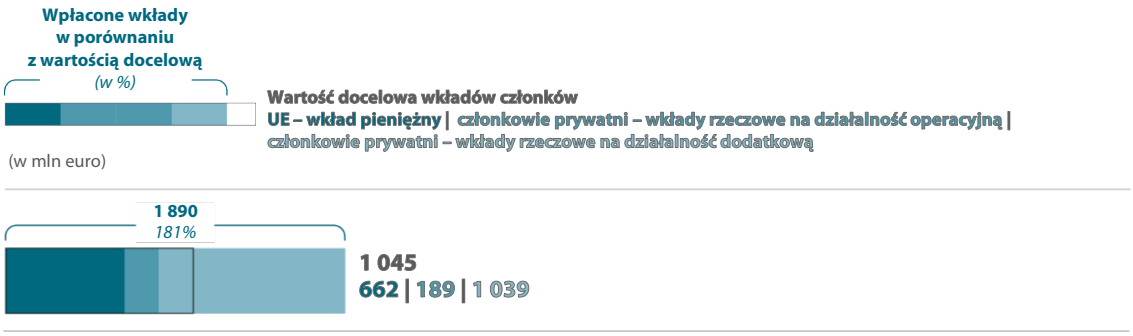

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe Clean H2 za rok budżetowy 2025.

3.5.5. Na *rys. 3.5.3* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków Clean H2 na poczet programu „Horyzont Europa” (z uwzględnieniem środków na rzecz realizacji planu RePowerEU), z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) Clean H2 osiągnęło 124% docelowej wartości wkładów. Podobnie jak w przypadku programu „Horyzont 2020” wartość ta wynika ze znaczących wkładów rzeczowych wniesionych przez członków prywatnych na rzecz działalności dodatkowej, które nie są bezpośrednio związane z projektami finansowanymi w ramach Clean H2, przyczyniają się jednak do osiągnięcia celów Wspólnego Przedsięwzięcia.

Rys. 3.5.3 – Wkłady członków Clean H2 na rzecz programu „Horyzont Europa” i planu RePowerEU

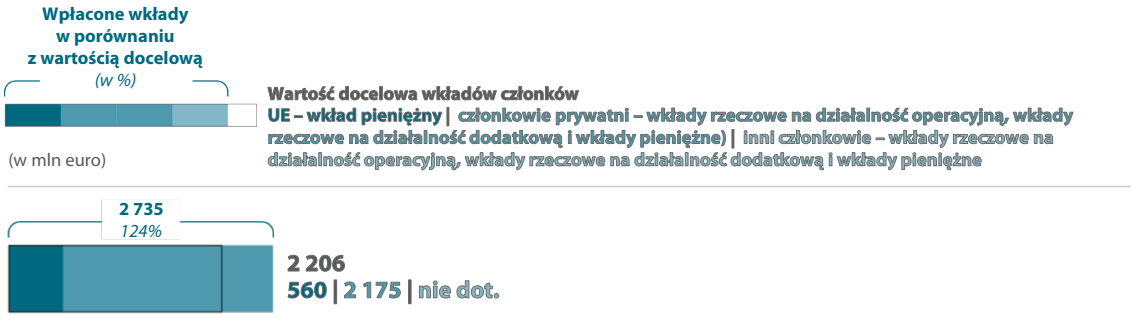

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe Clean H2 za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.5.6. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czystego Wodoru (Clean H2) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.5.7. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe Clean H2 obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania finansowego;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.5.8. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe Clean H2 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego Clean H2 i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.5.9. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń Clean H2 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.5.10. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń Clean H2 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.5.11. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia Clean H2. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.5.12. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.5.13. Trybunał skontrolował dwie transakcje po stronie płatności w ramach programu „Horyzont 2020" i trzy – w ramach programu „Horyzont Europa". Zostały one dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez Clean H2 w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W dwóch transakcjach dotyczących programu „Horyzont Europa" Trybunał wykrył błędy, które miały wpływ finansowy. Błędy te wynikały z: zadeklarowanych kosztów, które nie zostały zaksięgowane jako wydatki w księgach rachunkowych beneficjenta, obliczania kosztów osobowych z zastosowaniem zasad programu „Horyzont 2020" oraz ze zgłoszenia do zwrotu kosztów podróży służbowych nienależących do danego okresu sprawozdawczego.

3.5.14. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont 2020" (które stanowiły około 38% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), Clean H2 podało, że reprezentatywny poziom błędu wyniósł 2,8%, a poziom błędu rezydualnego 0,3%. Wartości te obliczono w oparciu o rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu Komisji. W przypadku transakcji w ramach programu „Horyzont Europa" (62% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.) Clean H2 oszacowało poziom błędu na 1,7%, opierając się w tym celu na wytycznych Komisji dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego. Wspólne Przedsięwzięcie oparło swoje szacunki na danych Wspólnej Służby Audytu dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku audytów *ex post*[23].

Zalecenia

3.5.15. W ***tabeli 3.5.1*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. Clean H2 wdrożyło w przeważającej mierze jedyne zalecenie, które pozostawało do realizacji.

[23] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia Clean H2 za 2025 r., rozdział 4.1.

Tabela 3.5.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2022	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **Clean H2** wdrożyło w ramach programu „Horyzont Europa" podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.			W 2025 r. dyrektor Clean H2 zatwierdził wspólne podejście wspólnych przedsięwzięć do realizacji strategii kontroli w ramach programu „Horyzont Europa", w którym określono zharmonizowane podejście do wdrażania kontroli *ex ante* i *ex post* w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". Wspólne Przedsięwzięcie Clean H2 w pełni wdrożyło podejście kontrolne oparte na analizie ryzyka w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". Nadal konieczne są dalsze usprawnienia w przypadku finansowania z zastosowaniem płatności ryczałtowych (dotyczy zaproszeń do składania wniosków w 2024 r. i kolejnych latach), w szczególności w odniesieniu do określania profili ryzyka i kryteriów wyboru przeglądów technicznych *ex post* przez Wspólną Służbę Audytu.

Odpowiedzi Clean H2

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2025/Clean_H2-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.6. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów

Wstęp

3.6.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione we wrześniu 2023 r. w ramach programów „Horyzont Europa" i „Cyfrowa Europa" na okres do 31 grudnia 2031 r. w drodze zmiany Jednolitego Aktu Podstawowego[24]. Zastąpiło ono Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Kluczowych Technologii Cyfrowych, które ustanowiono w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa"[25].

3.6.2. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów ma na celu wspieranie rozwoju innowacyjnych technologii półprzewodnikowych nowej generacji i wzmacnianie europejskich zdolności w zakresie produkcji czipów w ramach inicjatywy „Czipy dla Europy". Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG CNECT), państwa uczestniczące oraz trzy stowarzyszenia branżowe.

3.6.3. Na *rys. 3.6.1* przedstawiono dane dotyczące budżetu Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na płatności Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika ze skumulowanych potrzeb w zakresie płatności z tytułu dotacji i działań infrastrukturalnych w ramach programów „Cyfrowa Europa" i „Horyzont Europa", na które przydzielono środki w 2025 r. i wcześniejszych latach. Wskaźnik wykonania budżetu na płatności Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów był niski (42%) ze względu na opóźnienie w zawieraniu umów o udzielenie dotacji w następstwie zaproszeń do składania wniosków w ramach programu „Horyzont Europa" z lat 2024 i 2025, a także ze względu na złożoność wspólnego udzielania zamówień związanych z zakupem elementów infrastruktury (linii pilotażowych) finansowanego ze środków programu „Cyfrowa Europa". W związku z tym niewykorzystane środki na płatności w kwocie około 520 mln euro (58%) zostały przeniesione do budżetów na płatności na kolejne lata. Liczba pracowników Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów wzrosła o 16% i osiągnęła poziom określony w zatwierdzonym planie zatrudnienia.

---

[24] Rozporządzenie Rady (UE) 2023/1782 w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2085 ustanawiającego wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa" w odniesieniu do Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów.

[25] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

Rys. 3.6.1 – Najważniejsze dane dotyczące Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów

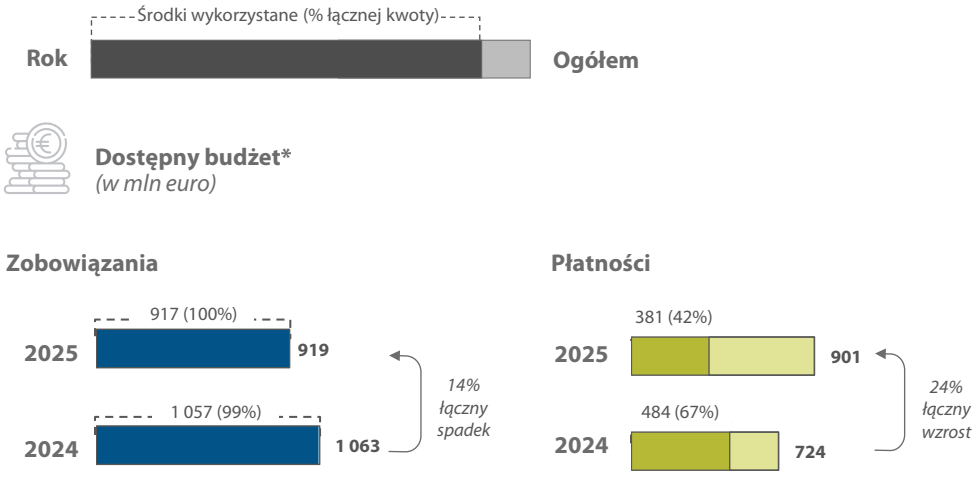

** Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.*

*** W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.*

Źródło: roczne sprawozdania finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów.

Wdrażanie programów

3.6.4. Na *rys. 3.6.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów na poczet programu „Horyzont 2020”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia.

Według stanu na koniec 2025 r. (12. roku realizacji programu) Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów osiągnęło 97% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.6.2 – Wkłady członków Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów na rzecz programu „Horyzont 2020”

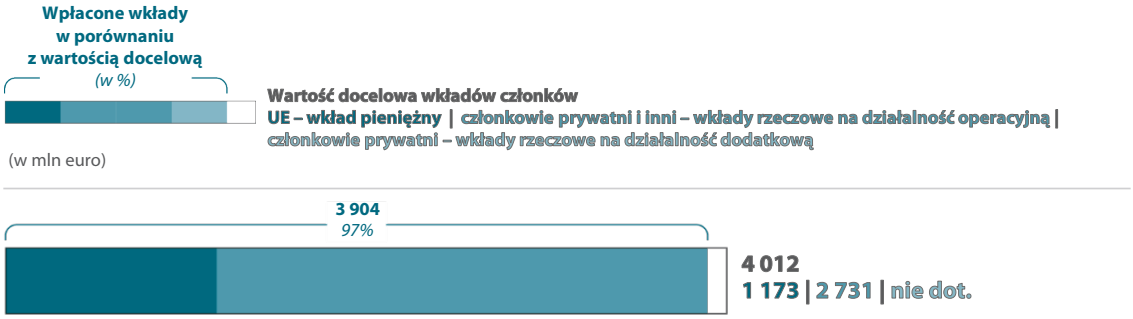

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za rok budżetowy 2025.

3.6.5. Na *rys. 3.6.3* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów na poczet programu „Horyzont Europa”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów osiągnęło 38% docelowej wartości wkładów. Poziom ten wynika z faktu, że do tej pory nie zatwierdzono żadnego z wkładów rzeczowych zgłoszonych przez członków prywatnych, a spośród wkładów innych członków (państw uczestniczących) zatwierdzono dotychczas tylko około 20%.

Rys. 3.6.3 – Wkłady członków Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów na rzecz programu „Horyzont Europa”

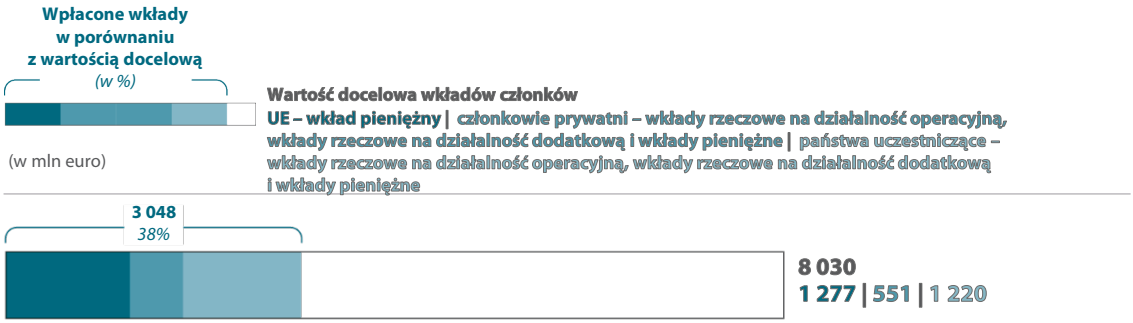

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za rok budżetowy 2025.

3.6.6. Na *rys. 3.6.4* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów na poczet programu

„Cyfrowa Europa”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów osiągnęło 51% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.6.4 – Wkłady członków Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów na rzecz programu „Cyfrowa Europa”

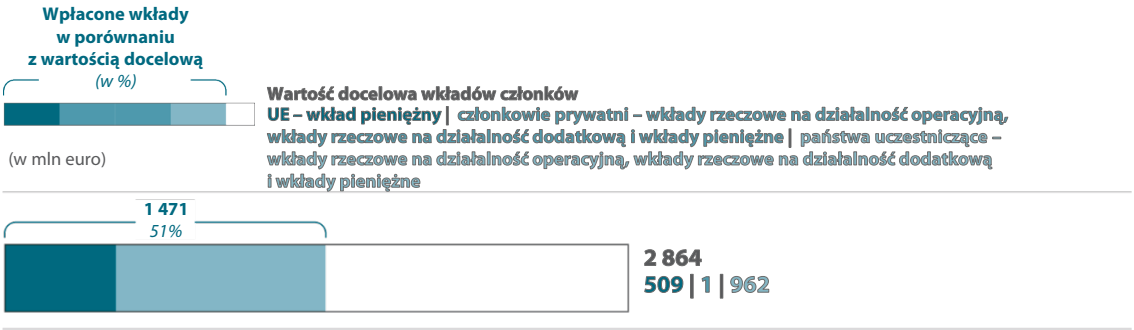

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.6.7. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.6.8. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.6.9. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.6.10. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.6.11. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.6.12. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów

dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.6.13. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.6.14. Trybunał skontrolował trzy transakcje po stronie płatności w ramach programu „Horyzont 2020" i pięć – w ramach programu „Horyzont Europa". Zostały one dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W jednej transakcji dotyczącej programu „Horyzont 2020" Trybunał wykrył błędy, które miały wpływ finansowy. Były one wynikiem niekwalifikowalnych kosztów osobowych spowodowanych zastosowaniem przez beneficjenta nieprawidłowej podstawy wynagrodzenia do obliczenia stawek godzinowych.

3.6.15. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont 2020" (które stanowiły około 27% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów podało, że reprezentatywny poziom błędu wyniósł 2,2%, a poziom błędu rezydualnego 0,8%. Wartości te obliczono w oparciu o rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu Komisji. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont Europa" (około 73% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów oszacowało poziom błędu na 1,8%, opierając się w tym celu na wytycznych Komisji dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego. Wspólne Przedsięwzięcie oparło swoje szacunki na danych Wspólnej Służby Audytu dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku audytów *ex post*[26].

Zalecenia

3.6.16. W ***tabeli 3.6.1*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. Wspólne

[26] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów za 2025 r., rozdział 4.1.1.

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów

Przedsięwzięcie na rzecz Czipów wdrożyło częściowo jedyne zalecenie, które pozostawało do realizacji.

Tabela 3.6.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2023	**Zalecenie 2** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów**, po pierwsze, opracowało mechanizmy naprawcze w celu ograniczenia nadwyżek środków pieniężnych do rozsądnego poziomu oraz, po drugie, w koordynacji z Komisją odpowiednio dostosowało swoje wnioski o przekazanie środków pieniężnych na poszczególne lata budżetowe do szacowanych potrzeb w zakresie wydatków.			Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów dodatkowo zwiększyło zgromadzoną nadwyżkę środków pieniężnych z 479 mln euro na koniec 2024 r. do 831 mln euro na koniec 2025 r. (wzrost o 73,5%). Wyjaśniło ono, że zwiększenie nadwyżki było spowodowane powolnymi postępami we wspólnym udzielaniu zamówień na projekty infrastrukturalne w ramach programu „Cyfrowa Europa” (linie pilotażowe). W związku z tym Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów omawia obecnie z Komisją możliwości rozwiązania tej kwestii na potrzeby przyszłych budżetów.

Odpowiedzi Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/Chips-Replies-SAR-JUS-2025/Chips-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.7. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE)

Wstęp

3.7.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres kończący się w dniu 31 grudnia 2031 r.[27] Zastąpiło ono Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Bioprzemysłu (BBI) ustanowione w maju 2014 r. w ramach programu „Horyzont 2020"[28].

3.7.2. Wspólne Przedsięwzięcie CBE jest partnerstwem publiczno-prywatnym skupiającym się na badaniach naukowych i innowacjach na rzecz zrównoważonego i konkurencyjnego sektora bioprzemysłu o obiegu zamkniętym. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG RTD, DG AGRI i DG GROW), i partnerzy z branży reprezentowani przez Konsorcjum Bioprzemysłu.

3.7.3. Na *rys. 3.7.1* przedstawiono dane dotyczące budżetu CBE (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zmniejszenie budżetu na zobowiązania Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika z faktu, że budżet na zobowiązania z poprzedniego roku obejmował znaczną kwotę przeniesionych środków związanych z zaproszeniami do składania wniosków w latach 2022 i 2023. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 99% środków na zobowiązania i 87% środków na płatności. Stan zatrudnienia w CBE pozostał zasadniczo stabilny.

---

[27] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

[28] Rozporządzenie Rady (UE) nr 560/2014 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Bioprzemysłu.

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE)

Rys. 3.7.1 – Najważniejsze dane dotyczące CBE

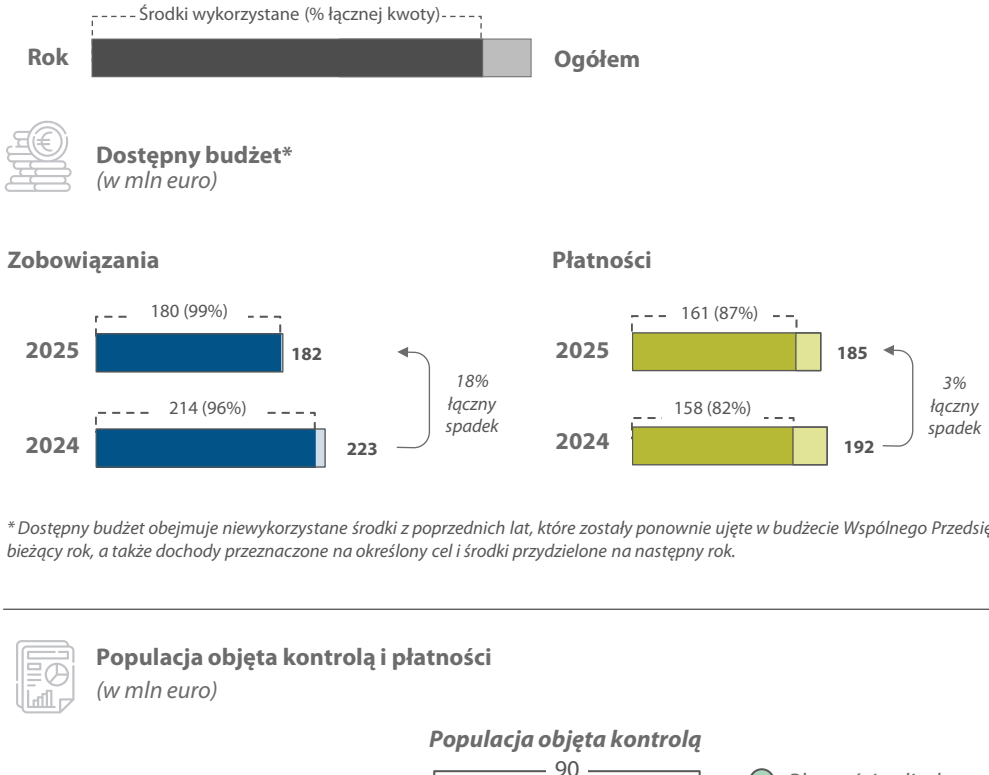

** Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.*

*** W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.*

Źródło: roczne sprawozdania finansowe CBE za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez CBE.

Wdrażanie programów

3.7.4. Na *rys. 3.7.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków CBE na poczet programu „Horyzont 2020", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (12. roku realizacji programu) CBE osiągnęło 97% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.7.2 – Wkłady członków CBE na rzecz programu „Horyzont 2020”

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe CBE za rok budżetowy 2025.

3.7.5. Na *rys. 3.7.3* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków CBE na poczet programu „Horyzont Europa”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) CBE osiągnęło 26% docelowej wartości wkładów. Poziom ten wynika z powolnego rozpoczęcia realizacji projektów w ramach programu „Horyzont Europa”. Aby uzupełnić brakujące wkłady członków prywatnych i usprawnić osiąganie celów działalności, Wspólne Przedsięwzięcie przeprowadziło w 2025 r. gruntowny przegląd zakresu działalności dodatkowej prowadzonej przez członków prywatnych w związku z zaproszeniami do składania wniosków z lat 2022, 2023 i 2024.

Rys. 3.7.3 – Wkłady członków CBE na rzecz programu „Horyzont Europa”

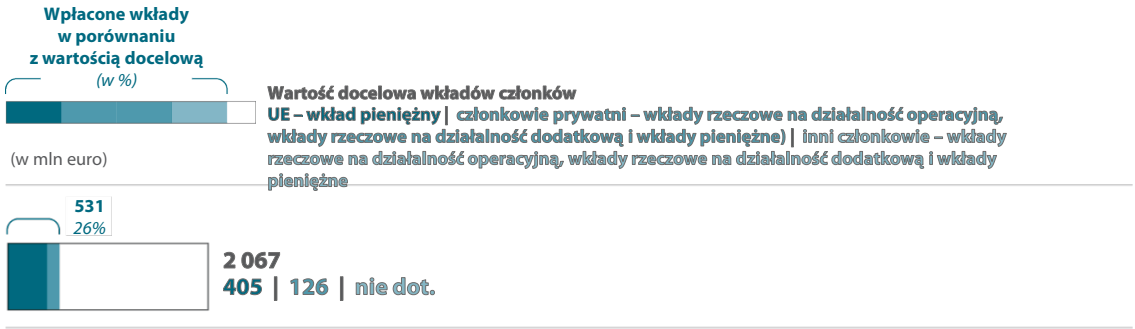

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe CBE za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.7.6. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.7.7. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe CBE obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.7.8. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe CBE za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego CBE i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.7.9. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń CBE za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.7.10. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji *3.1* i *załączniku II* Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń CBE za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.7.11. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń CBE. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w *załączniku II*.

3.7.12. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.7.13. Trybunał skontrolował dwie transakcje po stronie płatności w ramach programu „Horyzont 2020” i pięć – w ramach programu „Horyzont Europa”. Zostały one dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez CBE w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W jednej transakcji dotyczącej programu „Horyzont Europa” Trybunał wykrył błędy, który miały wpływ finansowy. Błędy te wynikały z zastosowania zasad programu „Horyzont 2020” do obliczenia kosztów osobowych oraz z zadeklarowania niekwalifikowalnych elementów kosztów osobowych.

3.7.14. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont 2020” (które stanowiły około 52% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), CBE podało, że reprezentatywny poziom błędu wyniósł 1,6%, a poziom błędu rezydualnego 1,1%. Wartości te obliczono w oparciu o rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu Komisji. CBE nie oszacowało poziomu błędu w transakcjach w ramach programu „Horyzont Europa” (około 48% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), ponieważ nie były jeszcze dostępne rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu[29].

Zalecenia

3.7.15. W ***tabeli 3.7.1.*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. CBE w pełni wdrożyło jedyne zalecenie, które pozostawało do realizacji.

3.7.16. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

[29] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia CBE za 2025 r., rozdział 4.1.1.

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE)

Zalecenie CBE-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Horyzont Europa”

CBE powinno szacować i publikować w przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Horyzont Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Wspólnej Służby Audytu Komisji i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Tabela 3.7.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2022	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **CBE** wdrożyło w ramach programu „Horyzont Europa" podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.			W 2025 r. dyrektor CBE zatwierdził wspólne podejście wspólnych przedsięwzięć do realizacji strategii kontroli w ramach programu „Horyzont Europa", w którym określono zharmonizowane podejście do wdrażania kontroli *ex ante* i *ex post* w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". Wspólne Przedsięwzięcie wdrożyło i stosowało główne procedury opisanego w nim podejścia do kontroli opartego na analizie ryzyka.

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (CBE)

Odpowiedzi CBE

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/CBE-Replies-SAR-JUS-2025/CBE-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.8. Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe (EU-Rail)

Wstęp

3.8.1. Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe (EU-Rail) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres kończący się w dniu 31 grudnia 2031 r.[30] Zastąpiło ono Wspólne Przedsięwzięcie Shift2Rail ustanowione w czerwcu 2014 r. w ramach programu „Horyzont 2020"[31].

3.8.2. Wspólne Przedsięwzięcie EU-Rail jest partnerstwem publiczno-prywatnym w dziedzinie badań i innowacji w sektorze kolei. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG MOVE i DG RTD), i partnerzy z sektora kolejowego (w tym producenci urządzeń kolejowych, przedsiębiorstwa kolejowe, podmioty zarządzające infrastrukturą i ośrodki badawcze).

3.8.3. Na ***rys. 3.8.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu EU-Rail (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na zobowiązania Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika z wysokiej wartości transz środków do wypłaty w 2025 r. w następstwie wieloletnich zaproszeń do składania wniosków na realizację projektów w ramach programu „Horyzont Europa" (około 140 mln euro). Zmniejszenie budżetu na płatności EU-Rail na 2025 r. wynika z mniejszych potrzeb w zakresie płatności dotyczących projektów w ramach programu „Horyzont Europa", które są realizowane w następstwie zaproszeń do składania wniosków z lat 2022–2025. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 98% środków na zobowiązania i 79% środków na płatności. Stan zatrudnienia w EU-Rail pozostaje zasadniczo stabilny.

---

[30] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

[31] Rozporządzenie Rady (UE) nr 642/2014 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia Shift2Rail.

Rys. 3.8.1 – Najważniejsze dane dotyczące EU-Rail

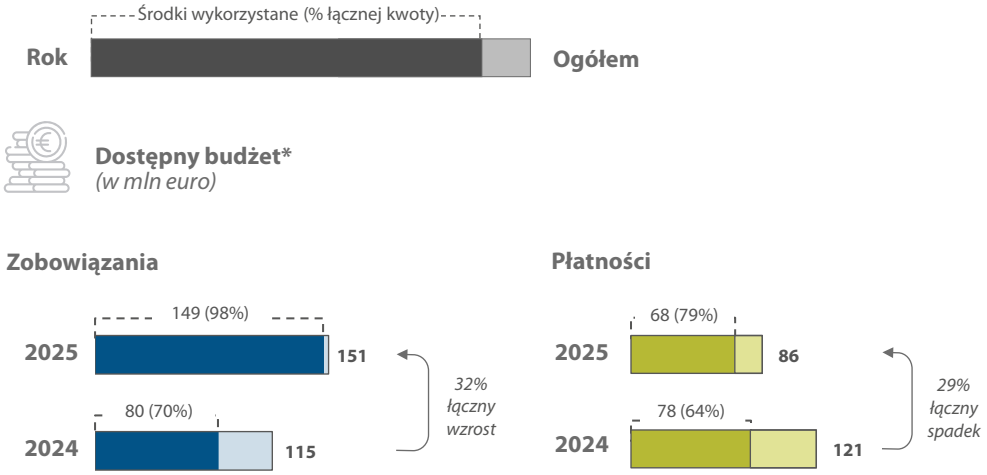

** Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.*

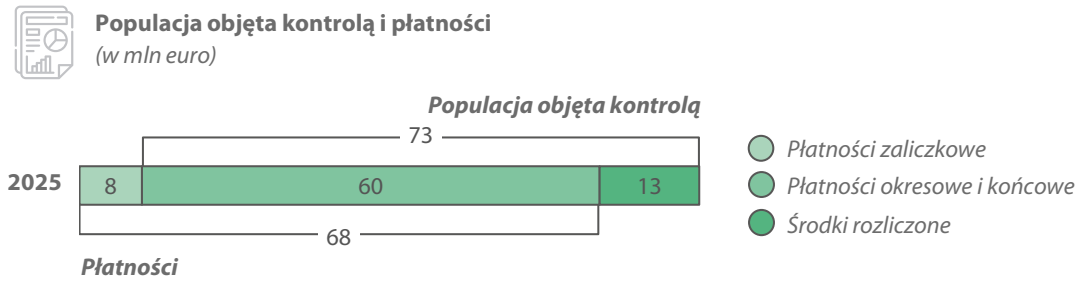

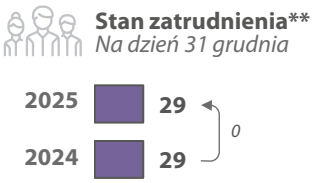

*** W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.*

Źródło: roczne sprawozdania finansowe EU-Rail za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez EU-Rail.

Wdrażanie programów

3.8.4. Na *rys. 3.8.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków EU-Rail na poczet programu „Horyzont Europa", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) EU-Rail osiągnął 57% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.8.2 – Wkłady członków Wspólnego Przedsięwzięcia EU-Rail na rzecz programu „Horyzont Europa”

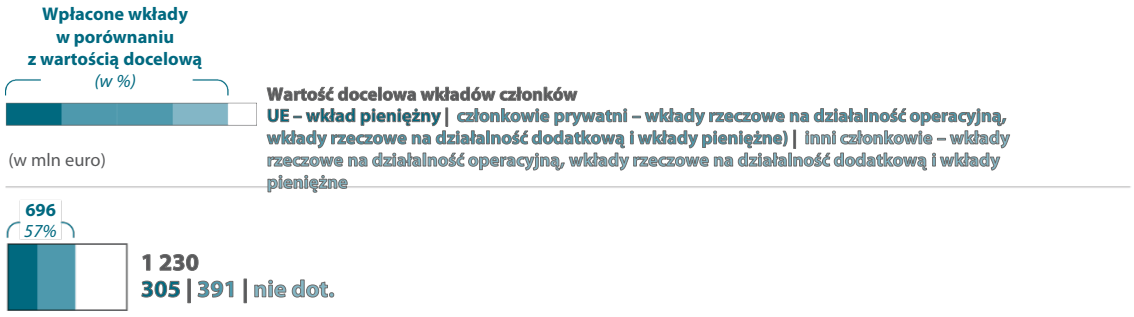

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe EU-Rail za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.8.5. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Europejskiego Przedsięwzięcia Kolejowego (EU-Rail) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.8.6. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe EU-Rail obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania finansowego;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.8.7. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe EU-Rail za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego EU-Rail i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.8.8. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń EU-Rail za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.8.9. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń EU-Rail za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.8.10. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia EU-Rail. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.8.11. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.8.12. Trybunał skontrolował pięć transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont Europa", które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez EU-Rail w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. Cztery transakcje dotyczyły finansowania z wykorzystaniem płatności ryczałtowych, a jedna transakcja – zamówienia na systemy informatyczne. W żadnej transakcji nie wystąpiły błędy mające wpływ finansowy.

3.8.13. Na potrzeby finansowania działań w ramach dotacji ze środków programu „Horyzont Europa" EU-Rail stosuje wyłącznie płatności ryczałtowe. Finansowanie to stanowi *uproszczoną metodę rozliczania kosztów* przewidzianą w art. 125 rozporządzenia finansowego, która wymaga przedstawienia z góry szczegółowych szacunków dla każdej kategorii kosztów przypadającej na danego beneficjenta i pakiet prac. Przed podpisaniem umów o udzielenie dotacji eksperci zatrudnieni przez Wspólne Przedsięwzięcie oceniają szacunkowe koszty, zestawiając je z proponowanymi działaniami, aby upewnić się, że są one racjonalne i nie zostały zawyżone. Następnie Wspólne Przedsięwzięcie wypłaca kwotę dotacji pod warunkiem, że pakiety prac zostały „właściwie zrealizowane", co podlega ocenie z udziałem ekspertów.

3.8.14. Przeprowadzona przez Trybunał kontrola finansowania z wykorzystaniem płatności ryczałtowych wykazała niedociągnięcia w dwóch obszarach:

- brak dowodów na przeprowadzenie rzetelnej oceny *ex ante* zapisanych w budżecie kosztów osobowych, które leżą u podstaw finansowania z wykorzystaniem płatności ryczałtowych;
- niewystarczająco konkretny wkład części beneficjentów w uzyskanie niektórych rezultatów, co utrudnia właściwą ocenę.

3.8.15. Trybunał sformułował podobne ustalenia w odniesieniu do kolejnych trzech transakcji o charakterze płatności ryczałtowych zrealizowanych w ramach programu „Horyzont Europa" przez Komisję[32].

3.8.16. EU-Rail nie oszacował poziomu błędu w transakcjach w ramach programu „Horyzont Europa" (100% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.)[33].

---

[32] Pkt 5.24–5.25 oraz ramka 5.3 w sprawozdaniu rocznym za 2025 r.

[33] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia EU-Rail za 2025 r., rozdział 4.1.1.

Zalecenia

3.8.17. W specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za lata 2022, 2023 i 2024 nie skierowano do EU-Rail żadnych zaleceń, które miały zostać wdrożone do 2025 r. i nie zostałyby dotychczas zrealizowane.

3.8.18. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie EU-Rail-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Horyzont Europa”

EU-Rail powinien szacować i publikować w przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Horyzont Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych własnych i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

3.8.19. Ponadto, jeżeli chodzi o konieczność usprawnienia procedur stosowania finansowania z wykorzystaniem płatności ryczałtowych w ramach programu „Horyzont Europa”, Trybunał odsyła do **zalecenia 5.1** zawartego w sprawozdaniu rocznym Trybunału z wykonania budżetu UE za 2025 r.

Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe (EU-Rail)

Odpowiedzi EU-Rail

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2025/EU-Rail-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.9. Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC)

Wstęp

3.9.1. Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC) z siedzibą w Luksemburgu zostało ustanowione w październiku 2018 r. na okres do 31 grudnia 2026 r.[34] W lipcu 2021 r. Rada przyjęła nowe rozporządzenie ustanawiające, w którym wydłużono czas trwania Wspólnego Przedsięwzięcia do dnia 31 grudnia 2033 r. oraz poszerzono zakres jego kompetencji w ramach programów realizowanych w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027[35]. W 2024 r., działając na wniosek Komisji, Rada zmieniła rozporządzenie ustanawiające Wspólne Przedsięwzięcie, wprowadzając dodatkowy cel dotyczący rozwoju fabryk AI w celu wzmocnienia wiodącej pozycji Europy w dziedzinie sztucznej inteligencji (AI)[36].

3.9.2. EuroHPC jest partnerstwem publiczno-prywatnym, które umożliwia połączenie zasobów w celu rozwoju i wdrażania obliczeń wielkiej skali i sztucznej inteligencji w Europie. Jego uczestnikami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG CNECT), państwa uczestniczące oraz trzech uczestników z sektora prywatnego: Europejska Platforma Technologiczna na rzecz obliczeń wielkiej skali, stowarzyszenie Big Data Value Association i Europejskie Konsorcjum Przemysłu Kwantowego.

3.9.3. Na ***rys. 3.9.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu EuroHPC (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu Wspólnego Przedsięwzięcia na zobowiązania i płatności na 2025 r. wynika z szeroko zakrojonej działalności na rzecz rozwoju infrastruktury związanej z fabrykami AI. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 92% środków na zobowiązania i 88% środków na

---

[34] Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1488 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali.

[35] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/1173 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1488.

[36] Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1732 zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1173 w odniesieniu do inicjatywy EuroHPC dla przedsiębiorstw typu start-up w celu wzmocnienia wiodącej pozycji Europy w dziedzinie godnej zaufania sztucznej inteligencji.

płatności. Liczba pracowników EuroHPC wzrosła o 28% i osiągnęła poziom określony w zatwierdzonym planie zatrudnienia.

Rys. 3.9.1 – Najważniejsze dane dotyczące EuroHPC

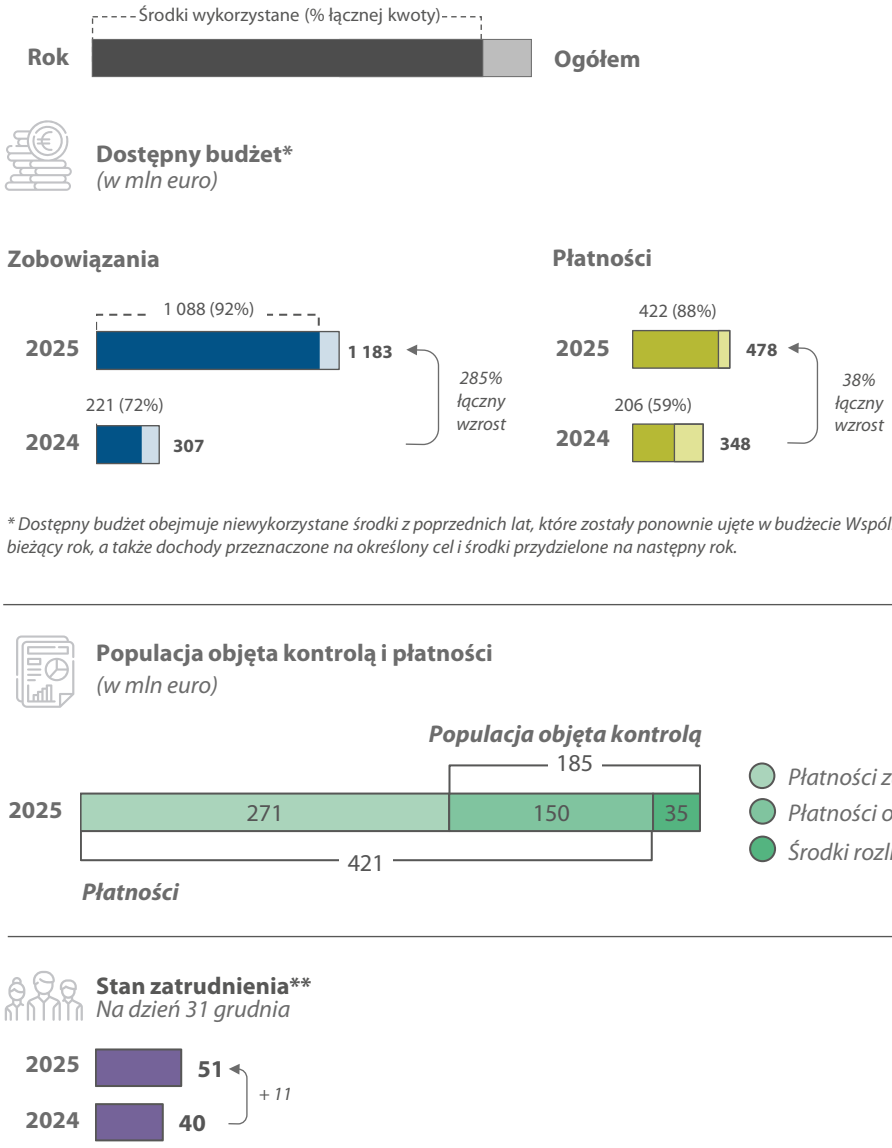

Źródło: roczne sprawozdania finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez EuroHPC.

Wdrażanie programów

3.9.4. Na *rys. 3.9.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków EuroHPC na poczet programu „Horyzont 2020", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec

2025 r. (ósmego roku realizacji programu) EuroHPC osiągnęło 74% docelowej wartości wkładów. Jak zauważył Trybunał w poprzednich latach[37], niedobór ten jest spowodowany niskim poziomem wkładów członków prywatnych (około 25 mln euro) w stosunku do minimalnej wartości docelowej (420 mln euro). Członkowie z sektora prywatnego mogą generować jedynie wkłady rzeczowe na rzecz dotacji na innowacje, które dotyczą około 30% wszystkich działań związanych z dotacjami tego Wspólnego Przedsięwzięcia.

Rys. 3.9.2 – Wkłady członków EuroHPC na rzecz programu „Horyzont 2020”

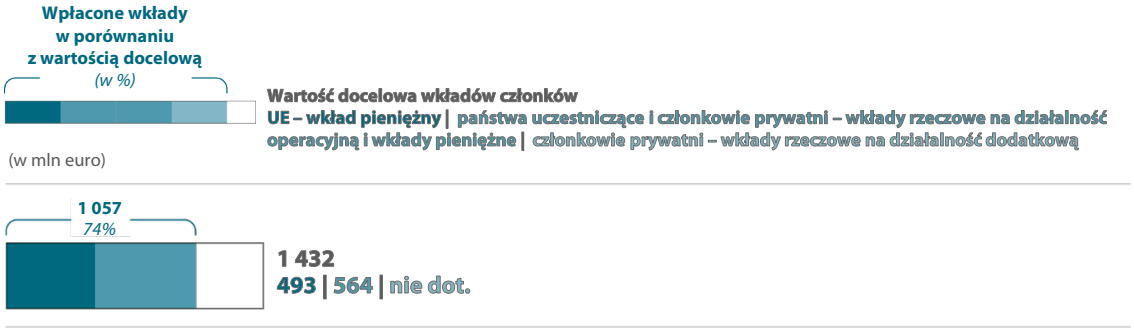

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe EuroHPC za rok budżetowy 2025.

3.9.5. Na *rys. 3.9.3* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków EuroHPC na poczet programu „Horyzont Europa”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) EuroHPC osiągnęło 25% docelowej wartości wkładów. Jak zauważył Trybunał w ubiegłym roku[38], dopóki ustalenia finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia lub wartości docelowe wkładów członków z sektora prywatnego pozostaną takie same, Wspólne Przedsięwzięcie może nie osiągnąć o wiele wyższego docelowego wkładu członków z sektora prywatnego w WRF na lata 2021–2027, który wynosi 900 mln euro.

[37] Zob. na przykład specjalne sprawozdanie roczne za 2023 r. dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE, pkt 3.9.16, i sprawozdanie roczne za 2024 r. dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE, pkt 3.9.15.

[38] Specjalne sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE za rok budżetowy 2024, pkt 3.9.21.

Rys. 3.9.3 – Wkłady członków EuroHPC na rzecz programu „Horyzont Europa”

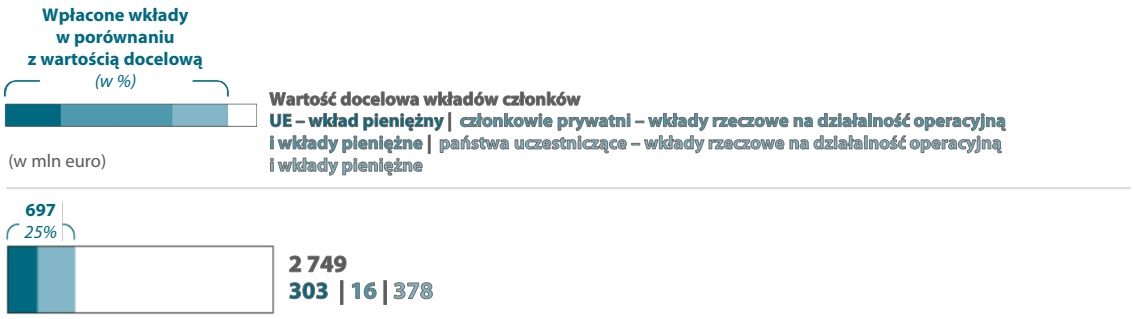

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe EuroHPC za rok budżetowy 2025.

3.9.6. Na *rys. 3.9.4* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków EuroHPC na poczet programu „Cyfrowa Europa” i instrumentu „Łącząc Europę” (CEF), z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) EuroHPC osiągnęło 55% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.9.4 – Wkłady członków EuroHPC na rzecz programu „Cyfrowa Europa” i instrumentu CEF

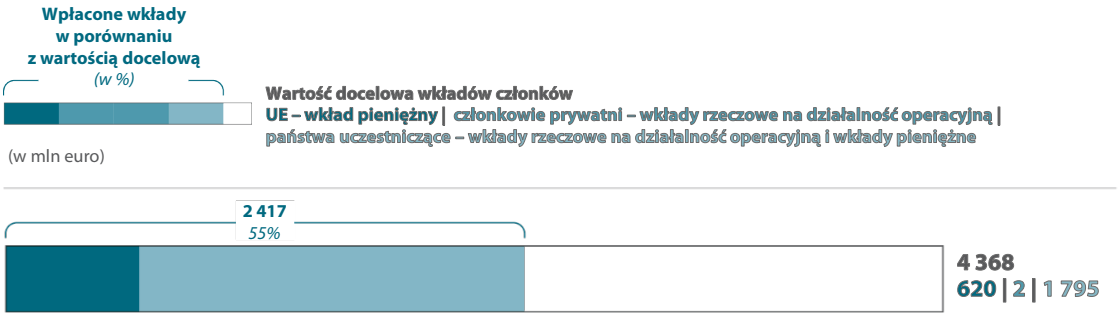

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe EuroHPC za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.9.7. W sekcji *3.1* oraz *załączniku II* do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.9.8. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe EuroHPC obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.9.9. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe EuroHPC za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego EuroHPC i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.9.10. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń EuroHPC za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.9.11. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji *3.1* i *załączniku II* Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń EuroHPC za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.9.12. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia EuroHPC. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w *załączniku II*.

3.9.13. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.9.14. Trybunał skontrolował sześć transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont 2020”, dwie – w ramach programu „Horyzont Europa” i sześć – w ramach programu „Cyfrowa Europa” (w tym cztery powiązane z zamówieniami publicznymi). Zostały one dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez EuroHPC w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W jednej transakcji dotyczącej programu „Horyzont 2020” Trybunał wykrył błędy, które miały wpływ finansowy. Błędy te wynikały z niekwalifikowalnych

kosztów osobowych spowodowanych zawyżeniem przez beneficjenta kwoty składek na ubezpieczenia społeczne odprowadzonych przez pracodawcę oraz przekroczeniem rocznego pułapu godzin, które można zadeklarować na pojedynczego pracownika.

3.9.15. Jeśli chodzi o transakcje w ramach programu „Horyzont 2020” (które stanowiły około 31,5% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), EuroHPC podało, że reprezentatywny poziom błędu wyniósł 0,6%, a poziom błędu rezydualnego 0,1%. Wartości te obliczono w oparciu o rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu Komisji. EuroHPC nie oszacowało poziomu błędu w transakcjach w ramach programu „Horyzont Europa” (około 5,5% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), mimo że dostępne były rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu[39].

3.9.16. Jeśli chodzi o transakcje dokonane w ramach programu „Cyfrowa Europa” (około 62% płatności operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), wyniki audytu *ex post* przeprowadzonego przez Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji (HaDEA) nie były jeszcze dostępne. W odniesieniu do wydatków w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (około 1% płatności operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.) EuroHPC nie przeprowadziło żadnych szczegółowych audytów *ex post*.

Zalecenia

3.9.17. W ***tabeli 3.9.1*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. Spośród czterech zaleceń pozostających do zrealizowania EuroHPC wdrożyło dwa zalecenia w pełni, jedno zalecenie w przeważającej mierze, a jedno zalecenie częściowo.

[39] Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Wspólnego Przedsięwzięcia EuroHPC za 2025 r., rozdział 4.1.2.

3.9.18. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie EuroHPC-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach (z tytułu dotacji) w ramach programów „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”

EuroHPC powinno szacować i publikować w przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności poziom błędu, którym obarczone są wydatki (z tytułu dotacji) w ramach programów „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Wspólnej Służby Audytu Komisji, HaDEA i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Tabela 3.9.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2022	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **EuroHPC** wdrożyło w ramach programu „Horyzont Europa" podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.			W 2025 r. dyrektor EuroHPC zatwierdził wspólne podejście wspólnych przedsięwzięć do realizacji strategii kontroli w ramach programu „Horyzont Europa", w którym określono zharmonizowane podejście do wdrażania kontroli *ex ante* i *ex post* w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". Wspólne Przedsięwzięcie wdrożyło i stosowało główne procedury opisanego w nim podejścia do kontroli opartego na analizie ryzyka.
2023	**Zalecenie 1**			Docelowe wartości wkładów członków z sektora prywatnego nie zostały poddane ponownej ocenie

Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC)

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
	Trybunał zalecił, by do połowy 2025 r. **EuroHPC** wsparło Komisję w ponownym ocenieniu docelowych wartości wkładów członków z sektora prywatnego na rzecz programów na lata 2021–2027 („Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”).			w ramach ostatnich dwóch zmian rozporządzenia ustanawiającego EuroHPC (w czerwcu 2024 r. i styczniu 2026 r.), na co zwrócono w szczególności uwagę w odniesieniu do EuroHPC w sprawozdaniu w sprawie absolutorium z wykonania budżetu wspólnych przedsięwzięć UE za rok budżetowy 2024 (zob. pkt 24 lit. c)).
2023	**Zalecenie 2** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **EuroHPC**, po pierwsze, opracowało mechanizmy naprawcze w celu ograniczenia nadwyżek środków pieniężnych do rozsądnego poziomu oraz, po drugie, w koordynacji z Komisją odpowiednio dostosowało swoje wnioski o przekazanie środków pieniężnych na poszczególne lata budżetowe do szacowanych potrzeb w zakresie wydatków.			Wspólne Przedsięwzięcie EuroHPC znacznie zmniejszyło zgromadzoną nadwyżkę środków pieniężnych z 904,7 mln euro na koniec 2024 r. do 551,7 mln euro na koniec 2025 r. (spadek o 39%).
2023	**Zalecenie 3** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **EuroHPC** wykorzystało zwiększone zasoby kadrowe do osiągnięcia swojego celu w zakresie rekrutacji wytyczonego na koniec 2024 r.			Do końca 2023 r. Wspólne Przedsięwzięcie EuroHPC powinno było zatrudnić 39 nowych pracowników, aby uzupełnić stan zatrudnienia wynoszący 54 pracowników. Taki stan zatrudnienia jest niezbędny do realizacji działań EuroHPC w WRF na lata 2021–2027. Na koniec 2025 r. tylko trzy stanowiska były nadal nieobsadzone, w tym w grudniu 2025 r. podpisano umowy o pracę dotyczące dwóch z tych stanowisk.

Odpowiedzi EuroHPC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2025/EuroHPC-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.10. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (SNS)

Wstęp

3.10.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (SNS) z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres do 31 grudnia 2031 r.[40]

3.10.2. SNS jest partnerstwem publiczno-prywatnym mającym na celu ułatwianie i utrwalanie wiodącej pozycji europejskiego przemysłu w zakresie sieci i usług 5G i 6G. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję (DG CNECT), oraz Stowarzyszenie Branżowe na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług 6G (Stowarzyszenie Branżowe 6G).

3.10.3. Na ***rys. 3.10.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu SNS (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 97% środków na zobowiązania i jedynie 18% środków na płatności. Niski wskaźnik wykonania budżetu na płatności wynikał z opóźnień w wewnętrznym procesie decyzyjnym Komisji (dotyczącym przepisów bezpieczeństwa na podstawie art. 22 ust. 5 rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa"). Proces ten miał na celu ustanowienie ram organizowania zaproszeń do składania wniosków z ograniczoną możliwością uczestnictwa lub zaproszeń newralgicznych pod względem bezpieczeństwa oraz sporządzenie wykazu zatwierdzonych państw, których udział w takich zaproszeniach uznano za dopuszczalny. Jako że przed podjęciem odpowiedniej decyzji przez Komisję nie można było ogłosić zaproszeń do składania wniosków zaplanowanych na 2025 r., Wspólne Przedsięwzięcie musiało przenieść zawarcie umów o udzielenie dotacji i dokonanie powiązanych płatności zaliczkowych na pierwszą połowę 2026 r. W związku z tym około 104 mln euro (82%) niewykorzystanych środków na płatności zostało przeniesionych do budżetu na płatności na kolejne lata. Stan zatrudnienia w SNS pozostał zasadniczo stabilny.

[40] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

Rys. 3.10.1 – Najważniejsze dane liczbowe dotyczące SNS

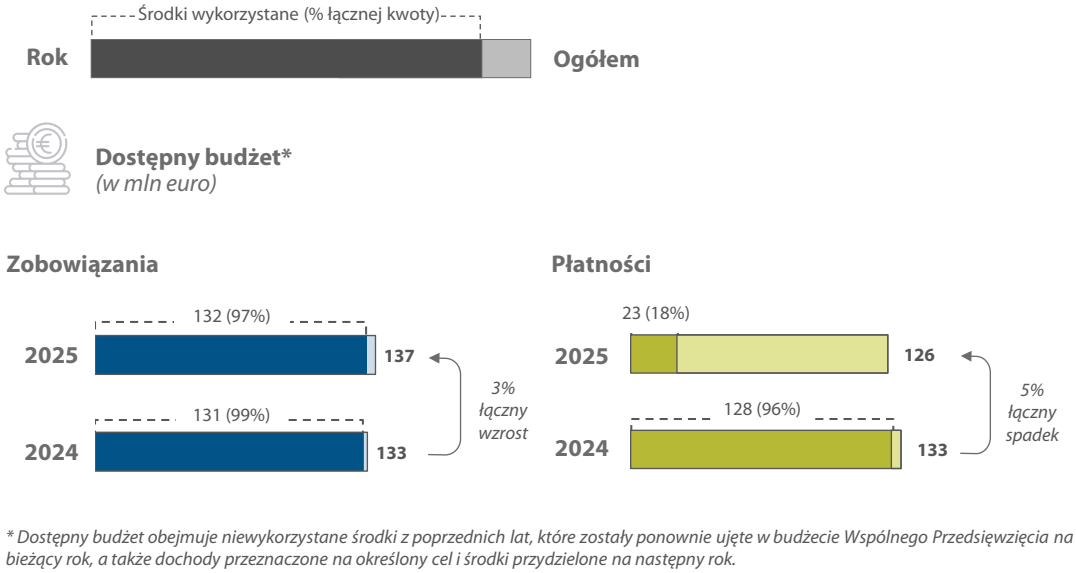

* *Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.*

** *W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.*

Źródło: roczne sprawozdania finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez SNS.

Wdrażanie programów

3.10.4. Na *rys. 3.10.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków SNS na poczet programu „Horyzont Europa”, z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) SNS osiągnął 61% docelowej wartości wkładów.

Rys. 3.10.2 – Wkłady członków SNS na rzecz programu „Horyzont Europa”

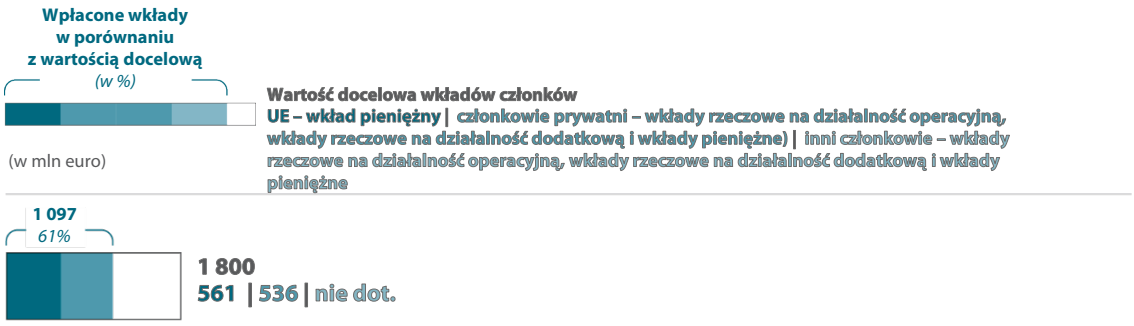

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe SNS za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.10.5. W sekcji *3.1* oraz *załączniku II* do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (SNS) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.10.6. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe SNS obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.10.7. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia SNS za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego SNS i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.10.8. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń SNS za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.10.9. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń SNS za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.10.10. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia SNS. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.10.11. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.10.12. Trybunał skontrolował pięć transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont Europa", które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez SNS w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W żadnej transakcji nie wystąpiły błędy.

3.10.13. SNS nie oszacował poziomu błędu w transakcjach w ramach programu „Horyzont Europa" (100% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.), mimo że dostępne były rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Wspólną Służbę Audytu Komisji.

Zalecenia

3.10.14. W ***tabeli 3.10.1*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. SNS wdrożył częściowo jedyne zalecenie, które pozostawało do realizacji.

3.10.15. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie SNS-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Horyzont Europa"

SNS powinien szacować i publikować – w swoich przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności – poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Horyzont Europa", opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Wspólnej Służby Audytu Komisji i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług (SNS)

Tabela 3.10.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2022	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **SNS** wdrożył w ramach programu „Horyzont Europa" podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.			W 2025 r. dyrektor SNS zatwierdził wspólne podejście wspólnych przedsięwzięć do realizacji strategii kontroli w ramach programu „Horyzont Europa", w którym określono zharmonizowane podejście do wdrażania kontroli *ex ante* i *ex post* w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". W pierwszej połowie 2026 r. Wspólne Przedsięwzięcie wdrożyło kluczowe elementy swojego podejścia do kontroli opartego na analizie ryzyka. Konieczne są dalsze prace nad zapewnieniem systematycznego przeprowadzania procesów przewidzianych w tym podejściu do kontroli.

Odpowiedzi SNS

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/SNS-Replies-SAR-JUS-2025/SNS-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.11. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia (GH EDCTP3)

Wstęp

3.11.1. Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia z siedzibą w Brukseli zostało ustanowione w listopadzie 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" na okres do 31 grudnia 2031 r.[41] Zastąpiło ono pierwszy i drugi program partnerstwa między Europą a krajami rozwijającymi się w zakresie badań klinicznych (EDCTP). Uzyskało ono autonomię finansową 23 listopada 2023 r.

3.11.2. GH EDCTP3 jest partnerstwem między UE a stowarzyszeniem EDCTP, które zrzesza obecnie (według stanu na moment publikacji niniejszego sprawozdania) 16 państw europejskich i 33 państwa afrykańskie. Jego celem jest opracowanie nowych rozwiązań w celu ograniczenia obciążenia związanego z chorobami zakaźnymi w Afryce Subsaharyjskiej oraz zwiększenie zdolności badawczych umożliwiających przygotowanie się na powracające choroby zakaźne i reagowanie na nie w tym regionie i na całym świecie. Członkami Wspólnego Przedsięwzięcia są UE, reprezentowana przez Komisję (DG RTD), oraz stowarzyszenie EDCTP.

3.11.3. Na ***rys. 3.11.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu GH EDCTP3 (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na płatności GH EDCTP3 na 2025 r. wynika z potrzeb w zakresie płatności w związku z wdrażaniem projektów wybranych w zaproszeniach do składania wniosków w poprzednich latach oraz z wyższych kosztów administracyjnych. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 100% środków na zobowiązania i 98% środków na płatności. Liczba pracowników GH EDCTP3 wzrosła o 32% i osiągnęła poziom określony w zatwierdzonym planie zatrudnienia.

[41] Rozporządzenie Rady (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa".

Rys. 3.11.1 – Najważniejsze dane dotyczące GH EDCTP3

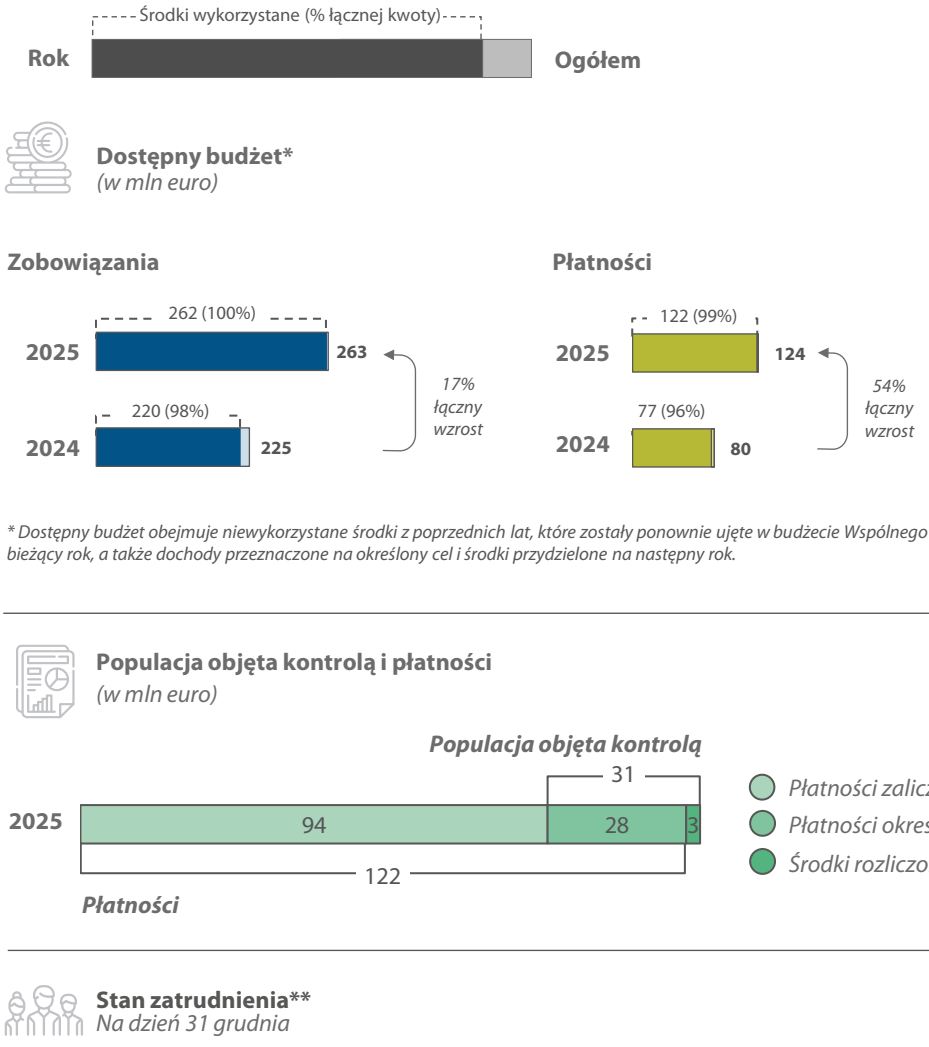

Źródło: roczne sprawozdania finansowe GH EDCTP3 za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez GH EDCTP3.

Wdrażanie programów

3.11.4. Na *rys. 3.11.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków GH EDCTP3 na poczet programu „Horyzont Europa", z faktycznie wniesionymi przez nich wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) GH EDCTP3 osiągnęło 34% docelowej wartości

wkładów. Wynika to głównie z bardzo niskiego poziomu wkładów pieniężnych przekazanych przez wnoszących wkład partnerów (17 mln euro, czyli około 4% docelowej kwoty 400 mln euro), tym bardziej że niski jest także poziom realizacji wkładu UE (231 mln euro, czyli 26% docelowej kwoty 883 mln euro).

Rys. 3.11.2 – Wkłady członków GH EDCTP3 na rzecz programu „Horyzont Europa”

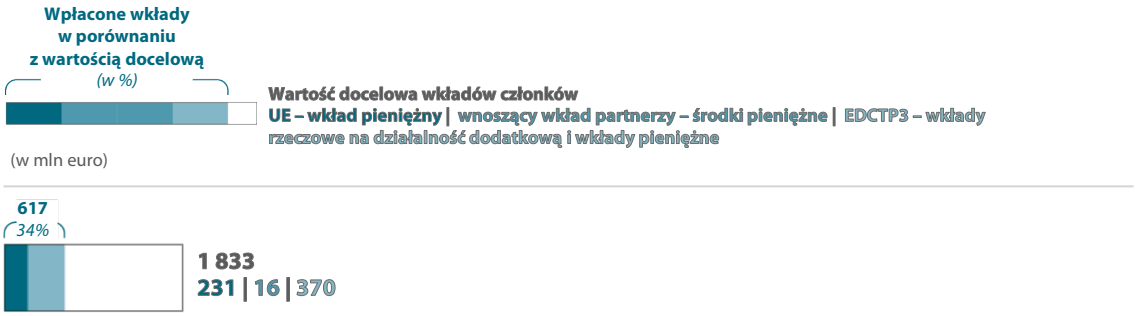

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe GH EDCTP3 za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.11.5. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia (GH EDCTP3) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.11.6. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe GH EDCTP3 obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.11.7. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe GH EDCTP3 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego GH EDCTP3 i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.11.8. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń GH EDCTP3 za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia z zastrzeżeniem na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.11.9. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji *3.1* i *załączniku II* Trybunał stwierdza, że – z wyjątkiem implikacji kwestii poruszonej w punktach zawierających uzasadnienie wydania opinii z zastrzeżeniem – nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń GH EDCTP3 za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Uzasadnienie wydania opinii z zastrzeżeniem

3.11.10. W 2025 r. Trybunał skontrolował próbę pięciu transakcji, które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez GH EDCTP3 w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. Wszystkie pięć transakcji dotyczyło

płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". Trybunał ustalił, że w czterech z pięciu transakcji wystąpiły istotne błędy związane z zadeklarowaniem przez beneficjenta zawyżonej kwoty kosztów osobowych. Wspólne Przedsięwzięcie błędów tych nie wykryło.

3.11.11. W przypadku pierwszej transakcji kontrola Trybunału wykazała, że około 8% skontrolowanej kwoty było nieprawidłowe, ponieważ niewłaściwie obliczono wysokość stawek dziennych. Trybunał sformułował podobne ustalenie w odniesieniu do drugiej transakcji, w której ponadto zastosowano nieprawidłowy kurs wymiany walut. Trybunał stwierdził, że wystąpił w niej błąd na poziomie około 14%. Jeśli chodzi o trzecią transakcję, nieprawidłowo obliczono liczbę dni, które można było zadeklarować, co spowodowało błąd na poziomie około 5%. W odniesieniu do czwartej transakcji Trybunał zaobserwował, że zawnioskowano o zwrot wysokiej kwoty premii niekwalifikujących się do dofinansowania, zastosowano nieprawidłowe kursy wymiany walut oraz wypłacono diety dzienne osobom niezatrudnionym przez beneficjenta. Wymienione nieprawidłowości złożyły się na łączny błąd w tej transakcji na poziomie około 67%.

Inne kwestie

3.11.12. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń GH EDCTP3. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.11.13. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.11.14. GH EDCTP3 nie oszacowało poziomu błędu w transakcjach w ramach programu „Horyzont Europa" (100% wydatków operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w 2025 r.).

Zalecenia

3.11.15. W ***tabeli 3.11.1*** Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania działań podjętych w związku z zaleceniami ujętymi w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech

lat. GH EDCTP3 wdrożyło w przeważającej mierze jedyne zalecenie, które pozostawało do realizacji.

3.11.16. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie GH EDCTP3-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Horyzont Europa”

GH EDCTP3 powinno – w swoich przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności – szacować i publikować poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Horyzont Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Wspólnej Służby Audytu Komisji i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Tabela 3.11.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2022	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **GH EDCTP3** wdrożyło w ramach programu „Horyzont Europa" podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.			W 2025 r. dyrektor GH EDCTP3 zatwierdził wspólne podejście wspólnych przedsięwzięć do realizacji strategii kontroli w ramach programu „Horyzont Europa", w którym określono zharmonizowane podejście do wdrażania kontroli *ex ante* i *ex post* w odniesieniu do płatności z tytułu dotacji w ramach programu „Horyzont Europa". W ramach przeprowadzonej przez Trybunał kontroli za 2025 r. dotyczącej pięciu transakcji po stronie płatności w ramach programu „Horyzont Europa" Trybunał wielokrotnie stwierdzał, że w zadeklarowanych kosztach osobowych występował istotny poziom błędu (zob. pkt ***3.11.10*** i ***3.11.11***). Świadczy to o tym, że Wspólne Przedsięwzięcie powinno dodatkowo usprawnić swoje systemy kontroli wewnętrznej. Niemniej Trybunał odnotował, że w 2025 r. i pierwszej połowie 2026 r. GH EDCTP3 wdrożyło kluczowe procedury swojego podejścia do kontroli opartego na analizie ryzyka.

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia (GH EDCTP3)

Odpowiedzi GH EDCTP3

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2025/Global_Health_EDCTP3-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

3.12. Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC)

Wstęp

3.12.1. Europejskie Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technologicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC) z siedzibą w Bukareszcie zostało ustanowione w maju 2021 r. w ramach programu „Cyfrowa Europa" na okres kończący się w dniu 31 grudnia 2029 r.[42] Uzyskało ono autonomię finansową 24 września 2024 r. Jego członkami są UE, reprezentowana przez Komisję, oraz państwa członkowskie UE.

3.12.2. ECCC współpracuje z siecią krajowych ośrodków koordynacji w celu wspierania innowacji i polityki przemysłowej w dziedzinie cyberbezpieczeństwa we współpracy z przemysłem, małymi i średnimi przedsiębiorstwami, europejskimi organizacjami badawczymi i normalizacyjnymi, podmiotami publicznymi i zainteresowanymi stronami zajmującymi się cyberbezpieczeństwem.

3.12.3. Na *rys. 3.12.1* przedstawiono dane dotyczące budżetu ECCC (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na płatności ECCC na 2025 r. wynika ze znacznych skumulowanych potrzeb w zakresie płatności z tytułu dotacji i działań infrastrukturalnych w ramach programów „Cyfrowa Europa" i „Horyzont Europa", na które przydzielono środki w 2025 r. i wcześniejszych latach. Według stanu na koniec 2025 r. ECCC wykorzystało 89% środków na zobowiązania i 69% środków na płatności. Liczba pracowników ECCC wzrosła o 22% i osiągnęła poziom określony w zatwierdzonym planie zatrudnienia.

[42] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/887 ustanawiające Europejskie Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technologicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji.

Rys. 3.12.1 – Najważniejsze dane dotyczące ECCC

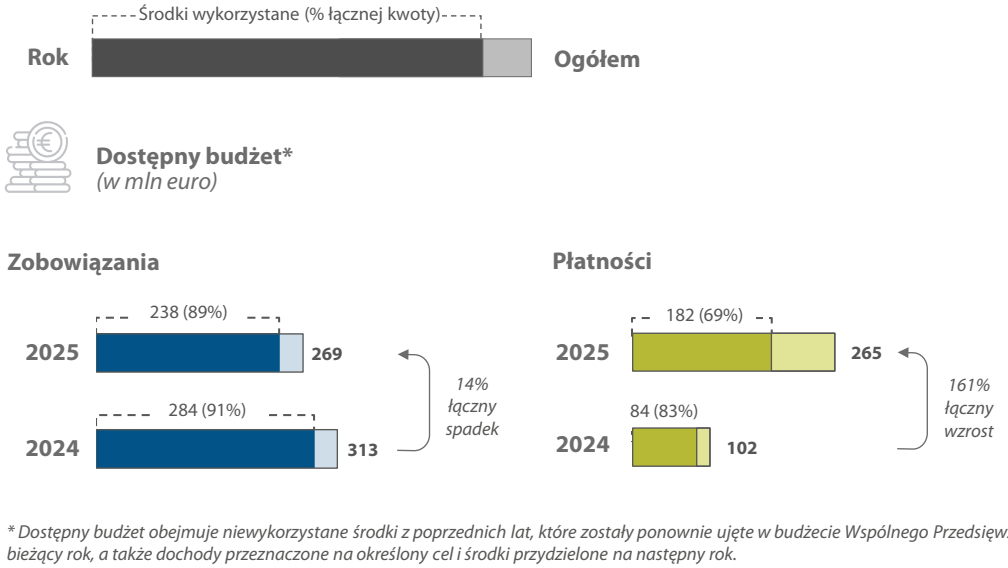

* Dostępny budżet obejmuje niewykorzystane środki z poprzednich lat, które zostały ponownie ujęte w budżecie Wspólnego Przedsięwzięcia na bieżący rok, a także dochody przeznaczone na określony cel i środki przydzielone na następny rok.

** W stanie zatrudnienia uwzględniono urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.

Źródło: roczne sprawozdania finansowe ECCC za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez ECCC.

Wdrażanie programów

3.12.4. W art. 21 rozporządzenia ustanawiającego ECCC określono, że działania ECCC w ramach programów „Cyfrowa Europa” i „Horyzont Europa” są co do zasady finansowane przez Komisję (DG CNECT), natomiast wspólne działania są finansowane w równym stopniu ze środków przekazanych przez Komisję i z dobrowolnych wkładów państw członkowskich (czyli pozostałych członków ECCC). W przepisie tym określono maksymalną wartość docelową wkładu pieniężnego Komisji na rzecz działań ECCC w ramach programu „Cyfrowa Europa”

(około 1650 mln euro), nie wskazano jednak takiej wartości w odniesieniu do działań ECCC w ramach programu „Horyzont Europa”.

3.12.5. Na *rys. 3.12.2* porównano wartości docelowe wkładów, które miały zostać wniesione przez członków ECCC na poczet programu „Cyfrowa Europa”, z łącznymi faktycznie wniesionymi przez członków wkładami (pieniężnymi i rzeczowymi), które zostały zgłoszone w rocznym sprawozdaniu finansowym Centrum. Według stanu na koniec 2025 r. (piątego roku realizacji programu) ECCC osiągnęło 34% docelowej wartości wkładu pieniężnego Komisji, natomiast państwa członkowskie nie wniosły dotąd dobrowolnych wkładów na poczet wspólnych działań ECCC.

Rys. 3.12.2 – Wkłady członków ECCC na rzecz programu „Cyfrowa Europa”

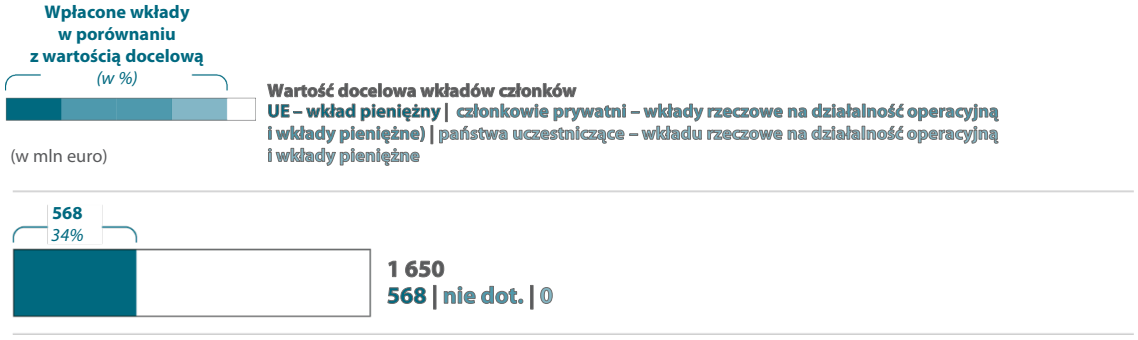

Źródło: roczne sprawozdanie finansowe ECCC za rok budżetowy 2025.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.12.6. W sekcji *3.1* oraz *załączniku II* do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.12.7. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe ECCC obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania finansowego;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.12.8. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe ECCC za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Centrum na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego ECCC i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.12.9. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń ECCC za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.12.10. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń ECCC za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.12.11. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń ECCC. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.12.12. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.12.13. Trybunał skontrolował cztery transakcje po stronie płatności w ramach programu „Cyfrowa Europa”, które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez ECCC w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość wydatków operacyjnych Centrum. W żadnej transakcji nie wystąpiły błędy.

3.12.14. ECCC nie oszacowało poziomu błędu w transakcjach z tytułu dotacji w ramach programu „Cyfrowa Europa” (100% płatności operacyjnych Centrum w 2025 r.), mimo że dostępne były rezultaty audytów *ex post* przeprowadzonych przez Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji (HaDEA).

Zalecenia

3.12.15. W specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za lata 2022, 2023 i 2024 nie skierowano do ECCC żadnych zaleceń, które miały zostać wdrożone do 2025 r. i nie zostałyby dotychczas zrealizowane.

3.12.16. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie ECCC-2025-1 – Szacowanie i publikowanie poziomu błędu w wydatkach w ramach programu „Cyfrowa Europa”

ECCC powinno – w swoich przyszłych rocznych sprawozdaniach z działalności – szacować i publikować poziom błędu, którym obarczone są wydatki w ramach programu „Cyfrowa Europa”, opierając się w tym celu na:

— wytycznych Komisji na potrzeby sporządzania rocznego sprawozdania z działalności dotyczących obliczania poziomu wykrytych błędów i poziomu błędu rezydualnego oraz ekspozycji finansowej jako kwoty obarczonej ryzykiem;

— danych Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Zdrowia i Cyfryzacji (HaDEA) i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczących najbardziej aktualnych poziomów błędu stwierdzonych w toku kontroli i audytów *ex post* u beneficjentów.

Termin realizacji: połowa 2027 r.

Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (ECCC)

Odpowiedzi ECCC

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/ECCC-Replies-SAR-JUS-2025/ECCC-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

Wspólne Przedsięwzięcie działające w ramach Euratomu

3.13. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E)

Wstęp

3.13.1. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej („F4E") zostało ustanowione w kwietniu 2007 r. na okres 35 lat[43]. Jednym z jego głównych zadań jest wnoszenie wkładu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („Euratom") na rzecz Międzynarodowej Organizacji Energii Termojądrowej (ITER-IO) odpowiedzialnej za realizację projektu ITER. Ponadto F4E uczestniczy w szeregu projektów międzynarodowych związanych z demonstracyjnymi elektrowniami termojądrowymi, takich jak umowa dotycząca szeroko zakrojonej koncepcji zawarta z Japonią[44]. Główne urządzenia do syntezy jądrowej znajdują się w Cadarache we Francji (państwie przyjmującym ITER), lecz siedziba F4E mieści się w Barcelonie. Członkami F4E są Euratom, reprezentowany przez Komisję, państwa członkowskie Euratomu i państwa stowarzyszone z Euratomem (obecnie Szwajcaria).

3.13.2. Na ***rys. 3.13.1*** przedstawiono dane dotyczące budżetu F4E (w tym jego wykonania), populacji objętej kontrolą i personelu. Zwiększenie budżetu na zobowiązania i płatności Wspólnego Przedsięwzięcia na 2025 r. wynika z przeniesień dużej kwoty niewykorzystanych środków z poprzednich lat związanych z wkładami państwa przyjmującego ITER i działaniami ITER-IO. Według stanu na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystało 92% środków na zobowiązania i 93% środków na płatności. Wskaźnik przeniesienia środków niezróżnicowanych w ramach budżetu administracyjnego (około 87 mln euro) wyniósł 8,6%. Stan zatrudnienia w F4E pozostał zasadniczo stabilny.

[43] Decyzja Rady 2007/198/Euratom powołująca Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej.

[44] Art. 4 decyzji Rady 2007/198/Euratom.

Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E)

Rys. 3.13.1 – Najważniejsze dane dotyczące F4E

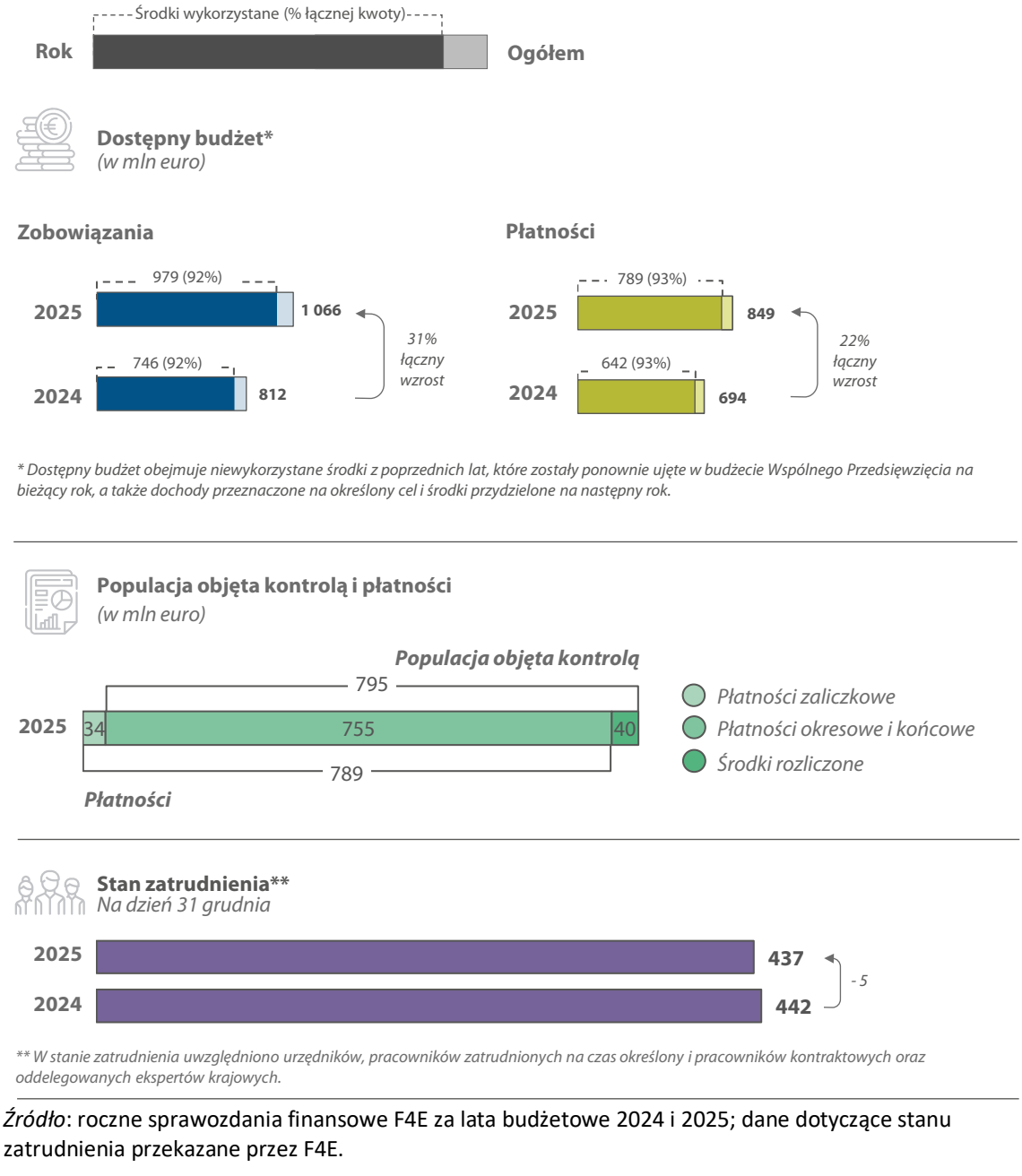

Źródło: roczne sprawozdania finansowe F4E za lata budżetowe 2024 i 2025; dane dotyczące stanu zatrudnienia przekazane przez F4E.

Poświadczenie wiarygodności przedstawione przez Europejski Trybunał Obrachunkowy Parlamentowi Europejskiemu i Radzie – sprawozdanie niezależnego kontrolera

Opinia

3.13.3. W sekcji ***3.1*** oraz ***załączniku II*** do niniejszego sprawozdania opisano podejście kontrolne przyjęte przez Trybunał, podstawę do sporządzenia opinii Trybunału, zadania kierownictwa Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E) oraz zadania osób odpowiedzialnych za zarządzanie nim, a także zadania Trybunału dotyczące kontroli sprawozdania finansowego i transakcji leżących u jego podstaw.

3.13.4. Trybunał zbadał:

a) sprawozdanie finansowe F4E obejmujące sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z wykonania budżetu za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r.,

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania finansowego;

zgodnie z wymogami art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wiarygodność sprawozdania finansowego

Opinia na temat wiarygodności sprawozdania finansowego

3.13.5. W opinii Trybunału sprawozdanie finansowe F4E za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Wspólnego Przedsięwzięcia na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz wyniki operacji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami regulaminu finansowego F4E i z regułami rachunkowości opartymi na powszechnie przyjętych międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego.

Objaśnienie uzupełniające

3.13.6. Trybunał zwraca uwagę na pkt 5.4.2 w rocznym sprawozdaniu finansowym F4E za 2025 r., w którym oszacowało ono całkowity koszt realizacji swoich zobowiązań w zakresie dostaw w ramach projektu ITER i umowy dotyczącej szeroko zakrojonej koncepcji („szacunkowy koszt końcowy") na 27,5 mld euro (w wartościach z 2025 r.) (w wartościach z 2024 r. było to 25,8 mld euro). Wzrost ten wynika głównie ze zmienionych założeń projektu ITER.

Trybunał nie zmodyfikował swojej opinii w związku z tą kwestią.

Legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń

Dochody

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie dochodów leżących u podstaw rozliczeń

3.13.7. W opinii Trybunału dochody leżące u podstaw rozliczeń F4E za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Objaśnienie uzupełniające

3.13.8. Nie podważając opinii wyrażonej powyżej, Trybunał zwraca uwagę na pkt 5.4.4 w sprawozdaniu finansowym F4E, w którym opisano zmniejszenie wkładu państwa przyjmującego ITER (Francji) ze 126,6 mln euro do 60 mln euro w odniesieniu do środków na płatności. Z korespondencji między władzami francuskimi a Komisją wynika, że przewidziane zmniejszenie wkładu ma zostać uregulowane przed końcem wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.

Trybunał nie zmodyfikował swojej opinii w związku z tą kwestią.

Płatności

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń

3.13.9. Na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych opisanych w sekcji ***3.1*** i ***załączniku II*** Trybunał stwierdza, że nie zwróciło jego uwagi nic, co dawałoby podstawy, by sądzić, że płatności leżące u podstaw rozliczeń F4E za rok zakończony 31 grudnia 2025 r. nie są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

Inne kwestie

3.13.10. Nie podważając powyższej opinii, Trybunał zwraca uwagę na fakt, że począwszy od opinii kontrolnej za rok budżetowy zakończony 31 grudnia 2025 r. Trybunał poświadcza z ograniczoną pewnością legalność i prawidłowość transakcji po stronie płatności leżących u podstaw rozliczeń Wspólnego Przedsięwzięcia F4E. Trybunał zmienił też metodykę, którą stosuje w odniesieniu do kwantyfikowania błędów dotyczących zamówień publicznych. Zakres tych zmian opisano bardziej szczegółowo w ***załączniku II***.

3.13.11. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

Uwagi dotyczące legalności i prawidłowości płatności

3.13.12. Trybunał skontrolował 20 transakcji po stronie płatności związanych z wydatkami operacyjnymi oraz jedną transakcję związaną z wydatkami administracyjnymi, które zostały dobrane losowo spośród wszystkich płatności okresowych/końcowych dokonanych przez F4E w 2025 r. i rozliczeń płatności zaliczkowych, aby ocenić legalność i prawidłowość płatności Wspólnego Przedsięwzięcia. W żadnej transakcji nie wystąpiły błędy mające wpływ finansowy.

3.13.13. Niemniej w jednym przypadku Trybunał odnotował błąd niekwantyfikowalny związany z uchybieniami w zarządzaniu F4E i wdrażaniu przez nie umowy ramowej. Wynikał on z faktu, że w następstwie znacznego podwyższenia pierwotnego pułapu, na które opiewała umowa, Wspólne Przedsięwzięcie nie rozpoczęło nowego postępowania o udzielenie zamówienia. Trybunał odnotował, że łączna kwota płatności dokonanych dotychczas przez Wspólne Przedsięwzięcie w ramach tej umowy nie przekraczała pierwotnego pułapu.

Inne uwagi

3.13.14. Jak poinformował Trybunał w ubiegłym roku[45], w czerwcu 2024 r. ITER-IO zaproponował Radzie ITER zmieniony plan projektu, zawierający nowe założenia, które miały zastąpić założenia uzgodnione w 2016 r. Zmieniony plan obejmuje szereg istotnych zmian technicznych w projekcie ITER, które mogą mieć istotny wpływ na zakres wkładów rzeczowych na rzecz F4E. Trybunał przyznaje, że dostosowanie założeń było konieczne, by sprostać obecnym poważnym opóźnieniom (przede wszystkim poprzez uproszczenie wdrażania projektów). Zauważa jednak, że ich zmiana znacznie zwiększyła ekspozycję F4E na ryzyko dla zrównoważonego rozwoju oraz ryzyko prawne, ryzyko techniczne i ekonomiczne, a także

[45] Specjalne sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE za rok budżetowy 2024, pkt 3.13.14–3.13.16.

ryzyko finansowe. Na koniec 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie ujęło te kluczowe czynniki ryzyka w swoim rejestrze ryzyka.

3.13.15. Rada zatwierdziła środki finansowe na rzecz Euratomu do 2028 r. Z informacji zamieszczonej w pkt 5.4.2 w rocznym sprawozdaniu finansowym F4E za 2025 r. wynika jednak, że całkowity koszt realizacji jego zobowiązań w zakresie dostaw w ramach projektu ITER i umowy dotyczącej szeroko zakrojonej koncepcji („szacunkowy koszt końcowy") jeszcze wzrósł. Za wzrostem tym stoi głównie znaczne przedłużenie etapu budowy ITER trwającego od 2025 r. (uzyskanie pierwszej plazmy) do 2035 r. (rozpoczęcie działań badawczych), które pociągnęło za sobą zwiększenie rocznych wkładów pieniężnych F4E na rzecz ITER-IO. Wspólne Przedsięwzięcie oszacowało, że na koniec 2025 r. zobowiązania te wyniosły 27,5 mld euro (na koniec 2024 r. było to 25,8 mld euro).

3.13.16. Zmiany wprowadzane obecnie w wymogach projektu technicznego ITER-IO wiążą się z ryzykiem powstania dodatkowych kosztów i wystąpienia opóźnień we wnoszeniu przez F4E wkładu na rzecz realizacji projektu ITER. Ryzyko to może jeszcze wzrosnąć w wyniku wprowadzenia do projektu ITER zmian technicznych wymaganych w oparciu o nowe założenia ITER.

Zalecenia

3.13.17. W *tabeli 3.13.1* Trybunał przedstawił ustalenia z monitorowania realizacji zaleceń ujętych w specjalnych sprawozdaniach rocznych Trybunału za 2022, 2023 i 2024 r., które miały zostać wdrożone do końca 2025 r. Zasadniczo Trybunał przeprowadza monitorowanie działań następczych podjętych w związku z zaleceniami po upływie terminu ich realizacji, ale (w większości przypadków) nie później niż po upływie trzech lat. F4E w pełni wdrożyło oba zalecenia, które pozostawały do realizacji.

3.13.18. Na podstawie ustaleń dotyczących 2025 r. Trybunał zaleca, co następuje:

Zalecenie F4E-2025-1 – Zacieśnienie współpracy z ITER-IO w zakresie opracowywania projektu

F4E powinno zacieśnić współpracę z ITER-IO, aby zminimalizować skutki zmian koncepcyjnych w zakresie projektu i działać na rzecz trwałości projektu.

Termin realizacji: do końca 2027 r.

Tabela 3.13.1 – Monitorowanie realizacji zaleceń sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
2023	**Zalecenie 4** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **F4E** ustanowiło scentralizowaną jednostkę ds. koordynacji zlecania zadań usługodawcom zewnętrznym i zarządzania nimi oraz przyjęło kompleksową metodykę regularnej oceny łącznych potrzeb w zakresie zasobów kadrowych (tj. personelu statutowego i usługodawców zewnętrznych) w oparciu o obciążenie pracą i wymagane umiejętności. Wspólne Przedsięwzięcie powinno również uzupełnić swój rejestr ryzyka o najważniejsze zagrożenia wynikające z wysokiego poziomu zlecania zadań usługodawcom zewnętrznym w perspektywie długoterminowej.			W 2025 r. koordynacja zlecania zadań usługodawcom zewnętrznym i zarządzanie nimi zostały scentralizowane w Dziale F4E ds. Kontroli Procesów, Łańcucha Dostaw i Finansów. W skład tego działu wchodzi Biuro ds. Zarządzania Projektami, które jest odpowiedzialne za centralną koordynację zlecania zadań usługodawcom zewnętrznym. Ocena obecnych i przewidywanych potrzeb pracowników F4E (w tym usługodawców zewnętrznych) została ukończona przez grupę niezależnych ekspertów zewnętrznych. Stwierdzono w niej, że F4E rozsądnie korzystało ze wsparcia usługodawców zewnętrznych i zlecane im zadania obejmowały podobne do siebie projekty inżynieryjne, co odpowiadało rzeczywistym wymogom i potrzebom projektu. Najnowszy rejestr ryzyka prowadzony przez F4E został uzupełniony o wszystkie najważniejsze potencjalne zagrożenia związane z wysokim poziomem korzystania ze

Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E)

Rok	Zalecenia Trybunału	Poziom akceptacji	Postępy w realizacji zaleceń – analiza Trybunału	
			Poziom wdrożenia	Uwagi
				wsparcia usługodawców zewnętrznych w perspektywie długoterminowej.
2023	**Zalecenie 5** Trybunał zalecił, by do połowy 2025 r. **F4E** wprowadziło zintegrowany proces zarządzania ryzykiem do swoich ram kontroli wewnętrznej, aby skutecznie zarządzać ryzykiem.			W 2025 r. Wspólne Przedsięwzięcie F4E wdrożyło ramy kontroli wewnętrznej obejmujące zintegrowany proces zarządzania ryzykiem. W lutym 2026 r. dział kontroli wewnętrznej Wspólnego Przedsięwzięcia zakończył kontrolę skuteczności zarządzania ryzykiem przez F4E. Na podstawie sprawozdania z tej kontroli kierownictwo Wspólnego Przedsięwzięcia zatwierdziło plan działania mający na celu pełną integrację strategii kontroli Wspólnego Przedsięwzięcia i procesu zarządzania ryzykiem.

Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (F4E)

Odpowiedzi F4E

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECAReplies/F4E-Replies-SAR-JUS-2025/F4E-Replies-SAR-JUS-2025_PL.pdf

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Izbę IV, której przewodniczy Petri Sarvamaa, członek Trybunału Obrachunkowego, w Luksemburgu w dniu 16 września 2026 r.

W imieniu Trybunału Obrachunkowego

Tony Murphy
Prezes

Załącznik I – Wykaz wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE, których dotyczy niniejsze sprawozdanie

Nazwa skrócona	Pełna nazwa
SESAR 3	Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3
CA	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa
IHI	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia
Clean H2	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru
Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów
CBE	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym
EU-Rail	Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe
EuroHPC	Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali
SNS	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług
GH EDCTP3	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia
ECCC	Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa
F4E	Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej

Załącznik II – Podejście kontrolne i metodyka kontroli

W niniejszym załączniku przedstawiono w zarysie podejście kontrolne i metodykę Trybunału przyjęte na potrzeby kontroli wiarygodności rozliczeń wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE (określanych zbiorczo jako „wspólne przedsięwzięcia") oraz prawidłowości leżących u podstaw tych rozliczeń transakcji po stronie dochodów i po stronie płatności.

Metodyka kontroli stosowana przez Trybunał jest zgodna z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej (MSRF) ustanowionymi przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC) i Międzynarodową Organizację Najwyższych Organów Kontroli (INTOSAI). Metodyka ta daje gwarancję, że wnioski Trybunału z kontroli opierają się na wystarczających i odpowiednich dowodach kontroli.

Trybunał opracował podejście kontrolne w taki sposób, aby zapewnić docelowym odbiorcom sprawozdania odrębną opinię kontrolną w odniesieniu do każdego wspólnego przedsięwzięcia, uzyskując w tym celu:

a) *wystarczającą pewność* co do wiarygodności sprawozdania finansowego;

b) *wystarczającą pewność* co do legalności i prawidłowości dochodów;

c) *ograniczoną pewność* co do legalności i prawidłowości płatności.

Trybunał przedstawia również odbiorcom sprawozdania dwie opinie dotyczące wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie w oparciu o:

a) *wystarczającą pewność* co do legalności i prawidłowości dochodów;

b) *wystarczającą pewność* co do legalności i prawidłowości płatności.

CZĘŚĆ 1 – Podejście kontrolne w zakresie wiarygodności rozliczeń

Trybunał przeprowadza badanie rozliczeń wspólnych przedsięwzięć w celu zweryfikowania ich wiarygodności. Na rozliczenia te składają się:

a) sprawozdania finansowe poszczególnych wspólnych przedsięwzięć (składające się z bilansu, sprawozdania z finansowych wyników działalności, rachunku przepływów pieniężnych, zestawienia zmian w aktywach netto, opisu znaczących zasad (polityki) rachunkowości i informacji dodatkowej);

b) sprawozdania z wykonania budżetu.

Poszczególne sprawozdania powinny przedstawiać rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach:

a) sytuację finansową wspólnego przedsięwzięcia na koniec roku,

b) wyniki transakcji i przepływów pieniężnych,

c) zmiany w aktywach netto za zakończony rok.

W ramach kontroli Trybunał:

a) zdobywa wiedzę na temat systemów zarządzania i kontroli, w szczególności kluczowych elementów kontroli wewnętrznej i środowiska kontroli w zakresie rachunkowości;

b) sprawdza kluczowe procedury księgowe oraz proces zamknięcia okresu rozliczeniowego;

c) analizuje główne dane księgowe pod kątem ich spójności i racjonalności;

d) dokonuje analizy i uzgodnienia kont i sald oraz sprawdza powiązane informacje;

e) przeprowadza badania bezpośrednie oraz procedury analityczne, by zbadać zobowiązania, płatności i poszczególne pozycje bilansowe na podstawie reprezentatywnych prób oraz z uwzględnieniem kryterium istotności;

f) dokonuje przeglądu procedur księgowych i budżetowych;

g) ocenia, czy ogólna prezentacja sprawozdań finansowych jest zgodna z obowiązującymi ramami sprawozdawczości finansowej;

h) uwzględnia audyty przeprowadzone przez innych audytorów, jak przewidziano w art. 70 ust. 6 rozporządzenia finansowego UE, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej;

i) weryfikuje stosowność przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz racjonalność szacunków księgowych i odnośnych informacji na temat zarządzania;

j) ocenia, czy kierownictwo właściwie prowadziło rachunkowość przy założeniu kontynuacji działalności;

k) ocenia, czy sprawozdania finansowe, w tym wszystkie przedstawione w nich informacje, rzetelnie odzwierciedlają transakcje i zdarzenia leżące u ich podstaw.

CZĘŚĆ 2 – Podejście kontrolne w zakresie prawidłowości leżących u podstaw rozliczeń transakcji po stronie dochodów i po stronie płatności

Aby ocenić, czy transakcje po stronie dochodów leżące u podstaw rozliczeń są zgodne z przepisami i regulacjami UE, Trybunał opiera się głównie na badaniu odpowiednich systemów zarządzania i kontroli we wspólnych przedsięwzięciach. Uzupełnieniem powyższego jest bezpośrednie badanie próby transakcji.

Natomiast do oceny, czy transakcje po stronie płatności leżące u podstaw rozliczeń są zgodne z przepisami UE, Trybunał przyjął podejście kontrolne opierające się głównie na bezpośrednim badaniu próby transakcji. Jego uzupełnieniem jest badanie systemów zarządzania i kontroli.

Badanie systemów zarządzania i kontroli

W odniesieniu do każdego wspólnego przedsięwzięcia Trybunał bada:

a) oceny i wyniki audytu sporządzonego przez audytora wewnętrznego lub koordynatora kontroli wewnętrznej wspólnego przedsięwzięcia;

b) oceny i wyniki audytu przeprowadzonego przez Służbę Audytu Wewnętrznego Komisji;

c) roczne sprawozdanie z działalności wspólnego przedsięwzięcia i poświadczenie wiarygodności przez jego dyrektora.

Oprócz opisanych powyżej prac przeglądowych Trybunał ocenia kluczowe mechanizmy kontrolne w systemach nadzoru i kontroli wspólnych przedsięwzięć, tak aby móc opracować odpowiednie procedury kontroli.

W przypadku gdy Trybunał stwierdzi poważne uchybienia w zakresie kontroli wewnętrznej, dąży do tego, by – w miarę możliwości – skwantyfikować ich wpływ oraz dostosować swoją ocenę ryzyka na kolejny rok.

Badanie operacji po stronie dochodów i płatności

Trybunał przeprowadza coroczną analizę ryzyka w oparciu o wyniki wcześniejszych kontroli oraz ocenę systemów zarządzania i kontroli wspólnych przedsięwzięć. Następnie, aby określić wielkość prób, Trybunał dzieli objętą kontrolą populację transakcji po stronie dochodów i płatności na transakcje obarczone wysokim, średnim i niskim ryzykiem.

Trybunał bada ponadto, czy istnieje możliwość, by efektywnie wykorzystać wyniki prac przeprowadzonych już przez innych audytorów. Jeśli Trybunał chce skorzystać z takich wyników w swoich pracach, zgodnie z międzynarodowymi standardami rewizji finansowej dokonuje oceny niezależności i kompetencji tych innych audytorów oraz zakresu i adekwatności wykonanych przez nich prac.

W przypadku transakcji po stronie dochodów Trybunał weryfikuje wkłady pochodzące z budżetu UE, od innych członków lub od państw uczestniczących, sprawdzając ich zgodność z przyjętym budżetem poszczególnych wspólnych przedsięwzięć oraz obowiązkami określonymi w rozporządzeniach ustanawiających i umowach z poszczególnymi członkami, a także ocenia – w odpowiednich przypadkach – procedury pobierania innych dochodów, jakie stosują poszczególne wspólne przedsięwzięcia.

Jeśli chodzi o transakcje po stronie płatności, Trybunał wybiera płatności (a na niższym poziomie także poszczególne pozycje w ramach danej transakcji), korzystając z metody warstwowego *doboru próby na podstawie jednostki monetarnej*. W razie potrzeby Trybunał wybiera dodatkowe płatności na podstawie analizy ryzyka. W odniesieniu do każdej wybranej transakcji Trybunał bada, w jaki sposób obliczono kwoty płatności. Oznacza to, że w ramach badania analizuje historię danej transakcji od etapu jej zaksięgowania na koncie budżetowym aż po ostatecznego odbiorcę (np. beneficjenta umowy o dofinansowanie czy przedsiębiorstwa wykonującego roboty lub usługi w ramach zamówienia publicznego) i na każdym poziomie weryfikuje jej zgodność z przepisami.

Trybunał ustala, czy dana płatność została dokonana na cel zatwierdzony w budżecie i określony w przepisach oraz czy była zgodna z obowiązującymi unijnymi przepisami. Są to: przepisy finansowe (TFUE, regulaminy finansowe poszczególnych wspólnych przedsięwzięć), podstawowe akty prawne ustanawiające daną politykę, program lub działanie, wszelkie przepisy lub regulacje ustanowione na mocy tych podstawowych aktów prawnych, jak również postanowienia umowne.

Trybunał bada wydatki, gdy zostały one poniesione, zaksięgowane i zatwierdzone przez wspólne przedsięwzięcie lub przez ostatecznych odbiorców środków unijnych w przypadku, gdy zrealizowali oni działania sfinansowane, a następnie zaakceptowane przez wspólne przedsięwzięcie („wydatki zaakceptowane”). W praktyce oznacza to, że populacja na potrzeby kontroli przeprowadzanej przez Trybunał obejmuje płatności okresowe i końcowe. Kontrolą nie obejmuje się za to płatności zaliczkowych (zaliczek) w chwili ich wypłaty. Trybunał bada zaliczki po tym, jak:

a) poczyniono postępy w realizacji działań objętych finansowaniem lub koszty zostały poniesione na poziomie ostatecznego odbiorcy (np. beneficjenta umowy o dofinansowanie czy przedsiębiorstwa wykonującego roboty lub usługi w ramach zamówienia publicznego);

b) wspólne przedsięwzięcie zarządzające środkami UE zatwierdziło ostateczne wykorzystanie środków (tj. poczynione postępy lub powiązane koszty), rozliczając zaliczkę.

Ocena wyników przeprowadzonego przez Trybunał badania transakcji

Zgodnie z definicją Trybunału „błąd” to kwota, która nie powinna była zostać wypłacona z budżetu wspólnego przedsięwzięcia. Do błędów dochodzi w sytuacji, gdy środki finansowe

nie są wykorzystywane zgodnie z odpowiednimi przepisami, w tym obowiązującymi przepisami szczegółowymi.

Błąd może dotyczyć całości lub części kwoty objętej daną transakcją. W swojej analizie Trybunał rozważa, czy błędy są kwantyfikowalne, czy też niekwantyfikowalne, tj. czy można zmierzyć, jakiej części skontrolowanej kwoty błąd dotyczył.

Podejście Trybunału do oceny wpływu błędów w zamówieniach publicznych na prawidłowość płatności opisano na internetowej platformie Trybunału AWARE (ang. Accessible Web-based Audit Resource for the ECA) zawierającej informacje na temat metodyki i wytyczne.

Wykrycie i skorygowanie błędów przed kontrolami przeprowadzonymi przez Trybunał i w sposób niezależny od nich świadczy o skuteczności systemów zarządzania i kontroli. Z tego względu Trybunał nie uwzględnia tych błędów przy obliczaniu poziomu błędów.

W przypadku wykrycia błędu w próbie Trybunał analizuje, czy przyczyny jego wystąpienia mogą mieć wpływ na inne, podobne płatności. W przypadku gdy taki wpływ jest możliwy, Trybunał dąży w miarę możliwości do wskazania problematycznej kwestii i oszacowania całkowitego poziomu powiązanego błędu w danej populacji, prowadząc dodatkowe prace kontrolne.

Poświadczenie wiarygodności – formułowanie opinii kontrolnej

Trybunał wydaje opinię na podstawie wystarczających i stosownych dowodów kontroli, które uzyskuje w drodze analizy systemów zarządzania i kontroli oraz w drodze badania transakcji.

Przeprowadzone prace umożliwiają Trybunałowi sformułowanie rzetelnej opinii na temat tego, czy błędy w populacji przekraczają granice istotności, czy też się w nich mieszczą. Na potrzeby formułowanej opinii Trybunał przyjmuje próg istotności na poziomie 2,0%. Bierze również pod uwagę charakter, kwotę, częstotliwość oraz kontekst błędów, a także inne dostępne informacje.

Na potrzeby wyrażenia z wystarczającą pewnością opinii na temat legalności i prawidłowości płatności wszystkich wspólnych przedsięwzięć łącznie, Trybunał bada reprezentatywną próbę płatności. Błędy wykryte w próbie ekstrapoluje on w celu uzyskania szacunkowej wartości statystycznej – stanowi ona szacowany poziom błędu. Trybunał uzyskuje pewność na poziomie 95%, że poziom błędu w danej populacji plasuje się między najniższym a najwyższym poziomem błędu, tj. mieści się w określonym przez niego przedziale błędu.

W swojej ogólnej ocenie Trybunał uwzględnia również wyniki audytów *ex post* dotyczących wydatków wspólnych przedsięwzięć z tytułu dotacji w ramach programów „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”, które przeprowadza Wspólna Służba Audytu (CAS) działająca w Komisji w ramach Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji (DG RTD). Bierze także pod uwagę audyty przeprowadzane przez Europejską Agencję Wykonawczą ds. Zdrowia i Cyfryzacji (HaDEA), których przedmiotem są wydatki wspólnych przedsięwzięć z tytułu dotacji w ramach programu „Cyfrowa Europa”.

Na potrzeby sformułowania z ograniczoną pewnością opinii na temat legalności i prawidłowości płatności poszczególnych wspólnych przedsięwzięć Trybunał uwzględnia łączną kwotę wszystkich wykrytych błędów[1]. Bierze też pod uwagę częstotliwość występowania błędów, ich skalę i charakter oraz inne istotne ustalenia kontroli (w tym dokonywany przez Trybunał przegląd systemów zarządzania i kontroli oraz audyty *ex post* przeprowadzane przez Wspólną Służbę Audytu). Przy ocenie, czy poziom błędu może być istotny, Trybunał stosuje profesjonalny osąd.

W przypadku wykrycia istotnego poziomu błędu Trybunał – aby ustalić wpływ tego błędu na opinię kontrolną – musi określić, czy błędy miały „rozległy wpływ"[2] na populację kontrolną. W przypadku gdy błędy są istotne i mają rozległy wpływ, Trybunał wydaje opinię negatywną.

Błędy lub brak dowodów kontroli mają „rozległy wpływ", jeśli zgodnie z osądem kontrolera ich wpływ nie ogranicza się do określonych elementów, kont czy pozycji w sprawozdaniu finansowym (tj. obejmują swym zasięgiem różne konta lub transakcje poddane badaniu). Nawet zaś, jeśli ów wpływ jest ograniczony w opisany powyżej sposób, uznaje się go za rozległy, jeśli dotyczy on lub mógłby dotyczyć znacznej części sprawozdania finansowego bądź wiąże się z ujawnieniem informacji kluczowych dla interpretacji sprawozdania finansowego przez odbiorców.

CZĘŚĆ 3 – Procedury kontroli w odniesieniu do nadużyć finansowych

Nadużycie finansowe to jakiekolwiek umyślne działanie lub zaniechanie dotyczące wykorzystania lub przedstawienia fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów, nieujawnienia wymaganych informacji lub nieprawidłowego wykorzystania funduszy UE. Nadużycia finansowe przynoszą lub mogą przynieść szkodę interesom finansowym UE.

Trybunał identyfikuje i ocenia ryzyko wystąpienia istotnych nieprawidłowości w rozliczeniach wspólnych przedsięwzięć, wynikających z nadużyć lub błędów, oraz ryzyko istotnej niezgodności transakcji po stronie dochodów i po stronie płatności leżących u podstaw tych rozliczeń z wymogami przepisów UE.

Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia lub niezgodności jest wyższe, jeśli takie zniekształcenie lub niezgodność wynika z nadużycia, a nie z błędu, ponieważ nadużycie może wiązać się ze zmową, fałszerstwem, umyślnymi zaniechaniami, podaniem fałszywych informacji

---

[1] Procedury stosowane w celu sformułowania opinii wyrażonej z ograniczoną pewnością nie są takie same jak procedury konieczne do uzyskania wystarczającej pewności, ale ten poziom pewności powinien – według profesjonalnego osądu Trybunału – zapewniać użyteczne informacje dla docelowych odbiorców niniejszego sprawozdania.

[2] Międzynarodowy Standard Rewizji Finansowej (ISA) nr 705 (zmieniony) – Modyfikacje opinii w sprawozdaniu niezależnego kontrolera.

lub obejściem mechanizmów kontroli wewnętrznej. Trybunał opracowuje i przeprowadza procedury kontroli pozwalające sprostać tym czynnikom ryzyka oraz uzyskuje dowody kontroli, które stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wydania opinii.

Trybunał powiadamia OLAF lub EPPO o wszelkich podejrzeniach, które powziął w toku prowadzonych prac kontrolnych, mimo że celem kontroli nie jest konkretnie wykrywanie nadużyć finansowych.

CZĘŚĆ 4 – Związek między opinią na temat wiarygodności sprawozdania finansowego a opinią na temat prawidłowości transakcji

Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej[3] stanowią, że opinie kontrolne Trybunału na temat wiarygodności sprawozdania finansowego oraz na temat prawidłowości transakcji leżących u jego podstaw powinny być od siebie wyraźnie oddzielone. Opinia zmodyfikowana na temat prawidłowości transakcji nie stanowi sama w sobie podstawy do wydania opinii zmodyfikowanej na temat wiarygodności sprawozdania finansowego.

[3] Zob. ISSAI 4000, pkt 16.

Załącznik III – Inne publikacje Trybunału dotyczące wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów (sprawozdania specjalne, przeglądy i opinie)

Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 12/2025 pt.
„Unijna strategia w dziedzinie mikroczipów – poczyniono pewne postępy w jej wdrażaniu, ale akt w sprawie czipów najprawdopodobniej nie wystarczy, by udało się osiągnąć zbyt wysoko postawiony cel cyfrowej dekady”

W ramach kontroli oceniono postępy we wdrażaniu unijnej strategii w dziedzinie mikroczipów, koncentrując się na kwestii skuteczności wydanego przez Komisję aktu w sprawie czipów w realizacji ambitnego celu cyfrowej dekady polegającego na osiągnięciu poziomu 20% globalnej produkcji półprzewodników do 2030 r. Zbadano również skuteczność mechanizmów finansowania i strategii przemysłowych oraz zdolność UE do zmniejszenia zależności od zagranicznych dostawców półprzewodników.

Ustalenia kontroli
Jest mało prawdopodobne, aby akt w sprawie czipów i powiązane finansowanie były wystarczające do osiągnięcia celu cyfrowej dekady ze względu na silną zależność UE od dostawców zewnętrznych i podatność łańcucha dostaw na zagrożenia, w szczególności w zakresie zaawansowanych technologii produkcji czipów.

Największy udział w inwestycjach nadal przypada na państwa członkowskie i sektor prywatny.

Kluczowymi przeszkodami w zwiększaniu zdolności UE w obszarze półprzewodników wciąż są niedobory wykwalifikowanej siły roboczej i wąskie gardła w produkcji.

Dodatkowe wyzwania stanowią: niewystarczający dostęp UE do surowców, wysokie koszty energii i napięcia geopolityczne.

Zalecenia
Trybunał zaleca, aby Komisja:
- pilnie przeprowadziła weryfikację strategii w praktyce i podjęła niezbędne krótkoterminowe działania naprawcze;
- rozpoczęła przygotowywanie kolejnej strategii dotyczącej półprzewodników.

Opinia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 01/2026
(przedstawiona na mocy art. 322 ust. 1 TFUE)

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu Konkurencyjności („EFK"), w tym programu szczegółowego działań na rzecz badań naukowych i innowacji

Najważniejsze spostrzeżenia

- Możliwe, że dojdzie do pokrywania się zakresów działań w ramach odrębnych programów „EFK" i „Horyzont Europa", co doprowadziłoby do zwiększenia złożoności administracyjnej i stworzyłoby ryzyko rozdrobnienia działań.
- Pewne elementy EFK i programu „Horyzont Europa" będą mogły być realizowane w trybie zarządzania pośredniego przez partnerstwa europejskie, w tym wspólne przedsięwzięcia ustanowione na podstawie art. 187 TFUE, które zrzeszają partnerów publicznych i prywatnych w celu wspierania badań naukowych i innowacji. Wspólne przedsięwzięcia nadal mają stanowić kluczową formę wdrażania działań, ale konieczne może być zwiększenie przejrzystości ich struktury, poprawa efektywności i ograniczenie liczby. Europejski Trybunał Obrachunkowy z zadowoleniem przyjmuje propozycję nałożenia na wszystkich partnerów obowiązku wnoszenia wkładów finansowych, co ma na celu poprawę rozliczalności i spotęgowanie efektu dźwigni (zob. również opinia 02/2026 w sprawie wniosku dotyczącego programu „Horyzont Europa").
- Niedociągnięcia w koordynacji działań między programami (w tym między wspólnymi przedsięwzięciami) mogą utrudnić właściwe ukierunkowanie EFK i innych instrumentów UE oraz zapewnienie komplementarności. Mogą też sprawić, że trudno będzie uniknąć pokrywania się zakresów unijnych i krajowych instrumentów finansowania.

Opinia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego 02/2026
(przedstawiona na mocy art. 322 ust. 1 TFUE)

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa" na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie

Najważniejsze spostrzeżenia

- Program „Horyzont Europa" będzie mógł być wdrażany w trybie zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, a wspólne przedsięwzięcia mają zostać ustanowione jako partnerstwa na podstawie art. 187 TFUE w oparciu o jednolite zharmonizowane ramy prawne. Trybunał z zadowoleniem przyjął propozycję przyjęcia jednolitego aktu ustanawiającego wspólne przedsięwzięcia i wprowadzenia zharmonizowanych przepisów, zauważył jednak, że należałoby ponownie przeanalizować strukturę wspólnych przedsięwzięć w celu poprawy koordynacji i synergii między nimi, zmniejszenia obciążeń administracyjnych i optymalizacji zarządzania.
- W przypadku wspólnych przedsięwzięć we wniosku przewidziano, że partnerzy spoza UE nie będą wnosili wkładów rzeczowych, a koszty administracyjne mają być pokrywane w całości przez UE jako partnera, co ma zwiększyć niezależność wspólnych przedsięwzięć i pozwolić na uniknięcie potencjalnych konfliktów interesów.
- We wniosku nie przedstawiono jasno, w jaki sposób mają zostać połączone programy prac i strumienie finansowania (np. z EFK), co stwarza ryzyko dla beneficjentów i zagraża skuteczności wdrażania (zob. również opinia 01/2026).

Źródło: szczegółowe informacje na temat sprawozdań specjalnych i opinii można znaleźć na stronie internetowej Trybunału.

Załącznik IV – Monitorowanie działań podjętych w związku z zaleceniami z ubiegłych lat

Poziom akceptacji: przyjęte; przyjęte częściowo; nieprzyjęte; brak informacji.

Poziom realizacji: w pełni; w przeważającej mierze; częściowo; niezrealizowane; brak możliwości wydania opinii lub zalecenie nie ma już zastosowania.

Rok	Wspólne przedsięwzięcie	Zalecenie Trybunału	Poziom akceptacji	Poziom wdrożenia
2022	**SESAR 3, CBE, EuroHPC**	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, aby do końca 2024 r. **SESAR 3**, **CBE** i **EuroHPC** wdrożyły podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście wspólne przedsięwzięcia powinny w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.		
2022	**Clean H2, GH EDCTP3**	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **Clean H2 i GH EDCTP3** wdrożyły w ramach programu „Horyzont Europa” podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście wspólne przedsięwzięcia powinny w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.		

Rok	Wspólne przedsięwzięcie	Zalecenie Trybunału	Poziom akceptacji	Poziom wdrożenia
2022	**SNS**	**Zalecenie 7** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **SNS** wdrożył w ramach programu „Horyzont Europa” podejście do zarządzania dotacjami oparte na analizie ryzyka. Podejście to powinno obejmować główne etapy zarządzania dotacjami, od przygotowania umowy o udzielenie dotacji do płatności. W tym kontekście Wspólne Przedsięwzięcie powinno w szczególności zapewnić, by: a) beneficjenci i projekty, które mogą być obarczone ryzykiem, podlegały zintensyfikowanym kontrolom *ex ante* lub audytom *ex post*; b) istotne wyniki audytów *ex post* były należycie uwzględniane w ocenie ryzyka na potrzeby przyszłych kontroli *ex ante*.		
2023	**EuroHPC**	**Zalecenie 1** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **EuroHPC** wsparło Komisję w ponownym ocenieniu docelowych wartości wkładów członków z sektora prywatnego na rzecz programów na lata 2021–2027 („Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”).		
2023	**EuroHPC**	**Zalecenie 2** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **EuroHPC**, po pierwsze, opracowało mechanizmy naprawcze w celu ograniczenia nadwyżek środków pieniężnych do rozsądnego poziomu oraz, po drugie, w koordynacji z Komisją odpowiednio dostosowało swoje wnioski o przekazanie środków pieniężnych na poszczególne lata budżetowe do szacowanych potrzeb w zakresie wydatków.		
2023	**Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów**	**Zalecenie 2** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czipów**, po pierwsze, opracowało mechanizmy naprawcze w celu ograniczenia nadwyżek środków pieniężnych do rozsądnego poziomu oraz, po drugie, w koordynacji z Komisją odpowiednio dostosowało swoje wnioski o przekazanie środków pieniężnych na poszczególne lata budżetowe do szacowanych potrzeb w zakresie wydatków.		

Rok	Wspólne przedsięwzięcie	Zalecenie Trybunału	Poziom akceptacji	Poziom wdrożenia
2023	**EuroHPC**	**Zalecenie 3** Trybunał zalecił, by do końca 2024 r. **EuroHPC** wykorzystało zwiększone zasoby kadrowe do osiągnięcia swojego celu w zakresie rekrutacji wytyczonego do końca 2024 r.		
2023	**F4E**	**Zalecenie 4** Trybunał zalecił, by do końca 2025 r. **F4E** ustanowiło scentralizowaną jednostkę ds. koordynacji zlecania zadań usługodawcom zewnętrznym i zarządzania nimi oraz przyjęło kompleksową metodykę regularnej oceny łącznych potrzeb w zakresie zasobów kadrowych (tj. personelu statutowego i usługodawców zewnętrznych) w oparciu o obciążenie pracą i wymagane umiejętności. Wspólne Przedsięwzięcie powinno również uzupełnić swój rejestr ryzyka o najważniejsze zagrożenia wynikające z wysokiego poziomu zlecania zadań usługodawcom zewnętrznym w perspektywie długoterminowej.		
2023	**F4E**	**Zalecenie 5** Trybunał zalecił, by do połowy 2025 r. **F4E** wprowadziło zintegrowany proces zarządzania ryzykiem do swoich ram kontroli wewnętrznej, aby skutecznie zarządzać ryzykiem.		

Skróty i akronimy

CA	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa
CBE	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym
Clean H2	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru
DG CNECT	Dyrekcja Generalna Komisji ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii
DG MOVE	Dyrekcja Generalna Komisji ds. Mobilności i Transportu
DG RTD	Dyrekcja Generalna Komisji ds. Badań Naukowych i Innowacji
ECCC	Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa
EDCTP	Partnerstwo pomiędzy Europą a krajami rozwijającymi się w zakresie badań klinicznych
EPPO	Prokuratura Europejska
EUAN	sieć agencji UE
Euratom	Europejska Wspólnota Energii Atomowej
EuroHPC	Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali
EU-Rail	Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe
F4E	Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej
GH EDCTP3	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Programu EDCTP3 w dziedzinie Globalnego Zdrowia
HaDEA	Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji
IHI	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia
IMI	Wspólne Przedsiębiorstwo na rzecz Realizacji Wspólnej Inicjatywy Technologicznej w zakresie Leków Innowacyjnych / Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Drugiej Inicjatywy w zakresie Leków Innowacyjnych
ISA / MSRF	Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej
ISSAI	Międzynarodowe Standardy Najwyższych Organów Kontroli
ITER	międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy
ITER-IO	Międzynarodowa Organizacja Energii Termojądrowej

OLAF	Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych
SESAR 3	Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3
SNS	Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inteligentnych Sieci i Usług
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
WRF	wieloletnie ramy finansowe
7PR	siódmy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (na lata 2007–2013)

PRAWA AUTORSKIE

© Unia Europejska, 2026.

Polityka Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania dokumentów została określona w decyzji Trybunału nr 6-2019 w sprawie polityki otwartych danych oraz ponownego wykorzystywania dokumentów.

O ile nie wskazano inaczej (np. nie zamieszczono szczegółowych adnotacji o prawach autorskich), treści Europejskiego Trybunału Obrachunkowego będące własnością UE objęte są licencją Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0). Oznacza to, że co do zasady ponowne wykorzystanie jest dozwolone, pod warunkiem że treści zostaną odpowiednio oznaczone i zostaną wskazane dokonane w nich zmiany. W przypadku ponownego wykorzystania treści Trybunału niedozwolone jest zmienianie ich oryginalnego znaczenia albo przesłania. Trybunał nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek konsekwencje ponownego wykorzystywania.

Jeżeli konkretna treść wskazuje na możliwą do zidentyfikowania osobę fizyczną – tak jak w przypadku zdjęć, na których widoczni są pracownicy Trybunału – lub zawiera prace stron trzecich, wymagane jest uzyskanie dodatkowego zezwolenia.

W takim przypadku uzyskane dodatkowe zezwolenie na ponowne wykorzystanie określonej treści unieważnia i zastępuje wspomniane wcześniej zezwolenie ogólne. Powinny być w nim wyraźnie wskazane wszelkie ograniczenia dotyczące wykorzystania treści.

W celu wykorzystania lub powielenia treści niebędącej własnością UE konieczne może być wystąpienie o zgodę bezpośrednio do właścicieli praw autorskich.

Rys. 1.2 – mapa opracowana przez Eurostat i zmodyfikowana przez Trybunał.
Granice administracyjne: © EuroGeographics © OpenStreetMap w ramach licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa – na tych samych warunkach 2.0 (CC BY-SA).
Mapa: Eurostat – IMAGE, czerwiec 2026 r.

Rys. 1.6 i 1.7 – rysunki zostały opracowane z wykorzystaniem ikon pobranych ze strony Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Oprogramowanie lub dokumenty objęte prawem własności przemysłowej, takie jak patenty, znaki towarowe, wzory użytkowe, znaki graficzne i nazwy, nie są objęte polityką Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania.

Na stronach internetowych instytucji Unii Europejskiej dostępnych w domenie europa.eu zamieszczane są linki do stron zewnętrznych. Trybunał nie ma kontroli nad ich zawartością i w związku z tym zachęca użytkowników, aby we własnym zakresie zapoznali się z polityką ochrony prywatności i polityką w zakresie praw autorskich obowiązującymi na tych stronach.

Wykorzystywanie znaku graficznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Znak graficzny Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nie może być wykorzystywany bez uprzedniej zgody Trybunału.

PDF	ISBN 978-92-849-7843-4	ISSN 2812-0132	doi:10.2865/8481322	QJ-01-26-031-PL-N

Cytowanie

Europejski Trybunał Obrachunkowy, Sprawozdanie roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć i podobnych organów UE za rok budżetowy 2025, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2026.

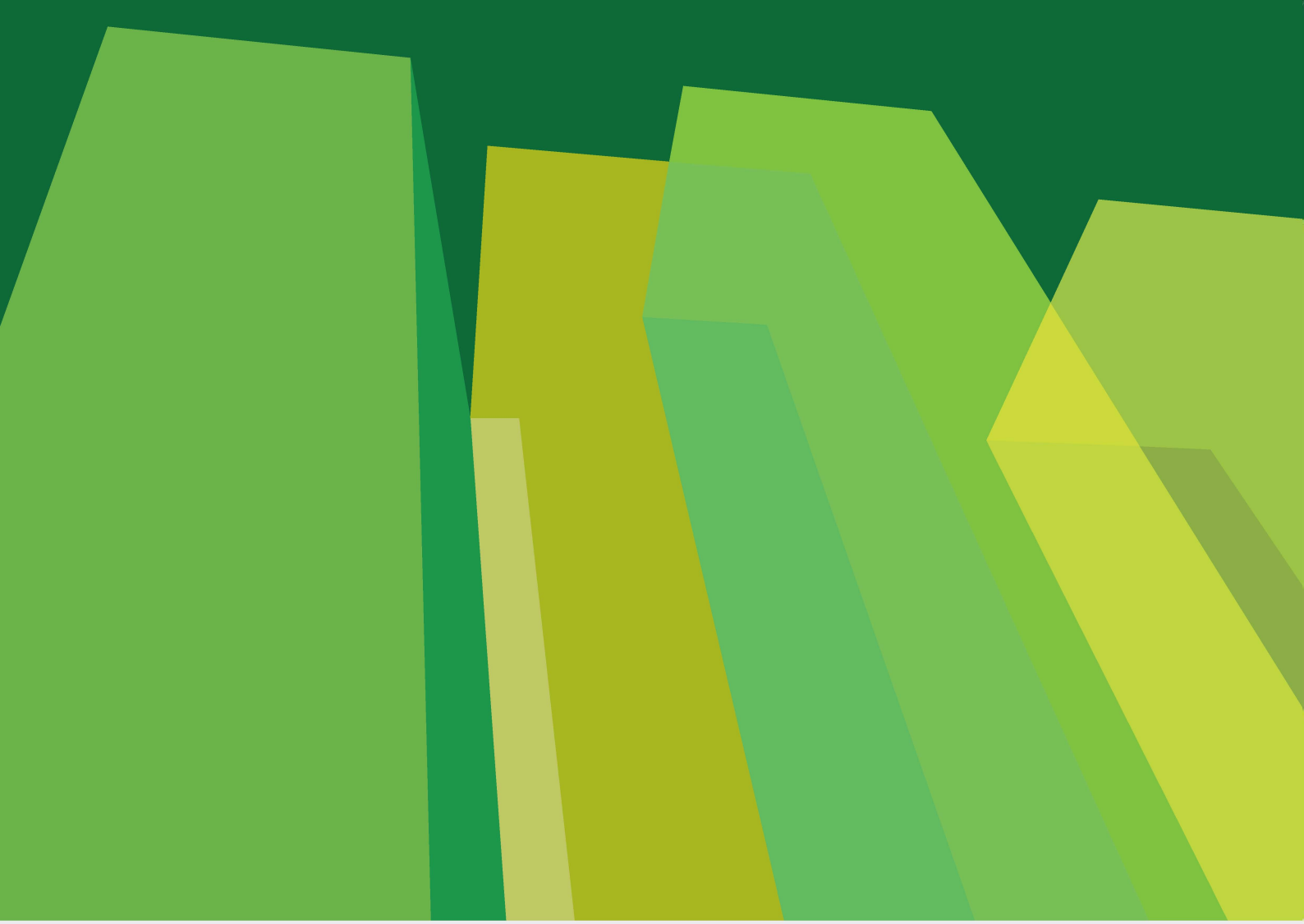

CURIA RATIONUM
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

Urząd Publikacji Unii Europejskiej